

**T.C.
Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı**

**VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE
PERFORMANSI DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK HAZIRLANAN
DERECELİ PUANLAMA ANAHTARININ (RUBRİK)
SINANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

A.Semih BİREL

DOKTORA TEZİ

**Ankara
Nisan 2014**

**T.C.
Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı**

**VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE
PERFORMANSI DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK HAZIRLANAN
DERECELİ PUANLAMA ANAHTARININ (RUBRİK)
SINANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

A.Semih BİREL

Danışman: Prof.Dr. Aytekin ALBUZ

DOKTORA TEZİ

**Ankara
Nisan 2014**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

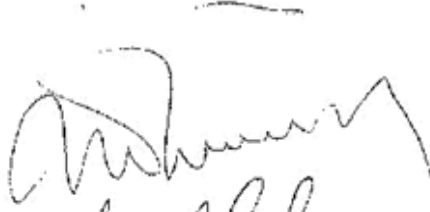
A.Semih BİREL tarafından hazırlanan “Viylonsel Öğretiminde Performansı Değerlendirmeye Yönelik Hazırlanan Dereceli Puanlama Anahtarının Sınanması ve Değerlendirilmesi” adlı bu tezin Doktora tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Prof.Dr. A.Meral TÖREYİN (Başkan)

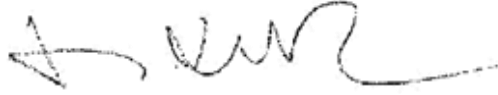
Prof.Dr.Aytekin ALBUZ (Danışman)

Prof. Şeyda ÇİLDEN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN

Yrd. Doç. Dr. Gököl ZİRHİOĞLU

ÖNSÖZ

Bireysel çalgı eğitimi dersi devinışsel hareketlerin ölçüldüğü bilişsel ve duyuşsal bir derstir. Programda yer alan bireysel çalgı eğitimi dersinde öğrenciden beklenen davranış değışikliklerinin oluşup oluşmadığı, dönem arası ve dönem sonundaki ölçme ve değerlendirme boyutuyla saptanmaktadır. Bu araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEABD) bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dönem sonu performans değerlendirme boyutundaki genel durum saptanmaya çalışılmış, bu doğrultuda eğitime yapıcı katkı sağlayacağı düşünülen geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş standart bir ölçme aracı oluşturulmuştur.

Araştırmanın her aşamasında, değerli önerileriyle ve bilimsel katkılarıyla yardımda bulunup beni yönlendiren tez danışmanım Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a, araştırmanın yürütülmesi esnasında görüşlerine başvurduğum Doç. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN'a, yine araştırmanın yürütülmesi esnasında görüşlerine başvurduğum ve lisansüstü eğitimim süresince tüm bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan değerli viyolonsel öğretmenim Şinasi ÇILDEN'e ve eşi Prof. Şeyda ÇILDEN'e, araştırma verilerinin istatistiksel çözümlemelerinde yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Gürol ZIRHLIOĞLU'na, tez izleme komitesi üyeleri değerli öğretmenlerim Prof. Dr. Meral TÖREYİN ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN'e en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Ayrıca, araştırmamın çeşitli aşamalarında zaman ayırıp katkı sağlayan değerli arkadaşlarım Sinem ARICI' ya ve Emrah LEHİMLER'e, son olarak tüm eğitim sürecimde sabırla, şefkatle ve karşılıksız sevgiyle yanımda olan, en büyük desteğim anneme, babama ve ağabeyime sonsuz teşekkür ederim.

A. Semih BİREL

ÖZET

VIYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE PERFORMANSI DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK HAZIRLANAN DERECELİ PUANLAMA ANAHTARININ (RUBRİK) SINANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

BİREL, A. Semih

Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı, Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
Nisan 2014

Bu araştırmada, Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEABD) yapılan, bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dönem sonu performans sınavı değerlendirmesindeki genel durum saptanmaya çalışılmış olup; bu doğrultuda geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş standart bir ölçme aracı oluşturmak amaçlanmıştır.

Araştırma, amacı doğrultusunda genel olarak betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırmada, yeni geliştirilen viyolonsel rubriğinin dönem sonu sınavlarında kullanılmasının etkileri incelenerek, viyolonsel rubriği ölçütlerinin oluşturulması aşamasında ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinden ve benzer nitelikteki performans ölçme araçlarından faydalanılmıştır. Ayrıca, öğretim elemanları tarafından kullanılmakta olan yöntem ve araçlarla yeni geliştirilen ölçme aracının (rubrik), dönem sonu sınavındaki ilişkisi ele alınmaktadır. Bu sebeple araştırmada, "İlişkisel Tarama Modeli" kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, farklı üniversitelerin MEABD'nda görev yapan 6 viyolonsel eğitimcisi ve Gazi Üniversitesi MEABD birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dersi alan 20 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada saptanan problemler, literatür taraması, öğretim elemanlarına ilişkin görüş anketi, araştırmacı tarafından yeni geliştirilen ve öğretim elemanları tarafından uygulanan ölçme aracı (rubrik) ile elde edilmiştir. İstatistiksel çözümlemeler için, SPSS 18.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda; "fiziksel beceriler", "teknik beceriler" ve "müzikal beceriler" olmak üzere üç ana boyuttan ve buna bağlı olarak 18 ölçütten oluşan viyolonsel rubriği geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen bulgular, viyolonsel rubriğinin güvenilir, geçerli ve tutarlı bir ölçme yaptığını göstermektedir. Ayrıca, hem birinci ve ikinci değerlendirmelerde hem de öğretim elemanları puanları arasında fark varmış gibi görünse de istatistiksel olarak değerlendirmeler ve puanlayıcılar arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ancak, viyolonsel rubriği korelasyon katsayısının diğer yöntemle göre daha yüksek çıkması, öğretim elemanlarının daha kararlı puanlar verdiğini göstermektedir.

Bu sonuçlara dayanarak, MEABD YÖK çerçeve programını kullanan tüm MEABD viyolonsel eğitimcileri, standart, geçerli, güvenilir ve objektif olması bakımından yeni geliştirilen viyolonsel rubriğini dönem sonu sınavlarında kullanmalıdır. Bununla birlikte, verilen eğitimin işlevselliği açısından ölçme ve değerlendirme boyutunun tekrar tekrar ele alınması, eğitime, programa, öğretmene ve öğrenciye olumlu katkılar sağlayacaktır. Evren sürekli değişim ve gelişim içindedir. Bu sebeple, yeni geliştirilen bu ölçme aracının (rubrik) belli zamanlarda yeniden test edilmesi, her zaman daha nesnel, nitelikli ve kararlı ölçme sonuçlarına ulaşmamızı sağlayacaktır.

ABSTRACT

EVALUATION AND TEST OF GRADED SCORING KEY (RUBRIC) PREPARED FOR PERFORMANCE ASSESSMENT IN TEACHING VIOLONCELLO

BIREL, A. Semih
PhD., Music teaching department
Advisor, Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
April 2014

In this study, it was tried to determine the general case for performance exam the end of period of individual instrument (violoncello) which is done in the music teaching department in Turkey. In this respect, it is aimed that to create a standart measurement mediator tested the validity and reliability.

In general, it is a descriptive study in accordance with its purpose. In this study, it was utilized from similar performance measurement mediators and interested instructor's ideas in the forming stage of violencello rubric standarts by investigating the effects of use in the final exam of new developed violencello rubric. Also, it was discussed to correlate in the final exam of new developed measurement mediator (rubric) with the methods that instructors have used. Therefore, it was used 'relational screening model' in this study.

The research group consist of 20 undergraduate students who are from first, second, third and fourth classes taking the course of individual instrument (violoncello) in the Gazi University MEABD and from 6 violoncello educators working in the MEABD of different universities. The problems detected during study was obtained with measurement mediator (rubric) which was applied by instructors and new developed by researcher, view questionnaire in related to instructors, literature search. SPSS 18.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) package programme was used for statistical analysis. It was accepted 0.05 values as statistical significance level.

In study, the violoncello rubric forming from 18 standards and from three main dimensions called as 'musical skills' and 'technical skills', physical skills' with data assessment was developed and applied. The data obtained at the end of the application

showed that violoncello rubric made validity and consistent measurement. Although, as if it appears differences between both for first, second evaluation and instructor's marks, it was determined no significant difference between scorers and reviews statistically. Whereas, the level of violoncello rubric correlation coefficient is higher than that other methods. This result showed that instructors gave more stable scores.

According to these results, all MEABD violoncello educators using MEABD YOK framework programme must use on the final exams the new developed violoncello rubric by way of objective, confidential, valid, standard. However, to discuss over and over again the assessment and evaluation dimension makes positively contribute to student, instructor, programme and education. The universe is in constant change and development. Thus, to retest at certain times of new developed this measurement mediator (rubric) allows us to reach always more objective, qualified and stable measurement results.

İÇİNDEKİLER

JURİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEMALAR LİSTESİ.....	ix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	4
1.1.1. Problem Cümlesi.....	11
1.1.2. Alt Problemler.....	11
1.2. Araştırmanın Amacı.....	12
1.3. Araştırmanın Önemi	12
1.4. Varsayımlar.....	12
1.5. Sınırlılıklar	13
1.6. Tanımlar.....	13
BÖLÜM II	14
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	14
2.1. Mesleki Çalgı Eğitimi	14
2.1.2. Bireysel Çalgı Eğitimi	15
2.1.2.1. Viyolonsel Eğitimi	19
2.2. Mesleki Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme	21
2.3. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	23
2.3.1. Ölçme.....	25
2.3.2. Değerlendirme	27
2.3.2.1. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri.....	29
2.3.2.2. Alternatif Değerlendirme	29
2.3.2.2.1. Performans Değerlendirme	30
2.3.2.2.1.1. Performans Değerlendirme Araçları ve Yöntemleri	32
2.3.2.2.1.2. Gözlem Kayıtları.....	33
2.3.2.2.1.3. Portfolyolar (öğrenci ürün dosyası)	33
2.3.2.2.1.4. Dereceleme Ölçekleri	34
2.3.2.2.1.5. Scoring Rubrik (Dereceli puanlama yönergesi/dereceli puanlama anahtarı)	34
2.3.2.2.1.5.1. Dereceli Puanlama Anahtarı (Scoring Rubric) Geliştirme	37

BÖLÜM III.....	40
YÖNTEM	40
3.1. Araştırmanın Modeli.....	40
3.2. Çalışma grubu	43
3.3. Verilerin Toplanması	43
3.3.1. Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntem ve Araçlarına İlişkin Görüş Anketi Frekans Dağılımları	44
3.3.2 Ölçme Aracının (Rubrik) hazırlanması.....	45
3.4. Verilerin Analizi	46
BÖLÜM IV.....	47
BULGULAR ve YORUM.....	47
4.1. Öğretim Elemanlarının Viyolonsel Eğitimi Dönem Sonu Sınavlarında Öğrenciden Beklenen Davranış Değişikliklerini Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Kullandıkları Yöntem ve Araçlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar	47
4.2. Viyolonsel Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda, Dönem Sonu Performansını Değerlendirmeye Yönelik Hazırlanan Ölçme Aracında (Rubrik) Yer Alması Gereken Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	51
4.3. Viyolonsel Öğretim Elemanlarının Görüşleri Doğrultusunda Geliştirilen Rubriğe İlişkin Bulgular ve Yorumlar	53
4.4. Geliştirilen Viyolonsel Rubriği Puanı İle Uygulanagelen (Geleneksel) Değerlendirme Puanı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	57
BÖLÜM V	61
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	61
5.1. Sonuçlar	61
5.1.1. Viyolonsel eğitimi dönem sonu sınavlarında öğretim elemanlarının kullandıkları yöntem ve araçlara ilişkin sonuçlar	61
5.1.2. Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, dönem sonu performansını değerlendirmeye yönelik hazırlanan viyolonsel rubriğinde yer alması gereken değerlendirme ölçütlerine ilişkin sonuçlar.....	62
5.1.3. Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda geliştirilen viyolonsel rubriğine ilişkin sonuçlar.....	63
5.2. Öneriler	64
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	62

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.3.1.1. Viyolonsel Öğretim Elemanı Kişisel Bilgi Dağılım Tablosu	44
Tablo 3.3.1.2. Öğretim Elemanlarının Ölçme ve Değerlendirme Bilgilerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	45
Tablo 4.1.1. Dönem Sonu Sınavlarında Uygulanan Performans Ölçme Yöntemlerinin Kapsamına İlişkin Tablo	47
Tablo 4.1.2. Öğretim Elemanlarının Dönem Sonu Sınavlarında Kullandıkları Performans Ölçme Yöntem ve Araçlarının İçeriğine İlişkin Tablo	48
Tablo 4.1.3. Dönem Sonu Sınavlarında Komisyon Puanlamasına İlişkin Tablo ..	50
Tablo 4.1.4. Öğretim Elemanlarının Kendi Kullandıkları Performans Ölçme Yöntem ve Araçlarının Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Görüşleri.....	50
Tablo 4.2.1. Viyolonsel Öğretim Elemanlarının Dönem Sonu Sınavı Performans Ölçme Aracı (Rubrik) Ölçütlerine İlişkin Yüzde Oranları Tablosu	52
Tablo 4.3.1. Rubrik İle Yapılan Dönem Sonu Sınavlarında Öğretim Elemanlarının Toplam Ölçüt Puanlamalarına Verdikleri Yüzde Oranları Tablosu	53
Tablo 4.3.2. Dönem Sonu Sınavları İçin Geliştirilen Viyolonsel Rubriğinin Kapsam ve İçerik Tablosu	54
Tablo 4.3.3. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” ve “Eser” Ölçümü İçin Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu	55
Tablo 4.3.4. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” Ölçümü İçin Alt Boyut Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu	55
Tablo 4.3.5. Viyolonsel Rubriğinin “Eser” Ölçümü İçin Alt Boyut Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu	55
Tablo 4.3.6. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” Ölçümlü Faktör Analizi Sonuçları Tablosu	56
Tablo 4.3.7. Viyolonsel Rubriğinin “Eser” Ölçümlü Faktör Analizi Sonuçları Tablosu	57
Tablo 4.4.1. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem ve Viyolonsel Rubriği Değerlendirmelerine İlişkin Test - Tekrar Test Karşılaştırmaları.....	58
Tablo 4.4.2. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem ve Viyolonsel Rubriği Yöntemlerine İlişkin Test - Tekrar Test Karşılaştırmalarının Korelasyon Analizi Sonuçları ...	58
Tablo 4.4.3. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem Değerlendirmelerine Ait Puanlayıcılar Arası Korelasyon Analiz Sonuçları Tablosu.....	59

Tablo 4.4.4. Viyolonsel Rubriği Değerlendirmelerine Ait Puanlayıcılar Arası Korelasyon Analiz Sonuçları Tablosu	60
---	----

ŞEMALAR LİSTESİ

Şema 1 Klasik ölçme değerlendirme yaklaşımlarıyla yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar	27
Şema 2 Öğretimi Değerlendirme Türleri	29
Şema 3 Dereceli Puanlama Anahtarı Hazırlama Çizelgesi.....	37
Şema 4 Viyolonsel Pozisyon Becerilerini Ölçmek İçin Hazırlanmış Olan ve Bireysel Çalgı Sınıf Düzeyi 6-8 Olarak Belirlenmiş Viyolonsel Pozisyonları Rubriği	38
Şema 5 Keman, Viyola ve Viyolonsel için Rubrik İle Hazırlanmış Performans Testi Örneği.....	39
Şema 6 Araştırmanın Deseni	41
Şema 7 Viyolonsel Rubriğinin Oluşum ve Uygulama Deseni.....	42

KISALTMALAR LİSTESİ

MEABD: Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

GSEB: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bilim, neden-sonuç ilişkisiyle bilinmeyen olguları açıklayarak insanlara her zaman daha rahat bir yaşam alanı oluşturmayı kendine amaç edinmiştir. Ancak unutulmamalıdır ki, bilimin kaynağında bilgi vardır. Bilginin yenilenmesi, değişmesi ve gelişmesi doğrultusunda ilerlemeden ve gelişmeden bahsetmek mümkün olabilecektir. Burada bilgiyi kullanan ve işleyen birey, önemli bir konumdadır. Öyle ki, her geçen gün bilginin yenilenmesi ve gelişmesi sayesinde yaşam standartlarının da yükselmesi, kişinin, yaşadığı toplumdaki her alanda daha etkin, araştırmacı ve çözümlemeci bir birey olmasını gerektirmektedir. Bu sayede, kendini geliştiren her birey aynı zamanda yaşadığı toplumun gelişimine ve ilerlemesine de katkı sağlayacaktır.

Literatürde yer aldığı şekliyle kendi başına tek bir olgu olan bilim, hizmet amacına göre değişik bilgi türlerine ayrılabilir. Özellikle bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışların gözlemlenerek açıklanabildiği ve ön planda tutulduğu sanatsal bilgi ile bilim arasındaki köprüyü duygu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda;

Sanatsal bilgi insanın pratik etkinliğinin amaçlı olarak biçimlendirilmesini getirir... Sanatsal bilgi, gerçek ile çoğu kez estetik bir bağ kurmadır...Sanat duygunun bilimidir, bilimse bilginin sanatıdır. Bilim dış gerçeklik dünyasıyla, sanatsal iç gerçeklik dünyasıyla ilgilenir. Bilim nasıl, insanın duygularla algılanan dünyasındaki özgürlüğünün dile geliyorsa, sanatta insanın duygu dünyasındaki özgürlüğünün dile gelişidir (Kavuran, 2003: 4-5).

Yenidünya koşullarında büyük bir hızla yenilenmekte, biçimlenmekte ve aktarılmakta olan bilgi, giderek ivme kazanan dinamik yapısı ile ekonomik politikaların önceliği ve refah toplumunun temel unsuru halini almıştır. Değişen dünyaya ayak uydurabilecek bireylerin yetiştirilmesi konusunda, öğretmen merkezli geleneksel eğitim sisteminin artık yetersiz kaldığı düşüncesi hâkim olmaktadır. Bilginin tekrar edilmesinin pek de anlamlı bulunmadığı bu koşullarda, bilginin biçim değiştirip yeniden oluşturulmasına olanak tanıyan oluşturmacı (constructivist) yaklaşım, birçok ülkede eğitim programlarının tüm kademelerinde yaygınlaşmaktadır....Bu süreçte Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2004-2005 eğitim yılında gerçekleştirilen bir pilot uygulamanın ardından 2005-2006 eğitim yılında oluşturmacı yaklaşıma dayalı yeni ilköğretim programlarını Türkiye genelinde uygulamaya koymuştur. (Sert, 2008: 1)

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2007’de uygulanan anket sonuçlarına göre, öğretmenlerin %51’i proje hazırlama ve uygulama konusunda güçlük çektiklerini, %75’i ise ölçme değerlendirme ve program geliştirme uzmanına ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, Gözütok, Akgün ve Karacoğlu’nun 2005’de yaptıkları bir araştırmada öğretmenlerin kendilerini en yetersiz gördükleri alanın ölçme ve değerlendirme olduğu rapor edilmiştir. (Sert, 2008: 308-309)

Günümüzde kullanılan ölçme-değerlendirme faaliyetleri irdelendiğinde, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde yaygın olarak sonucun ya da ürünün ölçüldüğü ve bireyin başarısının grup içerisindeki yeri (norm dayanaklı değerlendirme) olarak ifade edildiği bir sisteme sahip olduğumuz görülmektedir. Bu sistemde bireyin kendini tanıması ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayacak bilgi ve belge yer almamakta ya da yetersiz kalmaktadır. Akademik başarının göstergesi olarak da her dersten öğrenciye verilen “NOT” gösterilmektedir. (Sezer, 2005: 62)

Eğitim alanında bilimsel olarak yapılan çalışmalar ana hatlarıyla, öğrenci odaklı başlayıp; başarı düzeyi, başarıyı etkileyen unsurlar ve başarının nasıl artırılacağı yönünde seyretmektedir. Eğitimin gelişim süreci, bize eğitimin her ne kadar öğrenci odaklı geliştiğini, bu yeni yapılanma ile öğrencinin ön planda tutularak, öğrenme aşamasında aktif bir rol oynadığını ve programda öğretmekten çok öğrenmeyi merkez alan bir yaklaşım uygulandığını gösterse de, konu alanında yapılan çalışmalar, eğitimin halen içinde eksiklikleri barındırdığını düşündürmektedir.

Diğer mesleki eğitim kurumlarından ayrı olarak müzik eğitiminde, özellikle bireye kazandırılması beklenen devinîşsel (psiko-motor) davranışların ölçme ve değerlendirme aşaması için genel olarak belirlenmiş ölçme araçlarının kullanılmaması ve değerlendirme konusunda duygusal davranılması, yapılan ölçme ve değerlendirmenin objektif olmadığını düşündürmektedir. Ayrıca, öğrencilerin değerlendirilmesinde standardın olmaması, öğrenciler arasında çelişki yaratmakla birlikte, birçok öğrencinin kendisine verilen not hakkında neden düşük olduğu ya da neden yüksek olduğu konusunda tam yargıya varamamalarına sebep olmaktadır.

Müzik, bilim ve sanatın bileşkesidir. Bütün bilimlerde "Ölçme" büyük önem taşımaktadır. Müzik, yapısında bilim ve sanatı iç içe bulundurduğu ve "uygulamalı bir sanat eğitimi"ni gerektirdiği için, ilgili eğitim alanlarındaki ölçme - değerlendirme yöntem ve araçlarını da, kendine özgü yapı ve niteliklerine uygun olarak bilinenlerden farklı kılmaktadır (Töreyin, 2000: 29-30).

Bu nedenle, öncelikle bireyin içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışmak ve bireyin kendi kendini değerlendirmesine, anlamasına yol göstermek, bir kez daha eğitimde değerlendirme/değerlendirilme aşamasının üzerinde önemle ve titizlikle durulması gerektiğini göstermektedir. Bu anlayış, öğretmenin değerlendirmeyi daha objektif ve sağlıklı yapmasına olanak sağlarken, aynı zamanda öğrencinin de kendisinin hangi ölçütlere göre değerlendirildiğini anlamasına yardımcı olacaktır. Bu şekilde öğrenciler, sınav performans değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkacak eksiklerini giderme yönünde çalışma yapabilecektir.

Bu araştırmada, bir mesleki müzik eğitimi kurumu olan müzik öğretmenliği anabilim dalında, bireysel çalgı viyolonsel dersi öğrencilerinin eğitim ve öğretim sürecinde, başarıyı ölçmeye yönelik kullanılan yöntem ve araçların neler olduğu saptanmaya çalışılacaktır.

Özellikle yetenek, beceri ve performans gerektiren bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi, eğitim ve öğretim sürecinin kısıtlı olması bakımından da değerlendirme ve değerlendirilme boyutuyla önem taşımaktadır. Araştırmada, geleneksel yöntem ve araçların dışında, özellikle son yıllarda performans değerlendirme konusunda öne çıkan

rubrik ile viyolonsel eğitiminde öğrencilerin performans becerilerinin hangi ölçütlere göre değerlendirildiği üzerinde durulacaktır. Yeni geliştirilen ölçme aracının, viyolonsel eğitimi sürecinde gerek öğrenciler için kendilerini değerlendirme, gerekse öğretmenler için öğrencilerini değerlendirme bakımından olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulmakta olan bireysel çalgı eğitiminin amacı; bireyin, müzik öğretmenliğinde bireysel çalgısını kullanabilir durumda olmasıdır. Bu doğrultuda, programın yapısı incelendiğinde bireysel çalgı eğitiminde öğrencilerden beklenen, müzik öğretmenliğine yönelik olarak temel davranış değişikliklerinin oluşmasıdır. Bireysel çalgı eğitimi dersi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel kazanımların ölçüldüğü bir derstir. Programda yer alan bireysel çalgı eğitimi dersinde öğrenciden beklenen davranış değişikliklerinin oluşup oluşmadığı, dönem arası ve dönem sonundaki ölçme ve değerlendirme boyutuyla saptanmaktadır. Performans, ilgili programın gerekleri doğrultusunda, geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş bir ölçme aracıyla gözlem sonucunda değerlendirilmelidir. Öğretmen deneyimi yoluyla yapılan değerlendirmeler, gerek programın beklentisi dışına çıkmayı, gerekse kişisel görüşlerin ve duyguların ön planda yer almasını sağlayacaktır. Dolayısıyla bu durum, hem programın gerçekleşip gerçekleşmediği hakkında yanlış yargılara ulaşmamıza hem de öğrencinin eğitim hayatında önemli bir hata yapmamıza neden olacaktır.

Bu doğrultuda, bireysel çalgı eğitimi dersinin performans boyutunda kullanılabilecek geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş standart bir ölçme aracı geliştirilmesinin, öğrencinin daha doğru değerlendirilmesine, öğretmenin daha doğru yargıya varmasına ve eğitimin beklenen programdan daha net bilgi almasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Konuyla ilgili olarak yurtiçinde ve yurtdışında yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde; 4 yüksek lisans, 4 doktora tezine ve 2 adet özgün çalışmaya ulaşılmıştır.

Uçan (1987) "Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi Kullanımı" isimli çalışmasında; genel olarak Türkiye'de müzik alanında kullanılan performans testlerinin tarihçesinden kısaca bahsetmiştir. Daha sonra "Müziksel Performansın Ölçülebilir Yanları, Müzik Eğitiminde Kullanılan Testler ve Müziksel Performansın Ölçülmesi ve Performans Testleri" alt başlıklarında açıklamalarda bulunmuş, "Müziksel Performansın Ölçülmesinde İzlenen Çeşitli Yaklaşımlar" alt başlığı altında, üç tür ölçme biçiminden söz etmiştir. Çalışmanın sonuna doğru ise, performansta kullanılan ölçme araçlarından (çeteleme ölçekli araçlar, dereceleme ölçekli araçlar, hem çeteleme hem dereceleme ölçekli araçlar) bahsederek, sırasıyla; "Müziksel Performansın Ölçülmesinde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar ve Çözüm Yolları, Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Başlıca Yararları, Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Geliştirilmesi" başlıklarında önemli ve fayda sağlayacak bilgiler vermiştir. Uçan, özellikle çalışmanın sonuç kısmında müziksel performansın ölçülmesinde karşılaşılan sorunların ancak geçerliği, güvenilirliği ve kullanışlılığı artırıcı tedbirler alındığı takdirde önemli derecede azalacağından bahsetmiştir. Ayrıca, müzik eğitiminde performans testlerinden beklenen yararların daha çok sağlanabilmesi için bu testlerin sürekli geliştirilmesi gerektiğini önermiştir. Bu geliştirmede izlenecek yolun "deneysel yaklaşım" olduğunun üzerinde önemle durmuştur.

Töreyin (2000), "Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Şarkı Söyleme Eğitimi "Bireysel Ses Eğitimi" Dersinin Ölçme Ve Değerlendirme Sorunları" adlı çalışmasında, müzik öğretmenliği lisans programlarındaki şarkı söyleme eğitimi "bireysel ses eğitimi" dersinde halen uygulanmakta olan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini saptayarak, varsa bunlara ilişkin sorunları ortaya çıkarmayı amaç edinmiştir. Ayrıca elde edilecek bulgular doğrultusunda yeni ve farklı ölçme - değerlendirme yöntemleri oluşturulmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Töreyin, çalışmasının bulgular kısmında önemli olarak genelden özele doğru "Eğitimde Ölçme - Değerlendirme ve İşlevleri, Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme, Ses Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme ve Şarkı Söyleme Eğitimi Dersinde Ölçme ve Değerlendirme" başlıkları altında önemli tespitlerde bulunmuş, "Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki Şarkı Söyleme Eğitiminde Karşılaşılan Ölçme - Değerlendirme Sorunları" başlığı altında elde edilen bulguları maddeler halinde açıklamıştır. Çalışmanın sonuç kısmında ise, Uçan (1987)'in çalışmasında olduğu gibi,

uygulanmakta olan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin geçerlik ve güvenilirlik bakımından istenilen nitelikleri taşımadığı, dolayısıyla geçerlik ve güvenilirliğin artırılması için, ölçülüp değerlendirilecek olan belirgin davranışların sınavdan önce saptanarak, ağırlık ve oranlarının sayısal değerlerle ifade edilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Ayrıca, ölçmeyi yapacak olan bireylerin, dersin hedefleri ve kurumun düzeyi konusunda yeterli bilgi ve birikimle donatılarak yetiştirilmesi gerektiği vurgulanmış, söz konusu ders öğretim programlarının, açık ve anlaşılır biçimde hazırlanarak, üstün nitelikli ses eğitimcileri tarafından tüm müzik öğretmenini yetiştirme programlarında ortak olarak uygulanması gerekliliğinin üzerinde önemle durulmuştur.

Atak Yayla (2003) “Müzik Yeteneğinin Ölçümü” adlı doktora tezinin giriş bölümünde, “Müzik Yeteneğinin Ölçülmesi ve Müziksel Performansın Ölçülmesi” ana başlıkları altında şimdiye kadar kullanılmış olan ve kullanılmakta olan çeşitli performans ölçüm testlerinden detaylı olarak bahsetmiştir. Atak Yayla, tezinin bulgular bölümünden elde ettiği veriler doğrultusunda; MEABD öğretim elemanlarının, müziksel performansın ölçülmesinde kendi hazırladıkları ölçeklerden kısmen yararlanmakta, kısmen yazılı ölçme araçlarını kullanma yerine geleneksel yöntemleri tercih etmekte ve genellikle standart performans testlerinden yararlanmadıklarını tespit etmiştir. Ayrıca yine bulgulardan elde edilen verilere dayanarak, MEABD öğretim elemanlarının, öğrenci performansını ölçmede kullandıkları araçların kısmen öğrencilerin öğrenme eksikliklerini giderme ve hatalarını düzeltme olanağı sağladığı, herhangi bir ölçek kullanmadan objektif bir şekilde öğrenci performansının kısmen ölçülebileceği görüşünde oldukları söylenmektedir. Bu çalışmada, özellikle eğitim sürecinde uygulanan geleneksel ölçümleme yöntemlerinin öğrenciye rehberlik edememekte ve sınavın öğreticiliğini de zedelemekte olduğu önemle vurgulanmıştır. Dolayısıyla, ölçümlemenin göreceli oluşu nedeniyle öğrencilerin nesnel olarak değerlendirilmemesi ve notlarının abartılması tehlikesi bulunmaktadır. Atak Yayla, tezin sonucunda bütün bu veriler doğrultusunda uzman görüşleri alınarak hazırlanan, konuyla ilgili performans ölçeklerine ilişkin; hem süreç hem de giriş sınavlarında kullanılabileceği düşüncesi ile sınıf düzeyi ve faktörlere ait yüzdelik dilimleri belirlenmemiş iki örnek vermiştir.

Dalkıran (2006) "Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi" adlı doktora tezinde, dönem sonu sınavlarında kullanılmak üzere bir performans aracı oluşturmayı ve bu aracın kullanılabilirliğini test etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemini keman

eğitimi dersini yürüten 23 keman öğretim elemanı ile bu dersi alan 330 keman öğrencisi oluşturmuştur. Yapılan çözümlemeler sonucunda 3 ana boyuttan oluşan ve 11 alt boyutu ölçmek amacıyla belirlenen, 16 hedef beceriyi kapsayan bir ölçme aracı oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; çalışmaya katılan öğretim elemanlarının, performans ölçme işleminde yazılı, geçerliliği ve güvenilirliği belirlenmiş sistematik bir ölçme aracının geliştirilerek kullanılmasının yararlı olduğu görüşünde birleştikleri saptanmıştır.

Alakurt (2006)'un "Puanlama Yönergesine (Rubrik) Dayalı Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirme Açısından İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar dersi başarılarının Karşılaştırılması" isimli yüksek lisans tezinde, puanlama yönergesine (rubrik) dayalı değerlendirme ve geleneksel değerlendirme yöntemleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar dersi başarılarının karşılaştırıldığı deney grubunda performans tabanlı yaklaşım uygulanmış ve değerlendirme, puanlama yönergesine dayalı gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yapılmış, bu grupta öğrenci değerlendirmesi, geleneksel değerlendirme ile sınanmıştır. Araştırmaya deney grubunda 88 öğrenci, kontrol grubunda ise 76 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin akademik başarılarını ölçecek çoktan seçmeli sorulardan oluşan başarı testi bilgisayar öğretmenleri ve araştırmacı tarafından, performans görevinin değerlendirilmesinde kullanılan süreç puanlama yönergesi ise araştırmacı ve deney gruplarında dersi veren bilgisayar öğretmenleri tarafından geliştirilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının araştırma öncesi akademik başarıları arasında istatistiksel anlamda bir fark bulunmamasına rağmen araştırma sonunda her iki grubun akademik başarılarında artış gözlenmiştir. Ancak puanlama yönergesine dayalı olarak değerlendirilen öğrencilerin akademik başarıları, geleneksel değerlendirme ile değerlendirilen öğrencilerin akademik başarılarından daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç doğrultusunda öğrencilerin puanlama yönergesinde belirtilen ölçütleri anlayarak, öğretmen tarafından verilen dönütler doğrultusunda çalışmalar yapılmasının etkili olduğu söylenebilir.

Atmaz (2009), "Puanlama Yönergesi (Rubrik) Kullanılması Durumunda Puanlayıcı Güvenirliğinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tez çalışmasında, grafik yorumlama becerisine ilişkin 4 açık uçlu maddeden oluşan bir ölçme aracı ve bu ölçme aracını puanlamak için bir puanlama yönergesi (rubrik) hazırlayarak; grafik yorumlama

becerisine ilişkin bir ölçeği puanlamada puanlama yönergesi (rubrik) kullanımının, ayrıca aynı ve farklı öğretmenler tarafından yapılan puanlamalar arasında geçen zamanın güvenirlik üzerine etkisini incelenmiştir. Araştırma kapsamında hazırlanan sorular 50 öğrenciye uygulanmış olup sorulara verilen yanıtlar ise 17 matematik öğretmeni tarafından puanlanmıştır. Atmaz'ın araştırmasının sonucu olarak, her uygulamada, aynı öğretmenlerin puanlamaları arasında pozitif yönde, yüksek ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ancak, puanların ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Bu doğrultuda, öğretmenler ya da uygulamalar arasındaki geçen zamanın bu farklılığa sebep olduğu düşünülmektedir. Her uygulamada, farklı öğretmenlerin puanları arasında da pozitif yönde, yüksek ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Fakat farklı öğretmenlerin puan ortalamaları arasında tutarsızlığa neden olacak kadar manidar farklılıklar gözlenmiştir. Öğretmen özelliklerine dayalı bilişsel değişkenlerin ya da uygulamalar arasında geçen zamanın bu farklılığa neden olduğu düşünülebilir.

Parlak (2010) "Öğrenci Performansının Belirlenmesinde Puanlama Anahtarı ve Dereceli Puanlama Anahtarının Karşılaştırılması" isimli yüksek lisans tez çalışmasında, mesleki bilgiyle ilgili bir derste yapılan uygulamanın, puanlama anahtarı ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilmesi sonunda elde edilen puanların karşılaştırılmasını ve iki farklı ölçme yöntemiyle verilen bu puanların uyum düzeylerinin araştırılmasını amaçlamıştır. Araştırma 70 öğrenciden oluşan 6 grup ve 6 öğretmenin katılımı ile yapılmıştır. Öğrencilere verilen performans görevi, her grupta bulunan iki öğretmenden birinin puanlama anahtarı ile diğerinin ise dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirme yapmasıyla gerçekleştirilmiştir. İki farklı ölçme yöntemiyle verilen puanlar karşılaştırıldığında, bu puanların uyum düzeyi ve bu puanlarla okul notlarının uyum düzeyi araştırılmış, elde edilen bulgular doğrultusunda, her bir grupta elde edilen puanlar arasında yüksek bir uyum olduğu görülmüştür. Puanlama anahtarı ve dereceli puanlama anahtarı ile verilen puanların ortalamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan t testi sonucunda dereceli puanlama anahtarı ile verilen puanların ortalamalarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, her iki puanlama yöntemi ile verilen puanlar arasındaki korelasyona bakılmış ve dereceli puanlama anahtarı ile verilen puanların korelasyonunun daha yüksek çıktığı görülmüştür. Çalışmanın sonunda ise, öğretmen görüşlerinin alındığı bir anket uygulanmış ve dereceli puanlama anahtarı ile puanlamanın daha objektif ve öğrenci başarısı üzerinde

daha etkili olduğu, ancak böyle bir ölçme aracının hazırlanmasının zor ve puanlamanın çok zaman aldığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Umuzdaş (2010), "Piyano Eğitiminde Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrencilerin Erişi Düzeylerine Etkisi" isimli doktora tez çalışmasında, piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla piyano eğitiminde kullanılmak üzere nesnel, duyarlı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı oluşturmuştur. Umuzdaş'ın doktora tezindeki çalışma grubu, 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 20 birinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesi yöntemiyle yapılan ölçüm puanları ile geleneksel yöntemle yapılan ölçüm puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı ilişkisiz (bağımsız) örneklemeler t-testi ile hesaplanmıştır. Diğer bir taraftan, deney grubu öğrencilerinin piyano dersi süreç ve ürün değerlendirilmelerinden elde edilen puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Anova testi ile hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin deney öncesi ve sonrası aldıkları başarı ölçüm puanlarına bakıldığında, deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Deney grubu öğrencilerinin süreç değerlendirmeden aldıkları başarı ölçüm puanlarının geleneksel değerlendirme ile karşılaştırıldığında belirgin bir şekilde yüksek çıktığı sonucuna varılmıştır. Deney grubu öğrencilerinin piyano dersindeki süreç değerlendirmelerde aldıkları başarı ölçüm puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Kaynak (2011) "Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Rubrik ile Ölçülmesi" isimli doktora tez çalışmasında, piyano sınavlarında kullanılabilir bir rubrik (derecelendirme ölçeği) aracı geliştirmeyi hedeflemiştir. Rubrik aracı ölçütlerinin belirlenmesi aşamasında 10 üniversiteye göndermiş olduğu durum tespitine yönelik anketi 37 piyano öğretim elemanına uygulamıştır. Bu veriler doğrultusunda piyano rubriğinin oluşturulması ardından, piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrencilerin performanslarının ölçülmesi amacıyla 2 öğretim elemanı görevlendirilmiştir. Diğer yandan, 5 kişiden oluşan komisyon ile beraber rubrik aracı yarıyıl sonu sınavlarında uygulanmıştır. Birbirinden bağımsız iki öğretim elemanı ile jürinin puanlamalarının karşılaştırılması sonucunda;

birinci öğretim elemanı ile ikinci öğretim elemanının puanlamaları arasında, birinci öğretim elemanı ile jürinin puanlamaları arasında ve ikinci öğretim elemanı ile jürinin puanlamaları arasında, beklenildiği gibi istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Minez (2012)'in "Piyano Eğitiminde Rubrik İle Geleneksel Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Karşılaştırılması (İnönü Üniversitesi Örneği)" isimli yüksek lisans tezinde Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi ile Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü olmak üzere iki fakültede, yarıyıl sonu sınavlarında piyano performansını ölçmek amacıyla oluşturulan komisyonlarda, fakülte bazında 4'er öğretim elemanı yer almış ve her fakülteden rastlantısal olarak seçilen 16 öğrencinin performans düzeyleri komisyonun ortak kararı ile belirlenmiştir. Komisyon puanlaması ile eşzamanlı olarak, öğretim elemanları öğrenci performanslarını, rubrik ile ölçmüş; elde edilen veriler SPSS paket programı ve konu alanı uzmanının yardımıyla analiz edilmiştir. Minez'in oluşturduğu ölçme aracı (rubrik) "piyano performansını" ölçmeye dayalı olup dört ana boyuttan oluşmaktadır. Bu ana boyutlar; "Hazırlık ve Çalgıya Özgü Teknik", "Temel Müzik İlkeleri", "Müzikal İfade" ve "Sahneleme ve Performans" biçimindedir. Minez, araştırma sonucunda elde ettiği veriler doğrultusunda; gerekli analizlerle komisyon puanlarının rubrik puanları ile benzer olduğunu ortaya çıkarmış, ayrıca komisyon puanlarının rubrik puanlarına göre küçük bir miktar da olsa fazla olduğunu tespit etmiştir. Araştırma bulguları kapsamında, hazırlanan ölçme aracının yeterli düzeyde güvenilir ve yüksek derecede geçerli olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma doğrultusunda oluşturulan ölçek, komisyon puanlaması ile aynı sürede tamamlanabildiğinden dolayı kullanışlı bir ölçektir. Oluşturulan ölçeğin araştırma sonunda öğrenci görüşüne sunulması olumlu geri bildirimler olduğunu göstermiştir.

Araştırmanın problem durumunda yer verilen bilimsel yayınlar doğrultusunda, uygulanan eğitimin ölçme ve değerlendirme aşaması için araştırmacıların, yeni arayışlar içinde oldukları ve yeni çalışmalara yöneldikleri görülmüştür. Bu çalışmaya, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (MEABD) bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dönem sonu sınavlarında yapılan ölçme ve değerlendirmede boyutunda, öğrenci performansını değerlendirirken daha güvenilir ve geçerli bir sonuç elde etmek amacıyla ihtiyaç duyulmuştur.

1.1.1. Problem Cümlesi

Viyolonsel öğretiminde performansı değerlendirmeye yönelik olarak hazırlanan dereceli puanlama anahtarı (rubrik), ölçme-sınanma ve değerlendirilme bakımından ne ölçüde etkilidir?

1.1.2. Alt Problemler

1- Viyolonsel eğitiminde;

- a) Öğretim elemanları, öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak hangi yöntem ve araçları kullanmaktadırlar?
- b) Öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak kullandıkları yöntem ve araçların içerikleri nasıldır?
- c) Öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak kullandıkları yöntem ve araçlarda puanlama ne şekilde yapılmaktadır?
- d) Ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak kullanılan yöntem ve araçların geçerlik ve güvenirliğine ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?

2- Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, performans değerlendirmeye yönelik olarak hazırlanan rubrikte yer alması gereken değerlendirme ölçütleri neler olmalıdır?

3- Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda;

- a) Geliştirilen viyolonsel rubriğinin kapsamı ve içeriği nasıldır?
- b) Geliştirilen dereceli puanlama anahtarının geçerlik ve güvenirliği nasıldır?
- c) Geliştirilen rubrik puanı ile uygulanagelen (geleneksel) değerlendirme puanı arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEABD) yapılan, bireysel çalgı (viyolonsel) eğitimi dönem sonu performans sınavı değerlendirmesindeki genel durumunu saptamaya çalışmak, bu doğrultuda eğitime yapıcı katkı sağlayacağı düşünülen geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş standart bir ölçme aracı oluşturmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın, tüm Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yapılan bireysel çalgı viyolonsel eğitimi için yararlı olacağı ve öğretmen ile öğrenci arasındaki bilgi alışverişini daha somut hale getireceği düşünülmektedir.

MEABD bireysel çalgı viyolonsel eğitimi sınavlarında kullanılacak viyolonsel rubriği, öğretmenler için öğrencilerini daha iyi tanıyabilme ve değerlendirme konusunda daha kolay ve doğru karar verme imkânı sağlarken, öğrenciler için kendi eksikliklerini daha dikkatli görme ve giderme fırsatı yaratacaktır. Araştırmacı tarafından geliştirilen viyolonsel rubriği, değerlendirme aşamasında geleneksel yöntem ve araçlara göre daha objektif olması bakımından çalışmaya önem katmaktadır.

Araştırma, viyolonsel eğitimi veren mesleki müzik eğitimi kurumlarında ölçme - değerlendirme boyutuyla kapsamlı olarak yapılan ilk çalışmadır. Öğrencilerin başarı düzeylerini ölçecek uygulanagelen (geleneksel) yöntem ve araçlar dışında yeterince ölçme aracının bulunmaması çalışmanın önemini iyice artırmaktadır. Bu nedenle, araştırma ile geliştirilecek olan viyolonsel rubriğinin, gerek viyolonsel eğitimcileri, gerekse viyolonsel öğrencilerinin dersteki başarılarına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Seçilen yöntem, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.
- Araştırmada ölçme aracı için oluşturulan çalışma grubu (1.,2.,3. ve 4. sınıf viyolonsel öğrencileri), fiziki yeterliliğe ve gerekli teknik donanımına sahiptirler.
- Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, çalışma için geçerli ve güvenilirlerdir.

- Viyolonsel alanında konuya ilişkin daha önce yapılmış bir araştırma olmayıp; farklı yönleriyle konuya ışık tutabilecek diğer bazı araştırmalar mevcuttur.
- Araştırma için seçilen veri toplama yöntemi; nitelik, süre ve maliyet açısından araştırmanın konusuna en uygun olan yöntemdir.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma, literatür taraması yapılarak tespit edilen tez, kitap, dergi, makale seminer, sempozyum ve elektronik iletişim araçları ile,
- Gazi Üniversitesi GSEB. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (MEABD) 2009-2011 yıllarında uygulanan bireysel çalgı (viyolonsel) öğretim programı ile,
- Gazi Üniversitesi GSEB. MEABD’nda okuyan 1.,2.,3. ve 4. sınıf viyolonsel öğrencileri ile,
- Gazi Üniversitesi GSEB. MEABD’nda okuyan 1.,2.,3. ve 4. sınıf öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi viyolonsel öğretimi dönem sonu performans değerlendirme boyutu ile,
- Viyolonsel öğretiminde performansı ölçmeye dönük hazırlanan rubrik ve uygulanagelen (geleneksel) ölçme yöntemleriyle sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Performans (Başarım): Kişinin yapabileceği en iyi derece. Herhangi bir eseri, oyunu, işi vb.ni ortaya koyarken gösterilen başarı, performans (TDK).

Puanlama Yönergesi (Rubrik): Derecelendirme/değerlendirme ölçekleri olarak tanımlanan rubrikler, mükemmel çalışma ve kötü çalışma oranını belirlemede oldukça iyidir. Özellikle çalışma kalitesi hakkında yargı gerektiğinde kullanılmaktadır (Brookhart, 1999: 56)

Uygulanagelen (geleneksel) değerlendirme: Komisyonun genel izlenimi doğrultusunda ve öğretmen deneyimi yoluyla yapılan performans değerlendirme olarak tanımlanabilir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmaya açıklık getirmesi bakımından, mesleki çalgı eğitimi, bireysel çalgı eğitimi, viyolonsel eğitimi ve ölçme - değerlendirme araçlarından söz edilmiş, ayrıca; problem, amaç, önem, sınırlılıklar ve varsayımlara yer verilmiştir.

2.1. Mesleki Çalgı Eğitimi

Türkiye’de, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimine dayalı eğitim ve öğretim veren, üniversitelere bağlı devlet konservatuarları, müzik ve sahne sanatları fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalları vb. gibi içerik ve kapsam yönünden değişik amaçlarla kurulmuş birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Bunların içinden sadece, üniversitelere bağlı eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi müzik eğitimi anabilim dalları, müzik öğretmeni yetiştirmeyi kendine amaç edinmiştir. Bu anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler, normal eğitim ve öğretim sürecinde dört yıl sonrasında müzik öğretmenliğine hak kazanarak mezun olurlar.

Mezun olan öğrenciler, öğretmenlik mesleğindeki boşluğu doldurmak dışında, toplumun müzik kültürünün gelişimi bakımından da önemli bir yere sahiptirler. Öğretmenliğin yanı sıra, içinde bulundukları topluma, kazandıkları bilgi ve becerileriyle kültürler arası etkileşimin bir parçası olarak hizmet ederler. Gerekli donanıma sahip olan bu bireyler, kimi zaman bu hizmeti bilgi aktarımı ile gerçekleştirmekte, kimi zaman ise çalgılarını icra ederek sağlamaktadırlar. Dolayısıyla müzik eğitiminin diğer önemli bir boyutu olan çalgı eğitiminin önemi, bu etkileşim içinde ön plana çıkmaktadır.

Uygulama boyutuyla mesleki müzik eēitiminin temel yapı taşlarından biri olan mesleki çalgı eēitimi, bireyin daha önce kendinde var olan, bilinçli ya da bilinç dışı kullandığı becerilerini, müzik eēitimi yoluyla bireye mesleki olarak kazandırma aşaması olarak tanımlanabilir. Müziksel yolla bireye kazandırılan bu becerilerin, mesleki müzik eēiminin her alanında ve her aşamasında kullanılabilmesi gerekir. Bu müziksel boyutun amacı, öğrencileri çalgı eēitimi ile eēitmek, geliştirmek ve meslek sahibi olabilmelerini sağlamaktır.

Mesleki çalgı eēitimini başarıyla tamamlayabilen her birey, mesleki hayatın çeşitli boyutlarında, çeşitli seçeneklerle karşılaşmaktadır. Bu seçeneklerden bazıları, öğretmenlik, akademisyenlik, opera ve/veya orkestra sanatçısı olma vb. gibi önemli kariyerlere sahip mesleklerdir. Tabi ki her meslek dalı kendi içinde çeşitli zorluklar barındırmaktadır. İcracı ya da çalgı eēitimcisi olmak ise gereēinden fazla çalgı eēitimi üzerinde çalışmayı gerektirmektedir. Bu da bireysel çalgı eēitimi derslerinin önemini ortaya çıkarır.

2.1.2. Bireysel Çalgı Eēitimi

Bireysel çalgı eēitiminde, eēitimin her alanında olduğu gibi bilgiyi işlemeye, almaya ve kendisine kazandırılan bu bilgileri yine kendi fikirleri/düşünceleri doğrultusunda tamamlamaya hazır bulunan öğrencilerin, mesleki müzik eēitiminin bireysel çalgı eēitimi boyutuyla, eēitilmesi ve geliştirilmesi amaçlanır.

Bireysel çalgı eēitimi günümüz Türkiye’sinde, örgün eēitim veren kurumlarda (Güzel Sanatlar Liseleri, Konservatuarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri ve Eēitim Fakültelerine baēlı; Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları vb.), öğretmen ve öğrenci arasında bireysel olarak işlenmektedir. Burada amaç, öğretmenin öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak, her öğrenciye alabileceēi miktarda bilgi aktarmasıdır. Dolayısıyla öğretmen bu aşamada son derece önemli ve etkin bir rol üstlenmektedir.

Yüksel’e göre, farklı izlenim ve davranışlar, insanların algılama derecesine göre ortaya çıkmaktadır. Algılama, davranışı etkileyen bilişsel bir süreçtir (2006: 130). Her ne kadar öğrenci düzeyi konusunda, öğrenim görülen sınıfın ya da dönemin gerektirdiēi

beklentiler olsa da, bazı öğrenciler birtakım şeyleri diğer öğrencilere göre daha kolay yapabilmektedirler. Bu öğrenciler, aynı sınıftaki diğer öğrencilere göre daha ileri düzeyde bulunabilirler. Bu doğrultuda, eğer ders öğretmeni de uygun görürse, eğitimlerine daha ileri düzeyde devam edebilirler.

Bireysel çalgı eğitiminde görsellik, öğrenciye kazandırılması gereken davranışlarda, öğrencinin çalgı eğitimi/öğrenimi süresince kullanılacak en etkili yoldur. Bu sayede öğrenci, öğretmeninden hem görerek hem de işiterek öğrenme imkânı sağlar. Dolayısıyla, birçok bilim dalında kelimelerle gerçekleşen öğrenme, çalgı eğitiminde görsellik ve müziksel işitme yoluyla gerçekleşmiş olur. Küçükahmet (2009)'e göre öğretim yöntemleri ve yaklaşımları içinde yer alan gösteri (demonstrasyon) yöntemi özellikle, fen, spor, müzik ve sanat alanlarında kullanılmaktadır. Gösteri öğrencilere olayın gerçek oluşumunu sergilerken aynı zamanda yanlış yaparak öğrenme için harcanacak zamanı azaltır (s.70-71).

Bu sayede öğrenci çalgı eğitimi süresince, kendisinden beklenen istendik davranışları taklit yoluyla daha kolay kavrayıp kendi davranışlarına uyarlayabilecek ve kazandırılması beklenen beceriyi çok daha kolay yapabilecektir.

Ertem'e göre, çalgı eğitiminde başarılı olabilmek için bireyde bedensel ve ruhsal yeteneğin gelişmesi gereklidir. Bedensel yetenek, çalgı çalmaya dönük vücudun fizyolojik ve özellikle kişiye özgü yapısıyla ilgilidir. Ruhsal yetenek ise müziksel beğeni, müziğe karşı duyarlılık ve müzikaliteye ilişkin davranışlarımızla ilgilidir. Başarıya ulaşmak için bu iki yeteneğin de dengeli olarak gelişmesi gerekir. Bunların gerçekleşmesi de ancak disiplinli ve dengeli bir çalışma ile sağlanır (Ertem, 1997: 16-17).

Bütün bunlardan hareketle, bireysel çalgı eğitiminin kuruma bağlı kalarak program içinde nasıl bir konumda olduğunu belirlemek ve çözümlemek; hem kurum, hem program, hem de öğretmen ve öğrenci arasında nasıl bir ilişki kurulduğunu iyice açığa çıkaracaktır. Bu doğrultuda, YÖK'ün belirlediği çerçeve program içinde yer alan ve genel olarak müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanmakta olan “bireysel çalgı eğitimi”nin “adsal” çözümlemesi yapılmıştır.

Adsal Program, genellikle bir tek “dersin adı”nı kapsar ve görünürde veya ilk bakışta sadece “ders adı”ndan oluşur. Şunu hemen belirtelim ki ‘adsal program’ adlandırması veya nitelendirmesi kimilerine ilk bakışta yersiz, tutarsız veya hatta yanlış gibi gelebilir. Ancak, çok dikkatli, duyarlı ve derin bir yaklaşımla ele alındığında görülür ki *bir dersin adı başlıbaşına bir program* niteliği taşır. Çünkü, bir dersin adı, eğitim/öğretim bakımından, çoğu kez sanılanın tersine, tek başına bile çok şey ifade eder. Şöyle ki, bir dersin adı, en azından, o derste kapsanan konu alanını doğrudan belirtir ve o alanda işlenmesi olası konulara dolaylı işaret eder. Dahası, bir dersin adında ifadesini bulan konu alanı, dersin okutulduğu okul türü veya kademesi ile dersi okutmakla görevli öğretmenin-eğitmenin nitelikleri ve okulda eğitim gören öğrencinin nitelikleri birlikte düşünüldüğünde, dolaylı da olsa, sözkonusu derste işlenmesi olası konuların neler olduğuna veya neler olabileceğine ilişkin anlamlı ve işe yarar ipuçları verir (Uçan, 2002:131-132).

Araştırmadaki çalışma grubunun, bu kurumda oluşturulduğu ve kurumun geneli temsil ettiği düşünülerek, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği lisans programında yer alan “bireysel çalgı eğitimi” dersinin adsal çözümlemesi yapılmıştır.

Yapılan adsal çözümlemenin ana aşamaları şu şekildedir:

1. Dersin Adını / Yansıttığı Kapsamı Çözümleme,
 2. Dersin Yılını / Sınıfını Çözümleme,
 3. Dersin Öğretmenini Çözümleme,
 4. Dersin Öğrencilerini Çözümleme,
 5. Dersin Yapıldığı / Verildiği Ortamı Çözümleme,
 6. Dersin Verildiği Okulu Çözümleme,
 7. Dersin Verildiği Okulun Çevresini Çözümleme,
 8. Dersle İlgili Beklentileri Çözümleme,
 9. Dersin Verildiği Tarihi / Zamanı / Dönemi Çözümleme,
 10. Dersin Yukarıdaki Özelliklerini Birlikte Bir Bütün Olarak Çözümleme
- (Uçan, 2002:144).

Bu bölümde Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği lisans programı bireysel çalgı dersinin *Adsal Çözümlemesi* sadece 10. maddesi kapsamında özet olarak

aktarılmıştır. Programın adsal çözümlemesi tüm boyutlarıyla tezin ekler (Ek-4) bölümünde ayrıca yer almaktadır.

Bireysel çalgı eğitimi dersi; bir temel algılama ve temel dinleme eğitiminin yanı sıra aynı zamanda algıladığını, işittiğini ve okuduğunu uygulamanın önemli bir parçasıdır. Bu derste, öğrencilere bilinçli algılama, işitme, okuma ve bütün bunları birlikte seslendirmenin temelleri verilmektedir.

Ayrıca “Bireysel Çalgı” dersini alan öğrencilerden, “MİOY” derslerini destekleyici olarak, solfej ve deşifre çalışmalarını çalgılarında yapabiliyor olmaları, armoni derslerinde edindikleri bilgileri çalgılarında da düşünebiliyor olmaları beklenir. Bununla birlikte bireysel çalgı eğitimi dersi, program çerçevesinde V.,VI. ve VII. yarıyıllarda yer alan "Orkestra/Oda Müziği" ve VIII. yarıyıl da yer alan Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi” derslerine hazırlayıcı temel bir derstir.

Öğrencinin bu dersi tam olarak öğrenmesi, onun devam etmesi beklenen müzik yaşamı için önemlidir. Bireysel çalgı eğitimiyle uygulamalı olarak kazanılan her davranış devam edilecek sınıflarda öğrencileri geliştirmeyi, öğretmenliğe hazırlayıp, yetkinleştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, müziğin bir dil olarak duyguyu ifade etmede araç olduğunu kabul edersek; öğrenci, mezun olduktan sonra meslek yaşamı boyunca kelimeler dışında da çalgısıyla konuşabilen ve kendini ifade edebilen bir birey olacaktır.

Bu doğrultuda şimdiye kadar üzerinde önemle durduğumuz çalgı eğitimi dersinin yanı sıra bu dersin aracı olan çalgıyı ve bununla birlikte çalgı seçimini de özellikle önemsemek gerekmektedir.

Öğrencinin, çalışacağı çalgının seçiminde, onun biyolojik gelişimine bağlı olarak, parmak ve kas yapılarının, parmak eklem durumları vb. gibi genel olarak fiziksel yapısının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Öğrencinin kendisinden beklenen öğrenme başarısı, yeteneğine, aile ortamındaki koşullarına ve diğer psikolojik ve sosyal özelliklerine göre değerlendirilir. Burada öğrenciyi başarısızlığa sürükleyebilecek öğretmen-öğrenci ilişkilerinden kaçınmak gerekir. Öğretmenliğin bilgi

ve deneyimler rehberliğinde yapılması, öğrencinin toplum içerisinde öz güvene sahip, sürekli gelişen ve mutlu bir birey olmasına yardımcı olacaktır (Günay, 2011:87).

Bu araştırmada bireysel çalgı olarak, yaylı çalgı ailesinden insan sesine en yakın olduğu söylenen viyolonsel (çello) çalgısı ele alınmıştır. Bu çalgının aynı zamanda, çalış biçimi olarak da diğer çalgılara göre insanın doğal fizyolojik yapısına en uygun çalgı olduğu söylenmektedir.

2.1.2.1. Viyolonsel Eğitimi

Viyolonsel eğitimi günümüz Türkiye’inde, Güzel Sanatlar Liseleri, Devlet Konservatuarları ve Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri hariç hiçbir örgün eğitim kurumunda orta öğretim kapsamında bulunmamaktadır. Lisans düzeyinde ise, yine örgün eğitim kapsamında mesleki müzik eğitimi veren üniversitelere bağlı Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültelerinde, Devlet Konservatuarlarında ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinde yer almaktadır.

Genel olarak viyolonsel eğitimi süreci, öncelikle genel liseler, meslek liseleri ya da Güzel Sanatlar Liselerindeki eğitimlerini tamamlamış olan bireylerin, ilgili kurumun kılavuz kitapçığında belirtilen koşulları yerine getirmeleri ve müzik öğretmenliği programları özel yetenek giriş sınavına girmeye hak kazanmaları ile başlamaktadır. Daha sonra özel yetenek giriş sınavı aşamasından/aşamalarından başarılı olup, ilgili kurumun belirttiği kontenjan içine girebilen müzik öğretmeni adayları, mesleki müzik eğitimine de ilk adımı atmış olmaktadır. Bundan sonraki aşama da ise, öğrenci zorunlu ve seçmeli olarak aldığı derslerin yanında, bireysel çalgı seçimini de yaparak çalgı eğitimine başlamaktadır.

Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bireysel çalgı viyolonsel eğitimi, genel olarak dört yıl yani sekiz yarıyıldan oluşmaktadır. Çalgı seçimini viyolonsel olarak seçen öğrenciler, birbirleri arasındaki bireysel farklılıklar ve her dönem için beklenen öğrenci düzeyi de göz önünde bulundurularak bireysel çalgı viyolonsel eğitimine başlamış olurlar.

Viyolonsel eğitimi için, genel olarak sağ elini kullanması ya da solak olması gözetilmeksizin, eli, kolu, parmak yapısı ve vücut yapısı orantılı ve uygun olan bireyler tercih edilir. Ancak, bu eğitimin amacına ulaşmasında her şeyden önemlisi, öğrencinin kendi isteğiyle bu çalgıyı seçmesi ve öğrenmeyi istemesidir.

Viyolonsel eğitimi, viyolonsel öğretimi yoluyla bireylerin devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanabilir (Demirbatır, 1998: 7).

Çalgı eğitimini, gelişimi açısından teknik ve müzikal olarak iki genel boyutta ele alacak olursak, viyolonsel eğitime giriş için fiziksel ve teknik boyutuyla üç aşamadan bahsedebiliriz. Bunlar:

- ✓ Oturuş ve tutuş becerilerinin kazandırılması,
- ✓ Sağ el becerilerinin kazandırılması,
- ✓ Sol el becerilerinin kazandırılmasıdır (Birel, 2009: 15).

Daha önce örgün ya da yaygın eğitim ile (güzel sanatlar liseleri, konservatuarlar, dershaneler vb.) viyolonsel eğitimi görmüş olan öğrenciler dışında, viyolonsel ile ilk kez tanışacak olan öğrenciler için oturuş ve tutuş becerilerinin kazandırılması aşamasında öğretmen görsel obje olarak önemli etkindir. Bu aşamada amaç, öncelikle öğrencinin viyolonseli çalar pozisyonunda rahat tutabilir ve rahat oturabilir durumda olmasını sağlamaktır. İkinci aşama olarak ise, öğrenciden sağ el becerilerinin gelişimi beklenmektedir. Bu aşamada da öncelikle boş tel çalışmaları olmak üzere yay alıştırmaları ve etütleri ile öğrencinin sağ el gelişimi oluşturulmaktadır. Viyolonsel eğitime girişte temel davranışların üçüncüsü olan sol el becerilerinin kazandırılması aşamasında ise, yine aynı şekilde çeşitli parmak alıştırmaları ve etütleri ile sol el gelişimi sağlanmaktadır. Daha sonra öğrenciye/öğrencilere verilen ödevler ile bu temel davranışların bir arada pekiştirilmesi beklenir. Böylece viyolonsel eğitime girişte, öğrencide istendik temel davranışlar kazandırılmaya çalışılmış olunur.

Daha önce viyolonsel eğitimi görmüş olan öğrenciler için, viyolonsel eğitimine giriş aşamasında oluşması beklenen temel davranışlar, varsa eksikliklerin giderilmesi ya da daha önceden öğrencide yanlış konumlandırılmış hareketlerin düzeltilmesi ile sürdürülür. Bu temel davranışları kazanmış olan öğrenciler için viyolonsel eğitimi, öğrencinin/öğrencilerin durumuna göre içinde bulunulan sınıf düzeyinde devam eder.

2.2. Mesleki Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme

Günümüzde ölçme ve değerlendirme alanına ilişkin yapılan bilimsel araştırmalar günden güne artmakla birlikte, bu alanla ilgili gelişim ve yeni arayışlar, çözüm önerilerini de beraberinde getirmektedir. Eğitimin birçok alanı ve buna ilişkin farklı öğretim yöntem ve teknikleri olduğu gibi, her alan için, farklı ve uygun ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanmak, uygulamada olan eğitimin eksik yönleri, aksaklıkları ya da istenilen şekilde gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda bilgi edinmemizi sağlar. Çoğu kaynakta, “*Geleneksel ve Alternatif*” başlıkları altında toplanan ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri, çeşitli eğitim alanlarına göre farklı alt boyutlara ayrılmaktadır. Ancak, uygulama boyutuyla her ölçücü tarafından ayrı yorumlar oluşmasına sebep olabilecek olan bireysel çalgı eğitimi gibi müziksel performans gerektiren bir alanda, daha hassas ve titiz davranmak gerekmektedir. İşte bu sebeptendir ki, böyle bir alanda daha ayrıntılı ve tutarlı ölçme ve değerlendirme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Müzik yeteneğinin ölçülmesine yönelik farklı amaçlarla kullanılan birçok müziksel yetenek testi geliştirilmiştir. Müziksel yeteneğin farklı boyutlarını ölçmek üzere geliştirilen bu testler; ses aralıklarını ayırt etme, tonal bellek, ritmik bellek, akor analizi ve müziksel duyarlılık gibi özel becerilere odaklanarak öğrencinin müzikteki başarı potansiyelini ölçmeyi ifade etmektedir. (Yağcı, 2009: 2). Bununla birlikte, müziksel yeteneğin ölçülmesi için geliştirilen bu testler;

1. Müziksel Yatkınlık veya Kapasitenin Ölçülmesi
2. Müzik Becerisinin Ölçülmesi
3. Müzik Beğenisinin Ölçülmesi olmak üzere üç guruba ayrılabilir (Atak Yayla, 2003, s.4).

Mesleki müzik eēitimi kurumlarında müziksel performansın ölçülmesi, bireyin müziksel performans kapsamına giren davranışlara sahip olup olmadığı, sahipse sahip oluş derecesini gözleyip gözlem sonuçlarını sembollerle belirtme işlemidir. Müzik eēitiminde sınama-lme durumlarında müziksel performansı vurgulayan davranışların ölçülmesinde ve deēerlendirilmesinde performans testleri uygulanmaktadır. Psiko-motor (devinişsel) davranışların ölçülmesinde kullanılan bu testlere performans testleri denir. Bu testlerin zelliēi, çalgı alan bir kişinin çalgıyı nasıl alacağını ifade etmesi veya yazması deēil, bizzat kendisinin çalgıyı almasının deēerlendirilmesidir (Saraç ve Şeker, 2008: 103).

Performans testleri ile, performansın niteliēi, süreç ve ürün yönleriyle taşıdığı özellikler, eēitimle gerekleştirebilirlik ve ölçülebilirlik dereceleri daha iyi anlaşılabilmele birlikte, ērencilerin ērenme düzeyi, eksikliği, glē, ēretimin etkililiēi, programın saēlamlığı ve ēretim sürecine dair daha geçerli ve güvenilir veriler elde edilebilir. Ayrıca performans testlerinde kullanılan bazı lme araçları, birtakım düzenlemeler ile ērencinin/ērencilerin belli bir beceriyi ērenirken nelere dikkat etmesi gerektiēi konusunda önemli bir ēretim aracı olarak da kullanılabilir (Uçan, 1987, :302-303).

Müziksel performansı lme aşamasında çeşitli yaklaşımlar bulunmakla birlikte bunları  boyutta incelemek mümkündür;

- ✓ Sürece bakarak lme,
- ✓ ürüne bakarak lme,
- ✓ Hem sürece, hem de ürüne bakarak ölçmedir

Sürece bakarak lme: Bu anlayışa göre ölçmeyi yapacak kişi, ērencinin icrası sırasındaki ölçülecek performansa ilişkin davranışları gözler ve gözlem sonuçlarını uygun bir sembolle belirtir.

rne bakarak lme: Bu yaklaşımda, ērencinin icra ederek ortaya koyduğu ürünü, ölçmeyi yapacak kişi inceler ve inceleme sonuçlarını uygun bir sembolle belirtir.

Hem sürece, hem de ürüne bakarak ölçme: Bu yaklaşımda, öğrencinin ortaya koyduğu ürün, ölçmeci tarafından hem icra sırasında öğrencinin davranışlarını gözlemesi, hem de icra sırasında ya da sonunda oluşan ürünü inceleyerek, gözlem ve inceleme sonuçlarını uygun sembollerle belirtmesiyle oluşur (Uçan, 1987:296).

Özellikle performansa dayalı müziksel yetenek gerektiren ve devinışsel hareketlerin ölçölüp değerdendirilmesine dayanan bireysel çalgı eğitimi, ölçme ve değerdendirme boyutuyla dikkatli olunmadığı takdirde, geçerlik ve güvenirlik yönünden olumsuz sonuçlar oluşturacak zayıf ve güçsüz bir yapıya sahiptir. Burada ölçmeci ve ölçülen arasındaki ilişki, sağlıklı ve güçlü bir ölçme-değerdendirme için son derece önemlidir. Performans değerdendirmesi sırasında duygusal hareket etmekten kaçınılmalı ve daha somut değerdendirmeler yapılmalıdır. Doğru ölçme-değerdendirme yöntem ve teknikleri kullanıldığında tutarlı sonuçlara ulaşılacağı gibi, yerinde kullanılmayan ölçme-değerdendirme yöntem ve teknikleri sonucunda tutarsız değerlere ulaşmak kaçınılmazdır. Bu doğrultuda, yapılan eğitimin ölçme-değerdendirme aşaması için titiz davranarak neyi ölçmek ve değerdendirmek istediğimizi belirlemek en önemli başlangıç olacaktır.

2.3. Eğitimde Ölçme ve Değerdendirme

Eğitim, öğretme ve öğrenme yani paylaşım üzerine kurulu güçlü bir kavramdır. Bununla birlikte eğitimden bahsederken, eğitimin var oluşunu sağlayan önemli iki unsuru yani öğretene ve öğreneni unutmamak gerekir. Öğreten, öğrenen için vardır ve gelişen ve yenilenen toplum için yeni arayışlar içindedir. Ancak eğitim, her zaman olumlu dönütlerin alındığı bir kavram olabileceği gibi aynı zamanda olumsuz dönütlerin de kaynağı olabilir. Bu dönütler doğrultusunda yeni eğitim ve öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmek ise başından sonuna kadar tüm eğitim sürecini ölçme ve değerdendirme ile mümkün olmaktadır.

Birçok tanımı yapılmasına rağmen genel olarak eğitim, kültürleme süreci, kültürel değerleri bireye kazandırma süreci ve Ertürk (1986)'e göre “insanın davranışında kasıtlı olarak istendik davranışlar kazandırma” (s.1) olarak tanımlanabilir (akt.: Sönmez, 2009:2).

Bu doğrultuda öğrenci davranışlarında beklenen değişiklik uygulanan öğretimin başarılı olduğunu, öğrenciden beklenen davranış değişikliğinin gerçekleşmemesi de, uygulanan eğitimin başarısız olduğunu ifade edecektir. Bununla birlikte öğretimin belirlenen amaçları gerçekleştirip gerçekleştirmediği ancak ve ancak öğrencilerde meydana gelen davranış değişikliklerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile mümkün olabilecektir. Diğer öğretim tekniklerinde olduğu üzere, ölçme ve değerlendirmenin de temel işlevi, öğrenmeyi geliştirmek ve öğretimin etkililiğini artırmaktır. Bu doğrultuda ölçme ve değerlendirme, aşağıda belirtilen işlevler açısından da gerekli görülmektedir;

- Öğretim ile belirlenen amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını saptama,
- Öğretim kararlarının alınabilmesi,
- Öğretim yöntem ve materyallerinin öğretimin amacına uygun olmasını sağlama,
- Öğretimin konu gereklerine ve öğrenci özelliklerine uygun olmasını sağlama
- Öğretim kararlarının konuyla ilgili, anlamlı ve güvenilir bilgiye dayanması,
- Öğrencilerin düzenli olarak öğretim süreci hakkında bilgilendirilmeleri,
- Öğretimin başarılı olamayan öğrencilere yönelik çözümler getirebilmesi,
- Başarılı olan öğrencilerin güdülenmesi,
- Öğretim aksaklıklarının giderilebilmesi (Karaca, 2008: 2)

Karaca ve arkadaşlarının çalışmasında da belirtildiği üzere ölçme ve değerlendirme, eğitimden beklenen dönütün çözümlenmesini, yorumlanmasını, eğitim ve öğretim sürecindeki eksikliklerin giderilmesini ve geliştirilmesini kapsayan çok basamaklı dizgesel bir süreçtir. Bununla birlikte ölçme ve değerlendirme aşamasında doğru kullanılan araçlar, beklenen sonucun da doğru bir şekilde ortaya çıkarılmasında son derece önemlidirler.

Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde öğrenci başarısının değerlendirilmesi, genellikle öğretim sürecinden ayrı olmakta ve daha çok ürüne ağırlık

verecek bir şekilde ele alınmaktadır. Bu nedenle, daha çok seçmeli ve kısa cevaplı testlerle, yazılı ve sözlü yoklamalara önem verilmektedir. Özellikle yüksek öğretimde, öğretmen yetiştirme programlarındaki derslerde ölçme ve değerlendirme tekniklerinin yalnızca geleneksel araç veya yöntemlerle sınırlı kalması, ayrıca; doksanlı yılların sonlarında eğitim fakültelerinin programlarında yapılan değişikliklerle, ölçme ve değerlendirme dersi kapsamının daraltılmış olması, yeni yöntemlerin tanıtılmasını ve uygulanma alanlarının artırılmasını tehlikeye düşürmüştür. Bununla birlikte, öğretmen yetiştirme programlarında ölçme ve değerlendirmeye yeterince yer verilmemesi, son 8–10 yıl içerisinde mezun olan öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma, ölçme - değerlendirme araçları ve kullanılan teknikler konusunda önemli eksiklikleri olduğunu düşündürmektedir (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007: 136).

Türk milli eğitim sistemine göre yapılandırmacı yaklaşımında değerlendirme, öğretmen ve öğrencilerle birlikte planlanan ve öğrenme süreci boyunca yürütülen bir süreçtir. Burada, öğrencilerin belli yorumları yapıp yapamadığı değil, yorumları ne derece iyi formüle edebildiği incelenir. Değerlendirme öğrenmenin sonunda değil, öğrenme süreci ile birlikte devam eder ve öğretime yön verir. Bu süreçte, öğrenenlerin anlamlarını yansıtabilmesi için *performans değerlendirme*, *özgün değerlendirme*,... gibi çoklu değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır (Çelik, 2006: 7).

2.3.1. Ölçme

En genel anlamıyla, belli bir niteliğin gözlemlenerek gözlem sonuçlarının sayı ya da sembollerle ifade edilmesine ölçme denilmektedir. Bu tanım doğrultusunda, bir bireyin göz renginin ne olduğu, boy uzunluğunun kaç cm olduğu, kütlesinin kaç kilogram olduğu, herhangi bir dersten kaç puan aldığı, herhangi bir derse karşı tutumunun hangi düzeyde olduğu, hangi mesleki alanlara ilgisinin bulunduğu vb. durumlar, ölçmeye örnek olarak gösterilebilir (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2009: 1).

Ölçme doğa bilimlerinde çok eskiden beri yapılmaktayken, sosyal bilimlerde bu oldukça yenidir. Başarı, yetenek, tutum ve kişilik gibi sosyal niteliklerin ölçülmesi 20. yüzyıldaki gelişmelerle bilimsellik kazanmıştır....Ölçmenin temel işlevlerinden biri ölçülmek istenen niteliği daha güçlü bir şekilde ortaya çıkarmaktır. Bir varlık ölçülebildiği zaman anlam kazanır. Ölçme tanımlarından yola çıkarak ölçmenin en az

iki basamağı olduğundan bahsedebiliriz. Bunlar, ölçülecek özelliği diğer özelliklerden ayırma ve ölçülecek özelliğe uygun bir ölçme birimi veya aracı bulma olarak ifade edilebilir (Tekindal, 2012: 19).

Varlıkların veya olayların çeşitli özelliklerinin ve değişkenlerinin ölçülmesinde kullanılan ölçekler; sınıflama, sıralama, eşit aralıklı ve oranlı ölçekler olarak dört grupta ele alınabilir. Bunlar:

Sınıflama ölçeği, varlıkların, olayların ve insanların belli özelliklerine göre gruplarına ayrılması ve farklı gruplardaki elemanların benzer, farklı yönlerinin ortaya çıkarılması ile yapılan ölçek türüdür.

Sıralama ölçeği, varlıkların, olayların veya insanların ölçülen özelliğe sahip olma derecelerine göre büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru sıraya koyularak sayı ve sembollerle ifade edilmesidir.

Eşit aralıklı ölçekler, ölçülmek istenen özelliğe belli bir başlangıç noktası veya sıfır değeri verilerek geliştirilmiş olan ölçeklerdir.

Oranlı ölçekler, ölçülmek istenen özelliğin başlangıç noktası için sıfır verilerek yapılmış ölçek türüdür (Bilen, 2006: 35-36).

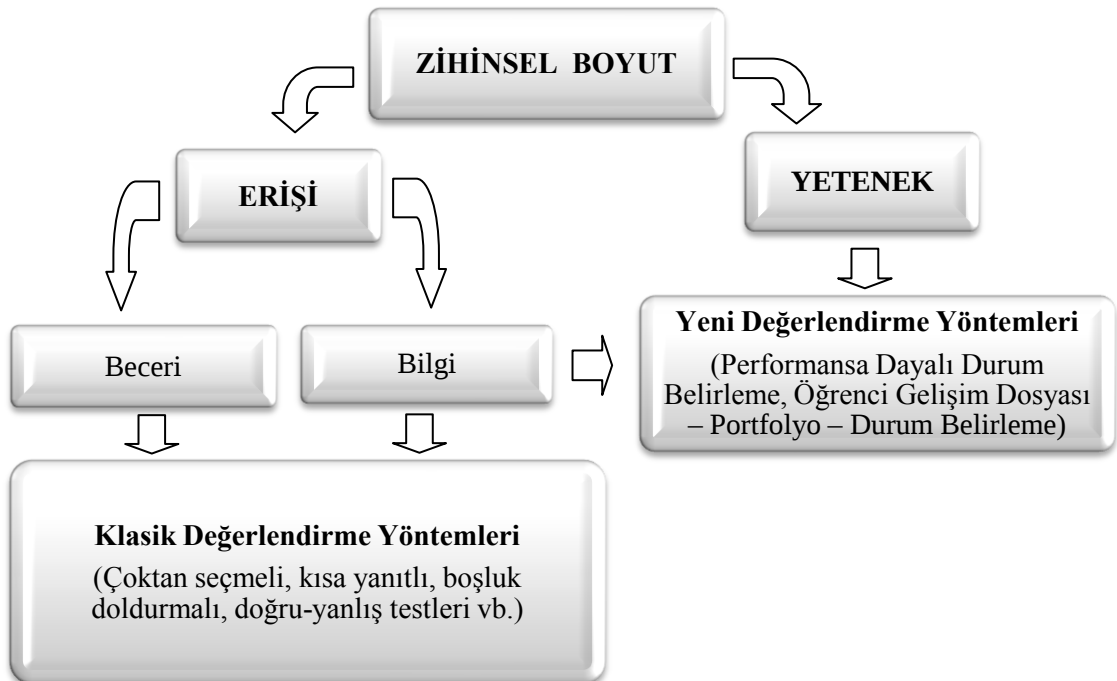
Değişen ve gelişen bilim dünyasında standart testlere yönelik eleştirilerin sonucunda bazı eğitimciler, önemli öğrenme ürünleri üzerine öğrencilerin performansını gerçekçi olarak değerlendirmeye doğrudan ilişkili olan geleneksel olmayan alternatif ölçme araçlarını kullanmayı önermişlerdir. Eğitimciler eğitimin amaçları göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin eğitimin amaçları doğrultusunda maksimum öğrenmeyi sağlaması gerektiğini ve öğrencinin en temel performansının bazı öğelerinin bile ölçülemediğini görmüşlerdir. Bu düşünceler ve sonuçlar, öğrencilerin öğrenmelerini alternatif yöntemlerle ölçmek için bir değişimi işaret etmektedir (Tekindal, 2012: 13).

2.3.2. Değerlendirme

Değerlendirme çoğunlukla ölçme ve değerlendirme kavramı birlikte kullanıldığı için birbiriyle karıştırılmaktadır. Ancak en genel tanımıyla, ölçümlerden sonuç çıkarma ve ölçülen birey ya da nesneler hakkında bir değer yargısına varmak olarak tanımlanır (Tekin, 1993 akt. Atılgan, 2013: 350).

Günümüzde öğrenci davranışlarının değerlendirilmesinde kullanılan çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli, boşluk tamamlamalı gibi bazı klasik ölçme yöntemleri, öğrencilerde gözlemek istediğimiz okuduğunu anlama, yazılı anlatım, sunu yapma, araştırma-inceleme vb. becerileri ve özellikle de bunun daha üst biçimi olan yeteneği belirlemede yetersiz kalmaktadır. Aşağıdaki şekilde görüldüğü üzere, bilgiler klasik değerlendirme yaklaşımlarıyla, beceriler hem klasik hem de yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla, yetenek düzeyindeki davranışlar ise yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla ölçülebilmektedirler. (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2010: 8).

Şema 1 Klasik ölçme değerlendirme yaklaşımlarıyla yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar

Kaynak: (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2010: 9).

Görüldüğü gibi, öğrencilerde değerlendirilecek davranışlara uygun ölçme yolunun seçilmesi son derece önemlidir. Öğrenci başarısı hakkında doğru bilgilere ulaşmak ancak bu sayede olanaklı olacaktır. Unutulmamalıdır ki, öğretim sürecinde belirlenecek davranışlar için yanlış değerlendirme yöntemlerinin kullanılması, yanlış kararların alınmasına, yanlış kararlar da öğrencilerin başarıları hakkında hatalı belirlemeler yapılmasına neden olacaktır (Kutlu ve diğerleri, 2010: 9).

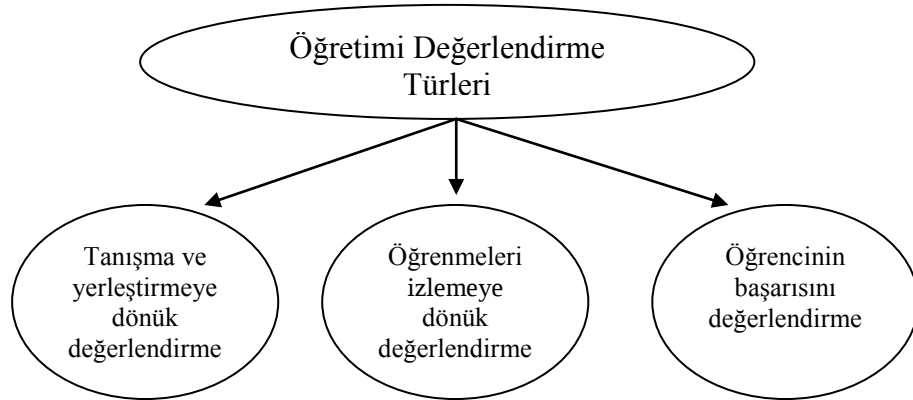
Öğrencileri değerlendirmede, öğrenci performansını ölçecek araçların geliştirilmesi ve oluşturulmasına yeteri kadar hızlı geçilemediği söylenebilir ancak; eğitim sistemindeki yeni yaklaşıma göre yapılandırmacı anlayış doğrultusunda ölçme ve değerlendirmenin en önemli bazı ifadeleri şöyle olmalıdır.

- a. Yapılandırmacı anlayışta ölçme ve değerlendirme öğrenme sürecinin bir parçasıdır ve ölçme değerlendirme etkinlikleri de birer öğrenme etkinliği gibi görülür,
- b. Ölçme ve değerlendirme öğrenci merkezlidir. Yani ölçme ve değerlendirme kriterleri öğrenci ile birlikte belirlenir,
- c. Ölçme ve değerlendirme sürece, sonuca ya da her ikisine yöneliktir,
- d. Amaç öğrencilere öğrenme sürecinde yardımcı olmaktır,
- e. Bütün öğrencileri ve onların tüm davranışlarını ölçmek ve değerlendirmek gerekir,
- f. Değerlendirmeyi belli bir zamanda değil dönemin tamamına yaymak gerekir,
- g. Değerlendirmeyi sadece not vermek için değil, öğrenme ve öğretmenin bir parçası olarak almak ve uygulamak gerekir,
- h. Bireysel farklılıkları göz önüne alan, öğrencilerin yeni öğrendiği bilgilerle var olan bilgileri kendine özgü biçimde yapılandırdığını ortaya çıkaran değerlendirme yapılmalıdır,
- i. Öğrenim çıktılarını ölçüt alan değerlendirme yani kriter dayanaklı değerlendirme yapılmalıdır (Tekindal, 2012: 13-14).

2.3.2.1. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Eğitimin her kademesinde yer alan geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri, eğitim ve öğretim sürecinin içinde bulunan öğretmenlerin hemen hemen hepsi tarafından bilinen ve kullanılan tekniklerdir.

Şema 2 Öğretimi Değerlendirme Türleri

(Karaca ve diğerleri, 2008: 23).

İçerdiği soru tipine göre isimlendirilen geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri aşağıdaki maddelerde ifade edilmiştir.

- Çoktan seçmeli testler
- Doğru yanlış soruları
- Eşleştirme soruları
- Tamamlama (Boşluk doldurma) soruları
- Kısa cevaplı yazılı yoklamalar
- Uzun cevaplı yazılı yoklamalar
- Soru-cevap (<http://talimterbiye.mebnet.net>).

2.3.2.2. Alternatif Değerlendirme

Alternatif ölçme ve değerlendirme, tek bir doğru cevabı olan çoktan seçmeli testlerin de içinde bulunduğu geleneksel değerlendirme dairesinin dışında kalan tüm değerlendirmeleri kapsar. Geleneksel ölçme ve değerlendirmeye nazaran daha fazla otantik (gerçek hayatla ilişkili) ve öğrenci merkezlidir. Ürün kadar sürecinde değerlendirilmesini dikkate alan alternatif değerlendirmelerde öğrencilerin yüksek

düzeydeki düşünceleri, problem çözme ve yaratıcılıkları ön plana çıkarılır (Bahar ve diğerleri, 2008: 49)

Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri:

- Performans değerlendirme
- Ürün seçki dosyası (Portfolyo)
- Kavram haritaları
- Yapılandırılmış grid
- Tanılayıcı dallanmış ağaç
- Kelime ilişkilendirme
- Proje
- Drama
- Görüşme
- Yazılı raporlar
- Gösteri
- Poster
- Grup ve/veya akran değerlendirmesi
- Kendi kendini değerlendirme (<http://talimterbiye.mebnet.net>).

2.3.2.2.1. Performans Değerlendirme

Genel olarak performans değerlendirmede, öğrencilerin akademik bilgi ve becerilerini gerçek yaşamda karşılaşılan problemlere uygulayabilme düzeylerini belirleyebilmek amaçlanır. Performans değerlendirme; öğrencinin bir resim yaparken izlediği süreci veya bir enstrüman çalarken gösterdiği becerileri gözlemlemeyi mümkün kılar. Performans değerlendirmenin uygulamaya dönük olarak genel özelliklerinden bazıları şunlardır:

- ✓ Üst düzey bilişsel becerilere (analiz, sentez, değerlendirme) odaklanma eğilimindedir.
- ✓ Bireysel olarak ya da geniş gruplara uygulanabilir.

Böylece performans değerlendirme, öğrencilerin öğrendiklerine ilişkin çok daha geniş açıdan bilgi sahibi olabilme olanağı sağlar. Bireysel ayrılıkları göz önünde

bulundurarak, öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerinin belirlenmesini mümkün kılar (Güler, 2012: 93).

Bazı test uzmanlarının performans dayanlı değerlendirmelere ilişkin farklı görüşleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda performans değerlendirmenin üstün ve sınırlı yönleri aşağıdaki maddelerle ifade edilebilir:

Performans değerlendirmenin üstün yönleri:

- Performans değerlendirme diğer değerlendirme türleriyle ölçülemeyen öğrenme hedeflerini ve yeteneklerini ölçebilir.
- Performans değerlendirme kullanımı, kalıcı öğrenmeler için gereklidir.
- Performans değerlendirme, karmaşık öğrenme hedeflerine hizmet eder.
- Performans değerlendirme öğrencilerde daha anlamlı öğrenme sağlar ve onları motive eder.
- Performans değerlendirme ürün kadar sürecin değerlendirilmesine de izin verir.
- Performans değerlendirme, bilgi, beceri ve yeteneğin birleştirilmesini gerektirir.
- Performans değerlendirme kullanımı, öğretmenlerin değerlendirme yaklaşımlarına bakış açılarını genişletir.

Performans değerlendirmenin sınırlı yönleri:

- Nitelikli bir performans değerlendirmenin oluşturulması, uygulanması ve puanlanması güçtür ve zaman alıcıdır.
- Performans değerlendirme genel olarak içeriğin sınırlı bölümünü kapsar ve öğrencinin sahip olduğu tüm bilgi ve becerilere genellemesi güçtür.
- Performans değerlendirme için güvenilir anlamda puanlama güçtür.

- Öğrencilerin performans değerlendirme sürecini tamamlamaları kağıt-kalem testlerine göre daha çok vakit alır.
- Pahalı ve ulaşılması zor materyaller gibi uygulamada karşılaşılabilecek sınırlılıklardan dolayı, performans değerlendirmenin gerçek yaşam durumunu yansıtmaması kısıtlanabilir (Nitko, 2004; Reynolds, Livingston ve Wilson, 2006; akt. Gültekin, 2012: 258-259)

Performans değerlendirmede dikkat edilmesi gereken kurallar NRC (Ulusal Araştırma Konseyi) tarafından tespit edilmiş ve bu hususta bazı standartlar geliştirilmiştir. Bu standartlar şu şekilde listelenebilir;

1. Değerlendirme uzun süreli olmamalıdır.
2. Değerlendirme birçok beceriyi kapsamalıdır.
3. Hem bireysel hem de grup değerlendirilmeleri yapılmalıdır.
4. Değerlendirme hem ürüne hem de sürece odaklanmalıdır.
5. Değerlendirmede birçok veri toplama tekniği kullanılmalıdır.
6. Hedefler açık olarak yazılmalıdır.
7. Değerlendirilen konu hakkında ön fikirler ileri sürülmelidir.
8. Değerlendirilmesi istenen konu çekici hale getirilmelidir.
9. Değerlendirme müfredattaki konularla ilişkilendirilmelidir (Kaynak, 2011: 19).

2.3.2.2.1.1. Performans Değerlendirme Araçları ve Yöntemleri

Öğrenciyi değerlendirme aşamasında klasik değerlendirme yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda performans dayanaklı değerlendirme yöntemlerine ve araçlarına başvurulmaktadır. Bu doğrultuda, yapılan ölçme ve değerlendirmenin geçerli ve güvenilir olması, yine bu aşamada kullanılan araç ve yöntemlerin doğru ve yerinde kullanılmasına bağlıdır.

Bu bölümde performans değerlendirme araçları ve yöntemleri; gözlem kayıtları, portfolyolar (öğrenci ürün dosyası), dereceme ölçekleri ve dereceli puanlama anahtarları (scoring rubrics) olarak ele alınmıştır.

2.3.2.2.1.2. Gözlem Kayıtları

Gözlem, bazı yanlış anlamaların aksine, yalnızca göz ile değil, bütün duyu organları ile yapılabilir. Duyu organlarının yetersizliği durumunda, onların duyarlılığını güçlendiren gözlem araçlarından yararlanılabilir. Gözlem temelde, verilerin, bir başkasının rapor etmesi vb. yollarla değil: doğrudan, elde edilmesine dönüktür.

Gözlem konusunda, ilgili alanyazına bakıldığında, ayrı ölçütler kullanılarak ayrı sınıflamalar yapılabilmektedir. Gözlemci ile gözlenen arasındaki ilişkiye bakılarak iki tür gözlemden bahsedebiliriz. Bunlar, dışarıdan gözlem ve katılarak gözlemdir.

Dışarıdan gözlem, gözlemci ve gözlenenin birbirini görmediği bir gözlem türüdür. Gözlemci, varlığı ile gözleneni etkileyemez.

Katılarak gözlem, ise gözlemcinin gözlenenle birlikte olup, onlardan biri gibi davrandığı gözlem türüdür. Katılarak gözlemde, dışarıdan gözleme göre daha çok bilgi edinilir. Zira belli bir davranışı anlayabilmenin en kestirme ve en güvenilir yolu, onu yaşamak ve duymaktır (Karasar, 2009: 156-158)

2.3.2.2.1.3. Portfolyolar (öğrenci ürün dosyası)

Portfolyolar, değişik kaynaklarda değişik ifadelerle karşılık bulmaktadır. Bu sözcük de dilimizde yer edinmiş diğer yabancı sözcükler gibi kullanım amacına yönelik, çeşitli anlamlara gelebilmektedir. Alıcı (2008)'ya göre dilimizdeki karşılığı ise, “gelişim dosyaları”, “ürün dosyaları”, “seçki dosyaları” ya da “portföy” gibi çeşitli sözcüklerle ifade edilmektedir. Genel ve yaygın olarak portfolyo sözcüğünün karşılığı ise “gelişim dosyası” olarak kabul edilmektedir....Öğrenci gelişim dosyaları belirli bir konu alanının (dersin) tüm boyutlarında öğrencinin gelişimini ve başarısını yansıtmaktadır. Böylelikle, öğrencinin gelecekteki öğrenme süreçlerine rehberlik edecek zengin bir gelişim tablosu oluşturulmuş olunur....Gelişim dosyaları yardımıyla öğrenci performansının değerlendirilmesi, öğrencinin bir dersteki bireysel gelişimini değerlendirme ya da tüm eğitim sürecindeki genel performansını değerlendirme şeklinde yapılabilir (s.137-138).

2.3.2.2.1.4. Dereceleme Ölçekleri

Dereceleme ölçekleri, bir davranışın hangi düzeyde olup olmadığını tespit etmek amacıyla geliştirilen ölçeklerdir. Bu durumda dereceleme ölçekleri;

- ✓ Hedef davranışın değerlendirilmesinde ve performansın önemli noktalarında, değerlendiren için dikkatlerinin toplanmasında yardımcı olur.
- ✓ Performansın düzeyi hakkında öğrenciye özel geri bildirimler verir.
- ✓ Her bir öğrencinin gelişim düzeyini izlemede yardımcı olur (Bıçak, 2008:212)

Dereceleme ölçekli araçlar, gözlenip ölçülecek davranışların varlığının, yetkinliğinin (mükemmelliğinin) saptanmasına olanak veren ve ölçeği genellikle ikiden çok kategoriden oluşan ölçme araçlarıdır. Bu araçlarda, gözlenecek davranışın yetkinlik düzeyi dereceleme ölçeğindeki kategorilerde sayılarla, sözcüklerle, betimleyici ifadelerle ya da bunların her ikisi ya da her üçü birlikte kullanılarak belirtilir. Bu araçlarla, ölçülen performansa ilişkin oldukça kapsamlı ve duyarlı bilgiler veren ölçümler elde edilir. Bu tür araçlar, temelde, gözlenip ölçülecek davranışların (o kişide) değişik yetkinlik derecelerinde var olduğu görüşüne (sayıtlısına) dayanır (Uçan, 1987:300).

2.3.2.2.1.5. Scoring Rubrik (Dereceli puanlama yönergesi/dereceli puanlama anahtarı)

Orijinal anlamıyla rubrik, öğrenci çalışmalarının puanlaması ile çok az ilgiliydi. Oxford İngilizce sözlüğünden anladığımıza göre, 15. yüzyılın ortalarında rubrik, bir kitabın farklı bölümlerinin başlıkları olarak adlandırıldı. Bu durum büyük bir kırmızı yazı ile kopya edilmiş bir kitabın değişmeden başlayan her ana bölümünü titizlikle kopya eden Hristiyan keşişlerin çalışmasından kaynaklanmıştır. Çünkü kırmızı için Latince kelime, bir kitabın ana bölümlerinin adlandırılması anlamına gelen "*ruber, rubrik*" dir. Yakın zamanda rubrik, eğitimciler arasında yeni bir anlam kazanmaya başladı. Öğrencilerin yazılı kompozisyonlarını puanlayan ölçüm uzmanları, kuralları tanımlayan terimleri kullanmaya başladılar (Popham, 1997: 72)

Rubrik, genellikle sübjektif (öznel) ve otantik (özgün/gerçek) değerlendirmeler için kullanılan bir derecelendirme/puanlama aracıdır. Sübjektif değerlendirmelerde,

dereceli puanlama anahtarları (rubrikler) belirli bir düzeyde nesnellik (objektiflik) yaratılmasına yardımcı olur. Sonuç olarak öğrencilerin, değerlendirme öncesi beklentiler hakkındaki ve değerlendirmeden sonraki zayıf ve güçlü alanları hakkında bilgi sahibi oldukları oldukça açıktır. Otantik değerlendirmelerde (ki genellikle sübjektiftir) rubrikler, eğitimcilere performans düzeylerini değerlendirme ve iletişim kurma konusunda yardımcı olur (<http://help.rcampus.com/index.php/Rubric>)

Rubrik, belli bir öğretim süreci sonunda beklenen öğrenci performansının farklı boyut ve düzeylere bölünerek değerlendirilmesidir. Herhangi bir performansı değerlendirmek için oluşturulan ölçme aracına uluslararası literatürde “Rubrik” denilmektedir. Bu araç ülkemizde “Puanlama Yönergesi”, “Dereceli Puanlama Anahtarı”, “Değerlendirmeye Esas Ölçütler”, “Değerlendirme Ölçeği”, “Değerlendirme Formu” ya da “Derecelendirme Ölçeği” olarak adlandırılmaktadır. “Rubrik”i, uluslararası literatürle bütünlük sağlamak ve performansın ölçülmesinde kullanılan diğer araçlarla kavram kargaşası yaratmamak için rubrik olarak adlandırmak tercih edilmiştir (Barutçugil, 2002).

Rubrik, performans düzeylerinin çok çabuk ve net değerlendirilmesini sağladığından, hem öğretmenler hem de öğrenciler için değerli bir uygulamadır ve çok çeşitli aktivitelerin değerlendirilmesinde kullanılan bir araçtır. Sözlü sunumların, yazılı sunum ve poster çalışmalarının, projelerin, sınıf içi grup çalışmalarının, sanatsal etkinliklerin, ünite ve ders kazanımlarının değerlendirilmesi gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Kullanım amacına göre öğretimden önce, öğretim sırasında ya da öğretimden sonra uygulaması yapılabilmektedir. Yapılış amaçlarına göre çeşitli düzenleme şekilleri olabilmektedir. Ama genel olarak rubrik çalışması sırasında, değerlendirilen işteki kriterler listelenmekte ve bu kriterlerin niteliği en iyiden kötüye doğru derecelendirilmektedir (Goodrich 1997, Popham 1997).

Rubrik'in faydaları:

- ✓ Öğrenciler ile iletişim beklentileri; rubrik, derecelendirme kriterleri, ne sayılır ne sayılmaz, her boyut için kazanacağı puan, onların performanslarının nasıl derecelendirildiği ve öğrencilerden ne beklendiği hakkında onlara bilgi verir.

- ✓ Rubrik ile ölçme ve kayıt etme kolaydır.
- ✓ Subjektif ölçme için objektiflik (tarafsızlık) sağlar.
- ✓ Öğrenci ile not iletişimi; bir rubrik (dereceli puanlama anahtarı) öğrencilerin kendi alanlarında güçlü ve zayıf yönlerinin ne şekilde derecelendirildiği konusunda anlamalarına yardımcı olur (<http://help.rcampus.com/index.php/Rubric>)

Yukarıda bahsedilen faydaların yanı sıra rubrikten olumlu dönütler alabilmek için rubrik geliştirme aşamasında öncelikle hangi tür rubrik oluşturulması gerektiğine karar vermek doğru olacaktır.

Çepni (2011) çalışmasında iki tür rubrikten bahsetmiştir; holistik rubrik ve analitik rubrik;

Holistik Rubrik:

Holistik rubrikler, genellikle yazma ve diğer yaratıcı çalışmaların yanında sanatsal çalışmalar için de tercih edilmektedir. Holistik rubrik, ürün ya da süreci parçalara ayırmak ya da her ölçütü bireysel olarak değerlendirmek yerine ürün ya da sürecin bütününe odaklanmaktadır. Bu tür rubrik, öğrenme ürünleri toplam puan olarak değerlendirilmek istendiğinde kullanılmaktadır.

Analitik Rubrik;

Analitik rubrik, ürün veya süreci bölümlere ayırmak ve her beceriyi ya da ölçütü bağımsız olarak değerlendirmek ve daha sonrasında bahsedilen bu puanların toplam puanının hesaplanmasını gerektirir. Bu tür ölçekler, çalışmanın ya da ürünün farklı boyutlarına farklı puanlar vermek amacıyla oluşturulur. Bu şekilde yapılan puanlama, öğretmene ve öğrencilere, öğrencilerin becerilerinin zayıf ve güçlü yönleri hakkında holistik rubriklerle oranla daha fazla bilgiler sağlamaktadır (Çepni, 2011: 261,262).

2.3.2.2.1.5.1. Dereceli Puanlama Anahtarı (Scoring Rubric) Geliştirme

Bir dereceli puanlama anahtarı geliştirmede ilk adım nitelikleri, öğrencinin çalışmasında gösterdiği yeterli performansı göstermesi gerektiği şeklinde açıkça tanımlanmıştır (Brookhart, 1999). Bu tanımlanmış nitelikler, dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) için puanlama kriterlerinin düzeylerini ya da üst düzeyi oluşturacaktır. Bilginin yapıp yapılamayacağından sonraki karar bir analitik yada holistik dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) kullanımı yoluyla en iyi elde edinilen değerlendirmeden arzu edilmiştir. Eğer bir analitik dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) oluşturulursa, o zaman her kriter, geliştirilen farklı puan düzeylerinin tanımlamaları olarak ayrı ayrı olarak düşünülür. Bu işlem, her bir değerlendirme faktörü için farklı tanımlayıcı puanlama düzenleri içinde sonuçlanır. Holistik (bütüncül) dereceli puanlama anahtarları (scoring rubrics) için kriterin toplanması, dereceli puanlama anahtarının her bir düzeyinin yapım aşaması boyunca düşünülür ve tek bir tanımlayıcı puanlama şemasıyla sonuçlanır. (Moskal, 2000: 5)

Şema 1 Dereceli Puanlama Anahtarı Hazırlama Çizelgesi

Kaynak: (Kutlu ve diğerleri, 2010: 72).

Yurtdışında hemen hemen bütün bilim dallarında yoğun olarak kullanılan rubrik, çeşitli şekillerde düzenlenebilmektedir. Araştırmanın konusu doğrultusunda, Şema 4 ve Şema 5’de ayrı ayrı iki adet rubrik örneği verilmiştir.

Şema 2 Viyolonsel Pozisyon Becerilerini Ölçmek İçin Hazırlanmış Olan ve Bireysel Çalgı Sınıf Düzeyi 6-8 Olarak Belirlenmiş Viyolonsel Pozisyonları Rubriği

Viyolonsel pozisyonları	(1 Puan)	(2 Puan)	(3 Puan)	(4 Puan)
	(Kötü)	(Orta)	(İyi)	(Mükemmel)
Intonation (Entonasyon)	Öğrenci, ton içindeki herhangi bir notayı çalmadı.	Öğrenci, ton içindeki bazı notaları doğru olarak çaldı.	Öğrenci, ton içindeki çoğu notayı doğru olarak çaldı.	Öğrenci, ton içindeki notaların hepsini doğru olarak çaldı.
	(Kötü)	(Orta)	(İyi)	(Mükemmel)
Yay	Öğrenci, doğru yay hareketleriyle çalmadı.	Öğrenci, bazı yay hareketlerini doğru olarak çaldı.	Öğrenci, yay hareketlerinin çoğunu doğru olarak çaldı.	Öğrenci, yay hareketlerinin hepsini doğru olarak çaldı.
	(Kötü)	(Orta)	(İyi)	(Mükemmel)
Parmaklar	Öğrenci, doğru parmak hareketleriyle çalmadı.	Öğrenci, bazı parmak hareketlerini doğru olarak çaldı.	Öğrenci, parmak hareketlerinin çoğunu doğru olarak çaldı.	Öğrenci, parmak hareketlerinin hepsini doğru olarak çaldı.
	(Kötü)	(Orta)	(İyi)	(Mükemmel)
Ton Kalitesi	Öğrenci, kötü bir ton kalitesi sergiledi.	Öğrenci, pasajın içinde orta derece bir ton kalitesi sergiledi.	Öğrenci pasajın çoğunda açık/temiz bir ton kalitesi sergiledi.	Öğrenci, pasajın tümünde berrak bir ses kalitesi sergiledi.

Bu ölçek *kristinsouthard* (Rubric Code: D39B6B) tarafından düzenlenmiştir. Ölçekte, öğrencilerin uygun teknik ve müzikalite kullanarak viyolonseldeki pozisyonları gösterebilir ve ne kadar iyi anladıklarını değerlendirebilir durumda olmaları hedeflenmiştir. (www.rcampus.com)

Şema 3 Keman, Viyola ve Viyolonsel için Rubrik İle Hazırlanmış Performans Testi Örneği

Performans Testi	(5 Puan)	(10 Puan)	(15 Puan)	(20 Puan)
	(Başlangıç aşaması)	(Yaklaşma aşaması)	(İstenilene ulaşma/bitişme aşaması)	(İstenileni geçme aşaması)
Duruş/ Pozisyon	Kötü duruş. Sandalyenin arkasında, kambur ve / veya ayakları çapraz. Enstrüman konumu yanlış. Bireysel ilgi gerekiyor.	Duruş iyileştirilmesi gerekmektedir. Sandalyenin arkasında, kambur, ve / veya ayakları çapraz. Enstrüman pozisyon iyileştirmesine ihtiyacı vardır.	Çok iyi duruş. Ayaklar yerde düz ve sandalyenin arkasına yaslanmadan oturur. Çoğunlukla doğru enstrüman pozisyonudur.	Mükemmel duruş. Ayaklar yerde düz ve sandalyenin kenarında oturur. Enstrüman konumu mükemmeldir.
	(Başlangıç aşaması)	(Yaklaşma aşaması)	(İstenilene ulaşma/bitişme aşaması)	(İstenileni geçme aşaması)
Ritim	Nabız belirgin anlamda yok. Ritimleri yanlıştır. Bireysel ilgi gerekiyor.	Tutarsız nabız. Birçok ritimleri yanlıştır.	Nabızın belirginliği temeldir. Bazı ritimleri yanlıştır.	Nabız duygusu güçlü. Tüm ritimler doğru gerçekleştirilir.
	(Başlangıç aşaması)	(Yaklaşma aşaması)	(İstenilene ulaşma/bitişme aşaması)	(İstenileni geçme aşaması)
Sol el/ Intonation (Entonasyon)	Kötü sol el şekli ve / veya tonlama. Geçişler yok. Bireysel ilgi gerekiyor.	Sol el şeklinde ve / veya tonlamada bazı sorunlar vardır. Geçiş denemeleri başarısız.	Çoğunlukla iyi sol el şekli ve tonlama. Geçişler denendi.	Mükemmel, rahat sol el şekli ve büyük tonlama. Geçişleri başarılı.
	(Başlangıç aşaması)	(Yaklaşma aşaması)	(İstenilene ulaşma/bitişme aşaması)	(İstenileni geçme aşaması)
Nota / Yayın Doğruluğu	Birçok nota ve / veya yay hataları oldu. Bireysel ilgi gerekiyor.	Bazı uygun yaylar ve uygun nota doğruluğu gözlemlendi. Çeşitli notalar kaçırdı. Vasat yay kaldırma hareketleri var.	İyi nota doğruluğu ve en iyi yaylar gözlemlendi. Bir ya da iki nota kaçırdı. Vasat yay kaldırma hareketleri var.	Mükemmel nota doğruluğu. Hiçbir nota yanlış değil. Yay kaldırma hareketi dahil tüm yaylar doğrudur.
	(Başlangıç aşaması)	(Yaklaşma aşaması)	(İstenilene ulaşma/bitişme aşaması)	(İstenileni geçme aşaması)
Ton (ses) / Yay Tekniği	Sesler hiç tınlamıyor. Çalma zayıf bir ses ile gerçekleşir. Yay tutma iyileştirilmesi gerekmektedir. Bireysel ilgi gerekiyor.	Bazı sesleri tınlıyor. Çalma biraz zayıf bir ses ile biraz güvenlidir. Yay temas noktası tutarlı değildir. Yay tutma iyileştirilmesi gerekmektedir.	Seslerin çoğu tınlıyor. Çalma bir parça güçlü bir ses ile oldukça emindir. Yay genellikle düzdür ve doğru rota üzerindedir. Yay tutma çoğunlukla doğrudur fakat belki çok az daha sıkı olabilir.	Notalar mükemmel tınlıyor. Çalma, güçlü bir ses ile çok emindir. Yay düz ve doğru rota üzerindedir. Yay tutma şekli doğru ve rahattır.

Bu ölçek PaulKFox (Rubric Code: A9493A) tarafından düzenlenmiştir. Ölçekte, “Allegro” başlıklı eser için Duruş / Pozisyon-Ritim-Sol el / Intonation (Entonasyon) - Nota / Yay doğruluğu-Ton (ses) / Yay tekniği becerilerine ait düzeyler açıklamalı olarak ifade edilmiştir (www.rcampus.com).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almakta ve açıklanmaktadır.

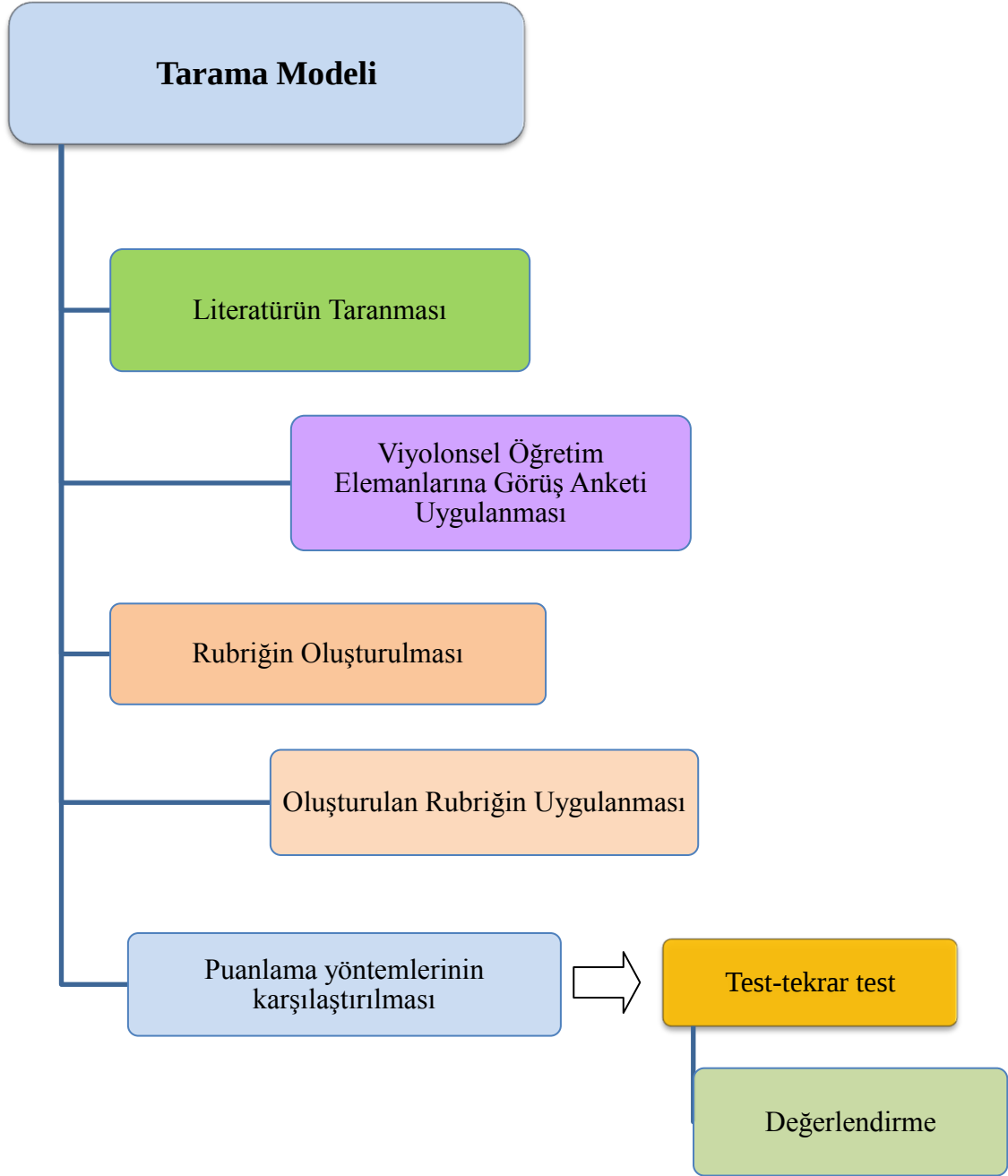
3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dalları viyolonsel eğitimi dönem sonu sınavlarında yapılan ölçme ve değerlendirmedeki mevcut durumu saptaması, yapılan sınavlarda geçerliği, güvenilirliği ve kullanılabilirliği yüksek olan sistemli ve objektif bir ölçme aracının geliştirilerek kullanılmasının sağlanmasını amaçlaması sebebiyle *betimsel niteliktedir*. Araştırmada, yeni geliştirilen viyolonsel rubriğinin dönem sonu sınavlarında kullanılmasının etkileri incelenmiş, viyolonsel rubriği ölçütlerinin oluşturulması aşamasında, ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinden, ayrıca; benzer nitelikteki performans ölçme araçlarından faydalanılmıştır. Bu sebeple araştırmada, model olarak "Tarama Modelleri", tür olarak "Genel Tarama Modelleri"nden "ilişkisel Tarama Modeli" kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Bu tür bir düzenlemede, aralarında ilişki aranacak değişkenler,...ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlemeye olanak verecek şekilde yapılmak zorundadır.

İlişkisel çözümleme iki şekilde yapılabilir. Bunlar: **korelasyon** türü ilişki ile **karşılaştırma** yolu ile elde edilen ilişkilerdir (Karasar, 2009:81).

Şema 4 Araştırmanın Deseni

Şema 5 Viyolonsel Rubriğinin Oluşum ve Uygulama Deseni

3.2. Çalışma grubu

Bu araştırma, genel çerçevesiyle betimsel nitelikte bir araştırmadır. Bu yüzden evren ve örneklem yerine araştırmanın modeline ve türüne uygun bir çalışma grubu oluşturulması uygun görülmüştür.

Diğer bir yandan ise Türkiye genelinde üniversitelere bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında yürütülmekte olan program, YÖK'ün belirlediği çerçeve programdır. Programda yer alan dersler ve ders içerikleri genel olarak aynıdır.

Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubu;

1. 2012-2013 Eğitim ve öğretim yılı Gazi Üniversitesi GSEB Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 1,2,3 ve 4. sınıf olmak üzere toplam 20 viyolonsel öğrencisinden,
2. Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında eğitim veren ve rassal olarak seçilen 6 viyolonsel öğretim elemanından oluşmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli olan nitel verilerin bir kısmı belge/kaynak taraması yöntemiyle elde edilmiştir. Gerekli dokümanları elde edebilme adına elektronik iletişim ortamları, tez, dergi, makale, kitap vb. gibi belge/kaynaklar kullanılmıştır.

Araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında viyolonsel eğitimi yarıyıl sonu sınavları performans değerlendirme boyutunda, güvenilirliği ve kullanışlılığı yüksek olan bir ölçme aracının, araştırmacı tarafından geliştirilerek kullanılması amaçlanmış, bu amaç doğrultusunda öğretim elemanlarının kullandıkları ölçme araçlarının tespitine ve rubrik ölçütlerinin belirlenmesine yönelik Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bulunan ve ulaşılabilen 12 viyolonsel eğitimcisine görüş anketi uygulanmıştır. Araştırmada kullanıldığı şekliyle görüş anketinde yer alan viyolonsel eğitimcilerinin kişisel bilgi dağılımına ilişkin verileri Tablo 3.1.3.1' de gösterilmiştir.

3.3.1. Öğretim Elemanlarının Ölçme Yöntem ve Araçlarına İlişkin Görüş Anketi Frekans Dağılımları

Görüş Bilgi toplama formu, Türkiye'deki Üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin MEABD' larında yapılan dönem sonu viyolonsel sınavlarında belirli bir ölçme aracının kullanılıp kullanılmadığına ilişkin durum tespiti yapmaya ve ayrıca yeni bir ölçme aracı (rubrik) oluşturabilmek için görüş ve öneri almaya yöneliktir.

Tablo 3.3.1.1. Viyolonsel Öğretim Elemanı Kişisel Bilgi Dağılım Tablosu

DEĞİŞKEN	DÜZEY	f	%
Unvan	Doçent	2	16,7
	Yardımcı Doçent	3	25
	Araştırma Görevlisi	3	25
	Öğretim Görevlisi	4	33,3
	Toplam	12	100
Öğrenim düzeyi	Lisans	1	8,33
	Yüksek Lisans	4	33,3
	Doktora	7	58,3
	Toplam	12	100
Çalışma süresi	0-3 yıl	1	8,33
	3-7 yıl	2	16,7
	7-11 yıl	5	41,7
	11-16 yıl	4	33,3
	Toplam	12	100
Viyolonsel derslerine girilen süre	1-3 yıl	1	8,33
	3-5 yıl	2	16,7
	8-12 yıl	5	41,7
	12-15 yıl	4	33,3
	Toplam	12	100
Viyolonsel dersine girilen sınıf düzeyi	Lisans 1,2,3,4	5	41,7
	Lisans 1,2,3,4, Yüksek Lisans	5	41,7
	Lisans 1,2,3,4, Yüksek Lisans, Doktora	2	16,7
	Toplam	12	100

Tablo 3.3.1.1' de görüldüğü üzere, bilgi toplama formuna yanıt veren viyolonsel öğretim elemanlarının %41.7' öğretim üyesinden oluşmakta olup lisansüstü eğitimini

tamamlamış olan öğretim elemanı yüzde oranı %58.3' dür. Viyolonsel eğitimcilerinin %75'i, yedi yıldan fazla süredir çalışmaktadırlar. Sekiz yıldan fazla süredir viyolonsel derslerine giren öğretim elemanları %75'lik orana sahiptirler. Aynı zamanda sadece lisans düzeyinde eğitim veren öğretim elemanları %41.7, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren öğretim elemanları ise %58.4' lük oranı paylaşmaktadırlar. Ayrıca, veriler doğrultusunda görüş anketine yanıt veren öğretim elemanlarının tümünün lisans düzeyinde eğitim verdiği görülmektedir.

Bilgi toplama formuna yanıt veren öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme bilgisine ilişkin verilerine Tablo 3.3.1.2'de yer verilmiştir.

Tablo 3.3.1.2. Öğretim Elemanlarının Ölçme ve Değerlendirme Bilgilerine İlişkin Frekans Dağılımları

Soru No	Sorular	Yanıtlar	f	%
11	Ölçme ve değerlendirme alanında eğitim aldınız mı?	Evet	12	100
		Toplam	12	100
12	Ölçme-değerlendirme alanında, hangi öğrenim düzeyinde eğitim aldınız?	Lisans	8	66
		Yüksek Lisans	2	17
		Lisans, Yüksek Lisans	2	17
		Toplam	12	100

Tablo 3.3.1.2'de, öğretim elemanlarının tümü ölçme ve değerlendirme alanında eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Ölçme ve değerlendirme eğitimini lisans düzeyinde alan öğretim elemanı sayısı %67 oranındadır. Lisansüstü öğrenim düzeyinde ölçme ve değerlendirme eğitimi alan öğretim elemanı sayısı ise yaklaşık olarak %33 oranındadır.

3.3.2 Ölçme Aracının (Rubrik) hazırlanması

Yeni geliştirilen viyolonsel rubriğinin (Ek 7) hazırlanması aşamasında, YÖK Müzik Öğretmenliği çerçeve öğretim programı çözümlenerek, yurt içi ve yurt dışı benzer çalışmalardan yararlanılarak ve viyolonsel öğretim elemanlarıyla görüşülerek ölçme aracının ölçütleri belirlenmiştir. Ayrıca taslak olarak hazırlanan ölçme aracının, viyolonsel öğretim elemanlarınca pilot uygulama olarak uygulanması sırasında aksayan yönleri tespit edilmiş ve ölçme aracına son şekli verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı ve alt amaçları çerçevesinde yapılan betimsel ve deneysel çalışmalara ilişkin veriler ilk önce bilgisayar ortamına aktarılmış ve burada bir sistematik içinde düzenlendikten sonra istatistiksel çözümlemelerin yapılabilmesi için SPSS 18 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı yardımı ile hesaplanmıştır. Verilerin analizi sürecinde istatistiksel anlamlılık düzeyi “0.05” olarak alınmış, gerekli durumlarda anlamlılık düzeyi “0.01” olarak kabul edilmiştir.

Uygulanagelen (geleneksel) yöntemle verilen puanlar ile ölçme aracıyla (rubrik) verilen notların karşılaştırılmasında ve test - tekrar test arasındaki tutarlılığın karşılaştırılmasında “pearson momentler çarpımı korelasyon tekniği”, ölçme aracının yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla “temel bileşenler analizi” , ölçme aracının güvenilirliğini tespit etmek amacıyla “Cronbach Alfa” güvenilirlik testi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, bireysel çalgı viyolonsel dönem sonu sınavlarında kullanılmak amacıyla araştırmacı tarafından, dereceli puanlama anahtarı (rubrik) oluşturulması ve test edilebilmesi ile ilgili alt problemlere ilişkin verilerin istatistiksel çözümlemesiyle elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğretim Elemanlarının Viyolonsel Eğitimi Dönem Sonu Sınavlarında Öğrenciden Beklenen Davranış Değişikliklerini Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Kullandıkları Yöntem ve Araçlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi; "a", "b", "c" ve "d" seçeneklerinde, viyolonsel öğretim elemanlarının dönem sonu öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik kullandıkları yöntem ve araçların neler olduğu, bunların içerik bakımından nasıl olduğu, bu sınavların ne şekilde yapıldığı ve öğretim elemanlarının performans ölçmeye yönelik kullandıkları yöntem ve araçların geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin görüşleri hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulgular Tablo 4.1.1, Tablo 4.1.2, Tablo 4.1.3 ve Tablo 4.1.4’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1. Dönem Sonu Sınavlarında Uygulanan Performans Ölçme Yöntemlerinin Kapsamına İlişkin Tablo

Soru No	Sorular	Yanıtlar	f	%
1	Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında, öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmede kullandığınız yöntem ve araçlar nelerdir?	Uygulanagelen (geleneksel) yöntem ile (öğretmen deneyimi ile puanlama yöntemi)	6	50
		Kendi geliştirdiğim bir ölçme ve değerlendirme aracı ile	6	50
		Toplam	12	100

Tablo 4.1.1'de görüldüğü gibi görüş anketine yanıt veren 12 kişiden %50'si dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında uygulanagelen (geleneksel) yöntem ile puanlama yaptıklarını, diğer %50'yi oluşturan 6 kişi ise kendi geliştirdiği bir ölçme ve değerlendirme aracını kullandıklarını belirtmişlerdir. Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencileri, aynı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları ile mi değerlendiriyorsunuz sorusuna, %83'ü oluşturan 10 kişi "Evet" , %17'yi oluşturan 2 kişi "Hayır" cevabını vermişlerdir. Final sınavının ölçme-değerlendirme aşamasında, öğrenciler arasında karşılaştırma yapıyor musunuz sorusu için ise %33'ü oluşturan 4 kişi "Evet", %67'yi oluşturan 8 kişi "Hayır" yanıtını vermiştir.

Elde edilen bu bulgular doğrultusunda, viyolonsel öğretim elemanlarının yarısı performans ölçümünde kendi geliştirdiği bir ölçme ve değerlendirme aracından yararlandığını belirtmiş olmalarına rağmen, hiç kimse bu ölçeğin kapsamı, içeriği, geçerliliği ve güvenilirliği konusunda bilgi vermemiştir. Diğer bir yandan, öğretim elemanlarının çoğunluğu, Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencileri aynı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları ile değerlendirdiklerini ve final sınavının ölçme-değerlendirme aşamasında hiçbir öğrenciyi diğer bir öğrenci ile kıyaslamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1.2. Öğretim Elemanlarının Dönem Sonu Sınavlarında Kullandıkları Performans Ölçme Yöntem ve Araçlarının İçeriğine İlişkin Tablo

Soru No	Soru	Yanıtlar	f	%
3	Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencileri, aynı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları ile mi değerlendiriyorsunuz?	Evet	10	83
		Hayır	2	17
			12	100
		Toplam		
7	Final sınavının ölçme-değerlendirme aşamasında, öğrenciler arasında karşılaştırma yapıyor musunuz? (Bir öğrencinin notu diğer bir öğrencinin notunu etkiliyor mu?)	Evet	4	33
		Hayır	8	67
			12	100
		Toplam		

8	Bölümünüzde dönem sonu viyolonsel sınavları puanlayıcı / puanlayıcılar bakımından ne şekilde yapılmaktadır?	Ders öğretmeni ile öğrenci arasında bireysel olarak.	4	33
		Bölüm viyolonsel öğretim elemanlarıyla birlikte komisyon oluşturarak.	6	50
		Bölüm yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel, kontrabas) öğretim elemanlarıyla komisyon oluşturarak.	2	17
		Toplam	12	100
10	Bölümünüzde komisyon olarak yapılan sınavlarda tüm viyolonsel öğrencileri için ayrılan zaman aynı mıdır?	Evet. Her bireysel çalgı öğrencisi için aynı süre kullanılmaktadır.	8	67
		Hayır. Bireysel çalgı öğrencilerinin her birinin bulundukları seviyeye göre süre değişmektedir.	4	33
		Toplam	12	100
13	Dönem sonu final sınavlarında öğrencilerin sorumlu oldukları performans boyutu ne şekildedir?	Öğrenciler, ilgili dönem gereğince etüt ve eser hazırlamak zorundadırlar.	10	83
		Öğrenciler, ilgili dönem gereğince dizi(gam), etüt ve eser hazırlamak zorundadırlar.	2	17
		Toplam	12	100

Tablo 4.1.2'de görüldüğü üzere, bölümünüzde dönem sonu bireysel çalgı viyolonsel final sınavları nasıl yapılmaktadır sorusu için viyolonsel öğretim elemanlarının %33'ü ders öğretmeni ile öğrenci arasında bireysel olarak sınav yaptıklarını belirtmişler, diğer %67'si ise komisyon sınavı yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Viyolonsel eğitimcileri komisyon olarak yaptıkları sınavlarda, tüm bireysel çalgı öğrencileri için ayrılan zaman aynı mıdır sorusuna, %67 oranında "Evet. Her bireysel çalgı öğrencisi için aynı süre kullanılmaktadır" cevabını vermişler, %33 oranında "Hayır. Bireysel çalgı öğrencilerinin her birinin bulundukları seviyeye göre süre değişmektedir" cevabını vermişlerdir. Bu bulgular, viyolonsel öğretim elemanlarının bireysel çalgı öğrencileri için dönem sonu final sınavlarında büyük oranda aynı süreyi kullandıklarını göstermektedir.

Dönem sonu final sınavlarında öğrencilerin sorumlu oldukları performans boyutu için, öğretim elemanlarının %83'ü viyolonsel öğrencilerinin final sınavlarında ilgili dönem gereğince etüt ve eser hazırlamak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. %17'si ise, öğrencilerin final sınavı için ilgili dönem gereğince dizi (gam), etüt ve eser

hazırlamaları gerektiğini belirtmiştir. Bu bulgulardan hareketle öğretim elemanlarının büyük bir kısmına göre, dönem sonu viyolonsel final sınavının, etüt ve eser olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır.

Tablo 4.1.3. Dönem Sonu Sınavlarında Komisyon Puanlamasına İlişkin Tablo

Soru No	Soru	Yanıtlar	f	%
9	Bölümünüzde komisyon olarak yaptığınız sınavlarda, komisyon üyeleri hangi ölçme-değerlendirme kriter/kriterlerine göre puanlama yapmaktadır?	Öğrencinin o andaki sınav performansına göre,	10	83
		Öğrencinin dönem boyunca derse devam durumuna göre,	2	17
		Öğrencinin bulunduğu dönemin gerektirdiği düzeye göre,	4	33
		Aynı sınıfta bulunan diğer viyolonsel öğrencilerinin bulundukları düzeye göre	2	17
		Her bir öğretim elemanının bireysel olarak dinlediği her bir öğrenciye toplam puan vermesine göre	2	17

Tablo 4.1.3'deki bulgular doğrultusunda, viyolonsel öğretim elemanlarının dönem sonu final sınavlarında kullandıkları ölçme ve değerlendirme kriterleri; %83 oranında "Öğrencinin o andaki performansına göre", %33 oranında "Öğrencinin dönem boyunca derse devam durumuna ve öğrencinin bulunduğu dönemin gerektirdiği düzeye göre, %17 oranında ise, "aynı sınıfta bulunan diğer viyolonsel öğrencilerinin bulundukları düzeye ve her bir öğretim elemanının bireysel olarak dinlediği her bir öğrenciye toplam puan vermesine göre" oluşmuştur. Buradan hareketle tablodan da görüldüğü üzere dönem sonu sınavları için, öğrencinin anlık sınav performansı büyük ölçüde önemli bir kriterdir.

Tablo 4.1.4. Öğretim Elemanlarının Kendi Kullandıkları Performans Ölçme Yöntem ve Araçlarının Geçerlik ve Güvenirliğine İlişkin Görüşleri

Soru No	Sorular	Yanıtlar	f	%
5-6	Güncel olarak kullandığınız final sınavı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları, sizce tutarlı mıdır? Gerekli olan geçerlik ve güvenirlik kriterlerini kapsıyor mu?	Evet	3	25
		Hayır	7	58
		Bilmiyorum	2	17
		Toplam	12	100

Tablo 4.1.4’de öğretim elemanlarının kendi kullandıkları performans ölçme yöntem ve araçlarının geçerlik, güvenirlik ve tutarlılığına ilişkin görüşleri, %58 oranında olumsuz (hayır) olarak belirtilmiştir. Öğretim elemanlarının %17’si ise kararsız kalmıştır.

4.2. Viyolonsel Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda, Dönem Sonu Performansını Değerlendirmeye Yönelik Hazırlanan Ölçme Aracında (Rubrik) Yer Alması Gereken Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt probleminde, araştırmacı tarafından oluşturulacak dönem sonu sınavı viyolonsel rubriği ölçütlerinin belirlenebilmesi için öğretim elemanlarına uygulanan görüş anketi doğrultusunda, viyolonsel öğretim elemanları tarafından madde değerlendirmesi yapılmış, eksik görülen ölçütler eklenerek gereksiz görülen ölçütler ölçme aracından çıkartılmıştır.

Bireysel çalgı eğitiminin bireysel farklılıklara sahip öğrencilerle işleniyor olması, Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrenciler arasında aynı ölçme ve değerlendirme yöntem ve araçlarının kullanılıyor olması, ayrıca öğrenciler arasında sınıf ayrımı yapılmaksızın öğrencinin o andaki performansına göre puanlanıyor olması sebebiyle tek bir dereceli puanlama anahtarının oluşturulması uygun görülmüştür. Oluşturulan dereceli puanlama anahtarı sınıflara göre değil, bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin bulundukları seviye göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Öğretim elemanlarının, ölçme aracında bulunması gereken ölçütlere yönelik frekans dağılımları Tablo 4.2.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Viyolonsel Öğretim Elemanlarının Dönem Sonu Sınavı Performans Ölçme Aracı (Rubrik) Ölçütlerine İlişkin Yüzde Oranları Tablosu

Ölçütler	f	%
Arşede Hız	46	95,8
Arşede Basınç	47	97,9
Arşede Bölümleme	48	100,0
Artikülasyon	48	100,0
Tempo	48	100,0
Duate	45	93,8
Müzikal Bütünlük	46	95,8
Parmak Düşürme-Kaldırma	43	89,6
Parmak Tutma	42	87,5
Temel Tutuş Pozisyonu	38	79,2
Temel Oturuş Pozisyonu	38	79,2
Temel Duruş Pozisyonu	38	79,2
Intonation (Entonasyon)	48	100,0
Eşlikle Çalma	36	75,0
Dönem İçerisindeki Hazır Bulunuşluk Durumu	21	43,8
Yorumlama	42	87,5
Vibrato	36	75,0
Kalıp Olarak Çalma	46	95,8
Ritim Kalıplarını Doğru Çalma	47	97,9

Tablo 4.2.1'de, viyolonsel eğitimi final sınavlarında kullanılmak üzere, dört yılı kapsayan genel bir ölçme aracı geliştirildiğinde, bu ölçme aracında bulunması gereken ölçütler neler olmalıdır sorusuna yanıt aranmıştır. Bu doğrultuda, Tablo 4.2.1'de öğretim elemanlarına ait performans ölçütlerine ilişkin yanıtların frekans dağılımı verilmiştir. 12 öğretim elemanı her bir ölçütü sınıfa göre ayrı ayrı değerlendirmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 19 ölçüt maddesinden 18'i, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf için büyük ölçüde gerekli bulunmuştur. Ölçüt maddelerinden; "Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu" ise %43.8'lik düşük bir değere sahiptir.

Tablo 4.2.1'de dört yıllık bireysel çalgı eğitimi viyolonsel derslerinin dönem sonu sınavlarında kullanılmak üzere genel bir dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) ölçütlerinin neler olması gerektiği konusunda öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuş ve elde edilen veriler doğrultusunda 18 ölçütten oluşan bir dereceli puanlama anahtarının oluşturulmasına karar verilmiştir.

4.3. Viyolonsel Öğretim Elemanlarının Görüşleri Doğrultusunda Geliştirilen Rubriğe İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi; "a", "b" ve "c" seçeneklerinde araştırmacı tarafından oluşturulan dönem sonu sınavı viyolonsel rubriği kapsamının, içeriğinin, geçerlik ve güvenilirliğinin nasıl olduğu, ayrıca; iki puanlama (rubrik ile uygulanagelen değerlendirme puanı) arasında anlamlı fark olup oluşmadığı sorularına yanıt bulmak için istatistik çözümlemelere ihtiyaç duyulmuştur.

Bu doğrultuda, araştırmacı tarafından geliştirilen viyolonsel rubriğinin, öğretim elemanları görüşlerine göre iki boyutlu ölçüm (etüt-eser) yüzde oranları Tablo 4.3.1'de ölçme aracının kapsam ve içeriğine ait özellikler ise Tablo 4.3.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.3.1. Rubrik İle Yapılan Dönem Sonu Sınavlarında Öğretim Elemanlarının Toplam Ölçüt Puanlamalarına Verdikleri Yüzde Oranları Tablosu

Soru No	Soru	Ölçüm	Yanıtlar	f	%
15-16	Dört yılı kapsayan bireysel çalgı eğitimi viyolonsel derslerinin final sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulsa, sizce bu ölçekte "Etüt ve Eser" için değerlendirme yüzdelik dilimi aşağıdaki oranlardan hangisi olmalıdır?	Etüt	25%	2	17
			40%	10	83
		Eser	50%	2	17
			60%	10	83
			Toplam	12	100

Tablo 4.3.1'de, dört yılı kapsayan bireysel çalgı eğitimi viyolonsel derslerinin dönem sonu sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulduğunda, ölçeğin "etüt ve eser" ölçümü için düşünülecek yüzde oranları için öğretim elemanlarının görüşleri sorulmuştur. Tablo 4.3.1'den elde edilen veriler doğrultusunda, "etüt" ölçümü için %83 oranında "%40", "eser" ölçümü için ise %83 oranında "%60" olarak belirtilmiştir.

Tablo 4.3.2. Dönem Sonu Sınavları İçin Geliştirilen Viyolonsel Rubriğinin Kapsam ve İçerik Tablosu

Boyutlar		Beceriler		Ölçme Boyutu	
Ana Boyutlar	Fiziksel Beceriler	Teknik Beceriler	Müzikal Beceriler	Etüt	Eser
Alt Boyutlar	Oturuş ve duruş pozisyonu	Parmak düşürme-kaldırma	Ritim kalıpları	%40	%60
	Sağ el tutuş pozisyonu	Parmak tutma	Tempo	"	"
	Sol el tutuş pozisyonu	Arşede hız ve basınç	Müzikal bütünlük	"	"
		Arşede bölümlleme	Yorumlama	"	"
		Sol el artikülasyonu	Vibrato	"	"
		Sol el artikülasyonu	Eşlikle çalma	"	"
		Duate		"	"
		Kalıp olarak çalma		"	"
		Intonation (Entonaston)		"	"

Tablo 4.3.2'de görüldüğü üzere viyolonsel dönem sonu sınavlarında kullanılmak üzere viyolonsel öğretim elemanları görüşleri ışığında oluşturulan viyolonsel rubriğinin niteliğine ilişkin teknik özellikleri "ana boyutlar", "alt boyutlar", "beceriler" ve "ölçme boyutu" başlıkları altında verilmiştir.

Bu doğrultuda, ölçme aracı; "fiziksel beceriler", "teknik beceriler" ve "müzikal beceriler" olmak üzere üç ana boyuttan oluşmaktadır. Buna bağlı olarak, ölçme aracının ana boyutlarından "fiziksel beceriler" boyutu; üç alt boyuttan, "teknik beceriler" boyutu; dokuz alt boyuttan ve "müzikal beceriler" boyutu; altı alt boyuttan olmak üzere tüm alt boyutlar on sekiz ölçütü kapsamaktadır.

Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği çerçeve öğretim programı bireysel çalgı eğitimi AKTS tablosunda (Ek.2) viyolonsel dersi dönem sonu sınavı değerlendirme ölçütleri başlığında belirtildiği üzere ve Tablo 4.1.2 ve 4.3.1'den elde edilen verilere dayanarak, ölçme aracının "ölçme boyutu"; "etüt" ve "eser" olmak üzere iki puanlama ölçümünden oluşmakta olup, etüt ölçümü için puanlama yüzdesi %40, eser ölçümü için puanlama yüzdesi %60 olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.3.3. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” ve “Eser” Ölçümü İçin Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu

Boyut	Cronbach's Alpha	Madde sayısı
Eser	0.981	18
Etüt	0.984	18

Tablo 4.3.3’de görüldüğü üzere viyolonsel rubriğinin eser ve etüt ile ilgili güvenirlik katsayısının (cronbach’s alpha) 0.98 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara dayanarak viyolonsel rubriği güvenirlik katsayısının (cronbach’s alpha) 0.98 olması doğrultusunda eser ve etüt ölçümlerinin güvenilir ölçüm yaptığı söylenebilir.

Tablo 4.3.4. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” Ölçümü İçin Alt Boyut Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu

Beceri	Cronbach's Alpha	N
Fiziksel Beceriler	0.965	3
Teknik Beceriler	0.965	9
Müzikal Beceriler	0.943	6

Tablo 4.3.4'de görüldüğü üzere "etüt" ölçümü için yapılan alt boyut güvenirlik (cronbach's alfa) katsayısı üç ölçütten oluşan fiziksel beceriler için 0.96, dokuz ölçütten oluşan teknik beceriler için 0.96, altı ölçütten oluşan müzikal beceriler için 0.95 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.3.5. Viyolonsel Rubriğinin “Eser” Ölçümü İçin Alt Boyut Güvenirlik Katsayısı Sonuçları Tablosu

Beceri	Cronbach's Alpha	N
Fiziksel Beceriler	0.965	3
Teknik Beceriler	0.968	9
Müzikal Beceriler	0.959	6

Tablo 4.3.5'de görüldüğü üzere "eser" ölçümü için yapılan alt boyut güvenirlik (cronbach's alfa) katsayısı üç ölçütten oluşan fiziksel beceriler için 0.96, dokuz ölçütten oluşan teknik beceriler için 0.96, altı ölçütten oluşan müzikal beceriler için 0.95 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.3.6. Viyolonsel Rubriğinin “Etüt” Ölçümlü Faktör Analizi Sonuçları Tablosu

Ölçüt	Toplam	% Varyans	Toplamlı %	Genel	% Varyans	Toplamlı %
1	14.081	78.226	78.226	14.081	78.226	78.226
2	0.682	3.788	82.013			
3	0.612	3.402	85.416			
4	0.425	2.360	87.776			
5	0.375	2.081	89.857			
6	0.347	1.926	91.783			
7	0.284	1.577	93.360			
8	0.263	1.459	94.819			
9	0.188	1.043	95.862			
10	0.176	0.979	96.842			
11	0.141	0.783	97.625			
12	0.129	0.718	98.343			
13	0.096	0.535	98.878			
14	0.084	0.469	99.348			
15	0.058	0.322	99.669			
16	0.050	0.277	99.947			
17	0.010	0.053	100.000			
18	-4,164E-16	-2,313E-15	100.000			

Tablo 4.3.6'daki veriler incelendiğinde, analize alınan K=18 maddenin (değişkenin) öz değeri 1'den büyük olan, bir faktörde toplandığı görülmektedir. Bu bir faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %78.22'dir. Bu doğrultuda analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan değer, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir. Ölçme aracının (rubrik) “etüt” ölçümü için oluşturulan maddeleri (ölçütleri) birbirleriyle uyumludur. Ölçekteki tüm “Etüt” ölçüm maddeleri tek boyutta toplanmıştır.

Tablo 4.3.7. Viyolonsel Rubriğinin “Eser” Ölçümlü Faktör Analizi Sonuçları Tablosu

Ölçüt	Toplam	% Varyans	Toplamlı %	Toplam	% Varyans	Toplamlı %
1	14.549	80.825	80.825	14.549	80.825	80.825
2	0.608	3.376	84.201			
3	0.463	2.575	86.776			
4	0.383	2.130	88.906			
5	0.295	1.636	90.542			
6	0.283	1.572	92.115			
7	0.252	1.397	93.512			
8	0.192	1.068	94.580			
9	0.177	0.982	95.561			
10	0.172	0.957	96.518			
11	0.140	0.775	97.293			
12	0.134	0.747	98.041			
13	0.109	0.606	98.646			
14	0.098	0.543	99.190			
15	0.093	0.519	99.709			
16	0.044	0.242	99.951			
17	0.009	0.049	100.000			
18	1.821E-16	1.012E-15	100.000			

Tablo 4.3.7’deki veriler incelendiğinde analize alınan K=18 maddenin (değişkenin) öz değeri 1’den büyük olan, bir faktörde toplandığı görülmektedir. Bu bir faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %80.82’dir. Bu doğrultuda analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan değer, maddedeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir. Ölçme aracının (rubrik) “eser” ölçümü için oluşturulan maddeleri (ölçütleri) birbirleriyle uyumludur. Ölçekteki tüm “Eser” ölçüm maddeleri tek boyutta toplanmıştır.

4.4. Geliştirilen Viyolonsel Rubriği Puanı İle Uygulanagelen (Geleneksel) Değerlendirme Puanı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Uygulanagelen (geleneksel) yöntem ve viyolonsel rubriği değerlendirmelerine ilişkin yürütülen test - tekrar test analiz sonuçları ile bu testlerin karşılaştırmaları Tablo 4.4.1’de verildiği gibi elde edilmiştir.

Tablo 4.4.1. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem ve Viyolonsel Rubriği Değerlendirmelerine İlişkin Test - Tekrar Test Karşılaştırmaları

Test Yöntemi	Değişkenler	Ortalama	n	Standart Sapma	t	p
Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem	Test	82,25	120	14,390	0.173	0.863
	Tekrar Test	82,08	120	13,309		
Rubrik	Test	91,66	120	13,440	1.231	0.221
	Tekrar Test	91,44	120	13,844		

Tablo 4.4.1’de verilen değerler incelendiğinde uygulana gelen (geleneksel) yöntem ve rubrik için yapılan test - tekrar test değerlendirmeleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Bu doğrultuda test - tekrar test arasındaki zaman farkının, puanlayıcılar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

Test – tekrar teste ilişkin korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.4.2’de belirtildiği gibidir.

Tablo 4.4.2. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem ve Viyolonsel Rubriği Yöntemlerine İlişkin Test - Tekrar Test Karşılaştırmalarının Korelasyon Analizi Sonuçları

Test Yöntemi	Değişkenler	Test	Tekrar Test
Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem	Test	1.00	0.711**
	Tekrar Test	0.711**	1.00
Rubrik	Test	1.00	0.99**
	Tekrar Test	0.99**	1.00

** $p<0.01$

Tablo 4.4.2’de verilen değerler incelendiğinde uygulanagelen (geleneksel) yöntem için yapılan test - tekrar test değerlendirmelerinin korelasyon katsayısının yüksek olduğu ($r = 0.711$; $p<0.01$) sonucu elde edilmiştir. Aynı şekilde rubrik değerlendirme sonuçları içinde korelasyon katsayısının oldukça yüksek olduğu ve ilişkinin mükemmele yakın olduğu belirlenmiştir ($r = 0.99$; $p<0.01$). Bu durum Tablo 1’de elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir. Her iki analiz yönteminde de elde edilen bilgilere göre yapılan test - tekrar test değerlendirmeleri arasında herhangi bir farklılık olmadığı gözlenmiştir.

Tablo 4.4.3. Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem Değerlendirmelerine Ait Puanlayıcılar Arası Korelasyon Analiz Sonuçları Tablosu

Yöntem	Puanlayıcılar	1.P	2.P	3.P	4.P	5.P	6.P
Uygulanagelen (Geleneksel) Yöntem	Puanlayıcı	1					
	1						
	p						
	N	20					
	Puanlayıcı	0.710**	1				
	2						
	p	0.000					
	N	20	20				
	Puanlayıcı	0.705**	0.382	1			
	3						
	p	0.001	0.097				
	N	20	20	20			
	Puanlayıcı	0.590**	0.475*	0.546*	1		
	4						
	p	0.006	0.035	0.013			
	N	20	20	20	20		
	Puanlayıcı	0.730**	0.699**	0.545*	0.500*	1	
	5						
	p	0.000	0.001	0.013	0.025		
	N	20	20	20	20	20	
	Puanlayıcı	0.875**	0.718**	0.703**	0.550*	0.621**	1
	6						
	p	0.000	0.000	0.001	0.012	0.004	
	N	20	20	20	20	20	20

* p<0.05 ** p<0.01

Tablo 4.4.3'de görüldüğü üzere 6 puanlayıcı tarafından uygulanagelen (geleneksel) yöntem ile yapılan ölçümler, puanlayıcılar arasında ilişki kurularak “Pearson momentler çarpımı korelasyonu” ile karşılaştırılmıştır. Aynı performans için farklı puanlayıcıların verdikleri puanlar, hem puanlayıcılar hem de verilen puanlar arasındaki ilişkiler bakımından incelendiğinde genel olarak puanlayıcılar arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak Tablo 3 incelendiğinde birinci puanlayıcı ile altıncı puanlayıcı arasındaki korelasyon (0.875) iken, birinci puanlayıcı ile dördüncü puanlayıcı arasındaki korelasyonun (0.590) olduğu, yine üçüncü puanlayıcı ile ikinci puanlayıcı arasındaki korelasyonun (0.382) olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda puanlayıcılar arası korelasyon ilişkisinin en yüksek olduğu değer (0.875) olarak birinci puanlayıcı ile altıncı puanlayıcı arasında, en düşük olduğu değer ise (0.382) olarak, üçüncü puanlayıcı ile ikinci puanlayıcı arasındadır.

Tablo 4.4.4. Viyolonsel Rubriği Değerlendirmelerine Ait Puanlayıcılar Arası Korelasyon Analiz Sonuçları Tablosu

Yöntem	Puanlayıcılar	1.P	2. P	3. P	4. P	5. P	6. P
Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)	Puanlayıcı	1					
	1						
	p						
	N	20					
	Puanlayıcı	0.989**	1				
	2						
	p	0.000					
	N	20	20				
	Puanlayıcı	0.985**	0.983**	1			
	3						
	p	0.000	0.000				
	N	20	20	20			
	Puanlayıcı	0.984**	0.990**	0.968**	1		
	4						
	p	0.000	0.000	0.000			
	N	20	20	20	20		
	Puanlayıcı	0.990**	0.984**	0.993**	0.974**	1	
	5						
	p	0.000	0.000	0.000	0.000		
	N	20	20	20	20	20	
	Puanlayıcı	0.991**	0.994**	0.990**	0.983**	0.992**	1
	6						
	p	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	
	N	20	20	20	20	20	20

** p<0.01

Tablo 4.4.4'de de aynı şekilde 6 puanlayıcı tarafından rubrik ile yapılan ölçümler, puanlayıcılar arasında ilişki kurularak “Pearson momentler çarpımı korelasyonu” ile karşılaştırılmıştır. Bu doğrultuda genel olarak puanlayıcılar arasındaki ilişkinin mükemmele yakın ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4.4.4 incelendiğinde, hakemler arası korelasyon ilişkisinin en yüksek olduğu değer (0,994) olarak ikinci puanlayıcı ile altıncı puanlayıcı arasında, en düşük olduğu değer ise (0,968) olarak üçüncü puanlayıcı ile dördüncü puanlayıcı arasındadır.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, istatistiksel çözümlemeler doğrultusunda elde edilen bulgular ve yorumlara dayanarak varılan sonuçlar, alt problem sırasına göre ayrı ayrı sıralanmış ve bu doğrultuda öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Araştırma kapsamında edinilen sonuçlar şunlardır:

5.1.1.Viyolonsel eğitimi dönem sonu sınavlarında öğretim elemanlarının kullandıkları yöntem ve araçlara ilişkin sonuçlar

- a) Öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme ve değerlendirmeye yönelik kullanılan yöntem ve araçlar için görüş anketine yanıt veren 12 öğretim elemanının yarısı uygulanagelen (geleneksel) yöntemden, diğer yarısı ise kendi geliştirdiği bir ölçme ve değerlendirme aracından faydalandığını belirtmiştir. Bu doğrultuda viyolonsel öğretim elemanlarının, YÖK'ün belirlediği çerçeve program dahilinde tüm Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında aynı ders içeriklerine sahip bireysel çalgı viyolonsel dersi dönem sonu sınavları için, ayrı puanlama yöntemlerini kullandıkları sonucuna varılmıştır.
- b) Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, dönem sonu sınavlarında kullanılan performans ölçme yöntem ve araçlarının içeriğine ilişkin olarak, dönem sonu viyolonsel sınavlarının genel olarak öğretim

elemanlarıyla komisyon oluşturularak yapıldığı, sınıf yada farklı lise mezunu olmaları gözetilmeksizin öğrencilerin sınav sürelerinin ve değerlendirme yönteminin büyük ölçüde değişmediği, öğrenciler arasında büyük ölçüde karşılaştırma yapılmadığı, ayrıca dönem sonu sınavlarında öğrencilerin sorumlu oldukları performans boyutunun genel olarak etüt ve eser çalma zorunluluğu olduğu sonucuna varılmıştır.

- c) Dönem sonu sınavlarında komisyon, genel olarak öğrencinin anlık sınav performansına göre puanlama yaptıkları konusunda ortak düşünceye sahiptir. Bu doğrultuda daha önceki sonuçlarda da belirtildiği üzere, dönem sonu sınavlarında puanlama için öğrenci ayrımı yapılmaksızın o andaki sınav performansı etkilidir.
- d) Öğretim elemanları, "Güncel olarak kullandığınız final sınavı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları, sizce tutarlı mıdır? Gerekli olan geçerlik ve güvenirlik kriterlerini kapsıyor mu?" sorusu için % 58 oranında "hayır", %17 oranında ise "bilmiyorum" cevabını vermiştir. Bu doğrultuda, öğretim elemanlarının görüşüne göre dönem sonu sınavlarında kullandıkları, yöntem ve araçların tutarlılık, geçerlik ve güvenirlik bakımından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, dönem sonu performansını değerlendirmeye yönelik hazırlanan viyolonsel rubriğinde yer alması gereken değerlendirme ölçütlerine ilişkin sonuçlar

Öğretim elemanlarının görüş anketine verdikleri yanıtlar doğrultusunda geliştirilen viyolonsel rubriği için, viyolonsel eğitimcileriyle birlikte hazırlanan 19 maddenin her bir ölçütünü 12 öğretim elemanı, sınıflara göre ayrı ayrı değerlendirmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 19 ölçüt maddesinden 18'i, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf için büyük ölçüde gerekli bulunmuştur. Bu ölçütler; arşede hız, arşede basınç, arşede bölümleme, artikülasyon, tempo, duate, müzikal bütünlük, parmak düşürme-kaldırma, parmak tutma, temel tutuş pozisyonu, temel oturuş pozisyonu,

temel duruş pozisyonu, Intonation (entonasyon), eşlikle çalma, yorumlama, vibrato, kalıp olarak çalma ve ritim kalıplarını doğru çalmadır.

5.1.3. Viyolonsel öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda geliştirilen viyolonsel rubriğine ilişkin sonuçlar

- a) Geliştirilen viyolonsel rubriğinin, fiziksel beceriler, teknik beceriler ve müzikal beceriler olmak üzere üç ana boyuttan, buna ilişkin olarak on sekiz beceriyi kapsayan on altı alt boyuttan, ayrıca ölçme boyutu olarak "eser" ve "etüt" ölçümü olmak üzere iki ölçme boyutundan oluştuğu sonucuna varılmıştır.
- b) Geliştirilen viyolonsel rubriğinin, etüt ve eser ölçümü için güvenilirlik katsayısı (cronbah's alpha) sonuçları 0.98 olarak bulunmuştur. Yine aynı şekilde, etüt ve eser ölçümü için ölçme aracının alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayısı (cronbah's alpha) sonuçları, ortalama olarak 0.96 olarak bulunmuştur. Buna ilişkin olarak on sekiz maddelik viyolonsel rubriği etüt ve eser ölçümlerinin doğru ve güvenilir ölçüm yaptığı sonucuna varılmıştır.
- c) Öğretim elemanlarının her iki yöntemle yaptıkları ölçmelerdeki test - tekrar test puan tutarlılıkları her iki yöntem için elde edilen puanlar doğrultusunda geçerli ve güvenilir sonuçlar vermiştir. Ancak yine de elde edilen puanlar doğrultusunda uygulanagelen (geleneksel) yöntem korelasyon katsayısının (0.71), rubrik korelasyon katsayısından (0.99) düşük olması, rubrik ile yapılan ölçümlerin daha kararlı ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda uygulanagelen (geleneksel) puanlama yöntemine ait puanlayıcılar arası korelasyon katsayısı değerinin en düşük 0.38, en yüksek 0.87 olduğu, viyolonsel rubriği puanlayıcılar arası korelasyon katsayısının ise en düşük 0.96, en yüksek 0.99 olduğu ortaya çıkmıştır. Genel olarak her iki puanlama yönteminde de puanlayıcılar arası uyumdan bahsetmek mümkündür. Ancak, aynı performans için farklı puanlayıcılar arasındaki korelasyon ilişkilerinin uygulanagelen (geleneksel) yöntemle oranla viyolonsel rubriğinde daha yüksek çıkması, ölçme aracının puanlayıcı

güvenirliği bakımından daha sistemli, güvenilir ve kararlı olduğu biçimde yorumlanmaktadır.

5.2. Öneriler

1. Gerekli istatistiksel çözümlemeler sonucunda araştırmacı tarafından geçerliği ve güvenilirliği test edilerek geliştirilen viyolonsel rubriği, Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları bireysel çalgı eğitimi viyolonsel dersi dönem sonu sınavlarında kullanılabilir.
2. Geliştirilen ölçme aracının (rubrik) içeriğinde bulunan on sekiz maddenin, viyolonsel öğrencilerini değerlendirme aşamasında öğretim elemanları için objektifliği zorunlu hale getirdiği, aynı zamanda duygusallıktan da uzaklaştırdığı söylenebilir. Bu sebeple öğretim elemanlarının kendi kullandıkları yöntem ve araçları gözden geçirme konusunda önemli olduğu ve bunun da bireysel çalgı eğitimi viyolonsel derslerini olumlu yönde etkileyeceği göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Geliştirilen ölçme aracı (rubrik) ile değerlendirme sonrasında öğrencilerin neye göre puan aldıkları konusunda, yazılı olarak bilgi sahibi olmak mümkündür. Bundan ötürü, gerektiğinde hangi konuda eksikliklerinin olduğunu görmelerinin, öğrenciler açısından son derece önemli olduğu düşünülmelidir. Ayrıca öğretim elemanları açısından da hangi öğrenci için hangi puanı ne şekilde verdiği konusunda, gerektiğinde bilgi sahibi olacağı bir yazılı sonuç belgesi bulundurulmasının, daha sonraki sınavlarda öğrencinin performansını izleme yönünde öğretim elemanlarına katkı sağlayacağı unutulmamalıdır.
4. Geliştirilen ölçme aracının (rubrik), uygulanması sonrasında viyolonsel öğretim programında eğer gerekliyse değişiklikler yapılabilir. Bu sayede eğitimin ölçme ve değerlendirme boyutu ile, ilgili programın yeniden gözden geçirilmesi sağlanmış olur.

5. Araştırmada geliştirilen viyolonsel rubriği doğrultusunda, keman, viyola ve kontrabas yaylı algıları için ayrı ayrı rubrikler oluşturulabilir. Ayrıca diğer bireysel algılar için de rubrikler oluşturulabilir.
6. Müzik ğretmenliği Anabilim Dalları bireysel çalgı viyolonsel eğitimi dönem sonu sınavları için geliştirilen bu lme aracı (rubrik), Güzel Sanatlar Liseleri viyolonsel derslerinin lme ve değerlendirme boyutunda, ilgili program doğrultusunda yeniden düzenlenerek uygulanabilir.
7. Türkiye genelinde YK ereve programında belirtildiği şekliyle eğitim ve ğretim yapan Müzik ğretmenliği Anabilim Dalları, ders programları ve ders içerikleri konusunda ortak programa sahiptirler. Bu doğrultuda, işleyen eğitim ve ğretim programının lme ve değerlendirme boyutunda da ortak ve standart kararlar almalıdır.
8. Öğrencilerin eğitim ve ğretim süresince almış oldukları notlar, onların mezun olduktan sonraki mesleki yaşantılarında önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple öğrencilerin ileriki yaşamlarını olumlu yönde etkilemesi bakımından, lme ve değerlendirme konusunda ğretim elemanlarının gerekli hassasiyeti göstermeleri beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Alakurt, T. (2006). Puanlama Yönergesine (Rubrik) Dayalı Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirme Açısından İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar dersi başarılarının Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alıcı, D. (2008). Öğrenci performansının değerlendirilmesinde kullanılan diğer ölçme araç ve yöntemleri. Tekinal S. (Ed.), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme içinde (127-164). Ankara: Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.
- Atak Yayla, A. (2003). *Müziksel Yeteneğin Ölçülmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Atılğan, H. (2013). Değerlendirme ve not verme., H. Atılğan. (Editör). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Altıncı baskı. Ankara. Anı Yayıncılık, ss. 349-391
- Atmaz, G. (2009). Puanlama Yönergesi (Rubrik) Kullanılması Durumunda Puanlayıcı Güvenirliğinin İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2009). Geleneksel-Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Teknikleri Öğretmen El Kitabı, (3.Basım). Ankara: Pegem Akademi
- Barutçugil, İ. (2002). Performans Yönetimi. İstanbul. Kariyer Yayıncılık İletişim, Eğitim Hiz. Ltd. Şti.
- Bıçak, B. (2008). Performans değerlendirme., S. Erkan ve M. Gömleksiz. (Editörler). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Birinci baskı. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım LTD. ŞTİ, ss. 1-36
- Bilen, M. (2006). Plandan Uygulamaya Öğretim, (7.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Birel, A. S. (2009). *Viyolonsel Eğitiminde Vibrato Öğretimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Brookhart, S., M. (1999). The art and science of classroom assesment: The missing part of pedagogy. ASHE-ERIC Higher Education Report. Vol.27, No:1. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED432937.pdf> adresinden 7 Şubat 2014 tarihinde alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Deneysel Desenler: Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi, (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Çelik, F. (2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 11; 1-15. Web: <http://efd.mehmetakif.edu.tr/arsiv/sayi11/1-15.pdf> adresinden 6 Aralık 2011'de alınmıştır.
- Çepni, S. (2011). Performansların Değerlendirilmesi., E. Karip. (Editör). *Performansların Değerlendirilmesi*. Dördüncü baskı. Ankara. Pegem Akademi, ss. 233-285
- Dalkıran, E. (2006). *Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirbatır, R. E. (1998). *Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Viyolonsel Eğitimi (Genel Durum)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ertem, Ş. (1997). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümündeki piyano eğitiminde müzikalite kavramının önemi ve oluşumunun İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ertürk, H. S. (1986). Türkiye'deki Bazı Eğitim Sorunları Üzerine Düşünceler. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Güler, N. (2012). Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme, (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.
- Gültekin, S. (2012). Performans Dayanlı Değerlendirme. N. Çıkrıkçı-Demirtaşlı, (Ed.), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme içinde (251-280). Ankara: Elhan Yayınları.
- Günay, E. (2011). Müzik Sosyolojisi Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış, (İkinci basım). Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Goodrich, H. (1997). Understanding rubrics. *Educational Leadership*, 54 (4), 14-17. Web: <http://www.ascd.org/publications/educationalleadership/dec96/vol54/num04/Understanding-Rubrics.aspx> adresinden 9 Aralık 2011 tarihinde alınmıştır.
- Kavuran. T. (2003/2). Sanat ve Bilim'de Gerçek Kavramı. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 15; 225-237.
- Kaynak, T. (2011). *Piyano eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında öğrenci performansının rubrik ile ölçülmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karaca, Erol. (2008). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar., S. Erkan ve M. Gömleksiz. (Editörler). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Birinci baskı. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım LTD. ŞTİ, ss. 1-36
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi, (19. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kutlu, Ö., Doğan, C. D. ve Karakaya, İ. (2010). Öğrenci Başarısının Belirlenmesi, (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Küçükahmet, L. (2009). Program Geliştirme ve Öğretim, (24. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti.
- Minez, T. (2012). *Piyano Eğitiminde Rubrik İle Geleneksel Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Karşılaştırılması (İnönü Üniversitesi Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Moskal, Barbara, M. (2000). "Scoring Rubrics: What, When and How?", Practical Assessment, Research & Evaluation, 7, 3, <http://www.peopledev.co.za/library/Scoring%20rubrics%20-%20Moskal%20B.pdf> adresinden 22 Aralık 2013'de alınmıştır.
- Parlak, B. (2010). *Öğrenci Performansının Belirlenmesinde Puanlama Anahtarı ve Dereceli Puanlama Anahtarının Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Popham, J. W. (1997). *What's wrong-and what's right-with rubrics. Educational Leadership* 55 (2): 72-75, http://cmsauthor.skidmore.edu/assessment/Handbook/upload/Popham_1997_Whats-Wrong_and-Whats-Right_With-Rubrics.pdf adresinden 27 Eylül 2013'de alınmıştır.
- Saraç, G. (2003). Öğrenme Kuramlarına Göre Bir Yaylı Çalgı Olarak Viyolonsel Eğitimi ve Viyolonsel Öğrenim Süreci. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi Güz 2003, Sayı 11.
- Saraç, G. ve Şeker H. (2008). Güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde çalgı öğretimindeki performansın değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Sayı 20; 99-110. Web: <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/GSED/article/viewFile/2249/2250> adresinden 6 Aralık 2011'de alınmıştır.
- Sert, N. (2008). İlköğretim programlarında oluşturma. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, Cilt 4, (2); 291-316. Web: <http://eku.comu.edu.tr/index/4/2/nsert.pdf> adresinden 10 Aralık 2011'de alınmıştır.
- Sezer, S. (2005). Öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde tamamlayıcı değerlendirme aracı olarak rubrik kullanımı üzerinde bir araştırma. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 18; 61-69. Web: http://pau.egitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/1916098105_6ÖĞRENCİNİN%20AKADEMİK%20BAŞARISININ%20BELİRLENMESİNDE%20TAMAMLAY.... adresinden 6 Aralık 2011'de alınmıştır.
- Sönmez, V. (2009). Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, (15. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Tekindal, S. (2012). Okullarda Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemleri, (3. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Töreyin, A. M. (2000). Eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği lisans programlarındaki şarkı söyleme eğitimi "bireysel ses eğitimi" dersinin ölçme ve değerlendirme sorunları. Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı 262; 29-36.
- Uçan, A. (1987). Müzik eğitiminde performans testlerinin yeri, önemi ve kullanımı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 1; Cilt: 3; 287-307.
- Uçan, A. (1994). Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum, (1. Basım). Ankara: Önder Matbaacılık Ltd. Şti.
- Uçan, A. (2002). Eğitimde program çözümüleme, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 4; Cilt: 3; 115-150.
- Yağcı, U. (2009, 23-25 Eylül). *Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümleri öğrenci özel yetenek giriş sınavlarının müziksel işitme-algılama boyutunun değerlendirilmesi*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Samsun.
- Yüksel, Ö. (2006). Davranış Bilimleri, (1. basım). Ankara: Gazi Kitabevi.
- <http://talimterbiye.mebnet.net/program-gel-birimi/olc-deg-birimi.htm> adresinden 19 Ağustos 2013'de alınmıştır.
- <https://www.rcampus.com/rubricshowc.cfm?code=D39B6B&sp=yes&nocache=1388779469710> adresinden 25 Aralık 2013'de alınmıştır.
- https://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/muzik_ogretmenligi.pdf/831bd1ff-e3cb-4d2e-bbf8-cf80f6d0e209?version=1.0 adresinden 19 Aralık 2013'de alınmıştır.

EKLER

1. Müzik Öğretmenliği Lisans Programı
2. Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programı MZ 105 Bireysel Çalgı (Yaylı Çalgılar) ECTS Tablosu
3. Müzik Öğretmenliği Lisans Programı (Bireysel Çalgı Viyolonsel) Ders İçerikleri
4. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programı Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Adsal Program Çözümlemesi
5. Viyolonsel Öğretim Elemanlarına Yönelik Hazırlanan Görüş Anketi
6. Viyolonsel Eğitimi Final Sınavı Değerlendirme Ölçütlerinin Genel Tanımları
7. Viyolonsel Öğretimi Final Sınavı Dereceli Puanlama Anahtarı (Scoring Rubric)
8. Dereceli Puanlama Anahtarı (Scoring Rubric) Yüzlük Sistem Puanlama Cetveli

Ek – 1: Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

I. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma I	2	2	3
A	Piyano I	1	0	1
A	Bireysel Çalgı I	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi I	1	0	1
A	Okul Çalgıları I (Gitar-Bağlama-Bloklüt)	0	2	1
GK	Müzik Kültürü	2	0	2
GK	Felsefe	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
TOPLAM		19	4	21

II. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma II	2	2	3
A	Piyano II	1	0	1
A	Bireysel Çalgı II	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi II	1	0	1
A	Okul Çalgıları II (Gitar-Bağlama-Bloklüt)	0	2	1
A	Koro I	0	2	1
GK	Genel Müzik Tarihi	2	0	2
GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		17	6	20

III. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma III	2	2	3
A	Piyano III	1	0	1
A	Bireysel Çalgı III	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi III	1	0	1
A	Koro II	2	2	3
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik I	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği	2	0	2
A	Okul Çalgıları (Gitar-Bağlama-Bloklüt) III*	0	2	1
GK	Türk Müzik Tarihi	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3
TOPLAM		18	8	22

IV. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma IV	2	2	3
A	Piyano IV	1	0	1
A	Bireysel Çalgı IV	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi IV	1	0	1
A	Koro III	2	2	3
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik II	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Elektronik Org Eğitimi*	0	2	1
GK	Bilgisayar II	2	2	3
GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		16	10	21

V. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müzik İşitme Okuma Yazma V	2	0	2
A	Piyano V	1	0	1
A	Bireysel Çalgı V	1	0	1
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik III	2	0	2
A	Koro IV	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği I	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği	2	0	2
A	Eşlik Çalma*	0	2	1
A	Eğitim Müziği Dağarı	2	0	2
GK	Güncel ve Popüler Müzikler*	2	0	2
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		16	8	20

VI. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma VI	2	0	2
A	Piyano VI	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VI	1	0	1
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik IV	2	0	2
A	Koro V	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği II	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Çalgı Bakım Onarım Bilgisi*	0	2	1
A	Müzik Biçimleri	2	0	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
TOPLAM		14	10	19

VII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Piyano VII*	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VII	1	0	1
A	Koro VI	2	2	3
A	Orkestra/Oda Müziği III	1	2	2
A	Türk Müziği Çökseslendirme*	0	2	1
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
GK	Oyun, Dans ve Müzik*	0	2	1
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3
MB	Okul Deneyimi	1	4	3
TOPLAM		14	16	22

VIII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Koro ve Yönetimi	0	2	1
A	Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi	1	2	2
A	Bireysel Çalgı ve Öğretimi	1	0	1
A	Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar*	0	2	1
A	Eğitim Müziği Besteleme	2	2	3
A	Piyano ve Öğretimi	1	0	1
MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2
TOPLAM		11	14	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	125	76	163	201

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

Kaynak: (www.yok.gov.tr)

**Ek – 2: Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Bireysel Çalgı
(Yaylı Çalgılar) ECTS Tabloları**

Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Bireysel Çalgı (Yaylı Çalgılar) ECTS

Tabloları

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 105 Bireysel Çalgı (Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
1	14	-	-	-	61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	Çalgıların ve öğelerinin tanınması, çalgı çalmaya ilişkin temel bilgi ve becerilerin öğrenilmesi ve uygulanması.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Çalgı çalmaya uygun duruş alabilme, çalgıyı doğru tutabilme, temel yay tekniklerini kavrayabilme ve uygulayabilme,sol el parmaklarını ilgili seslere doğru olarak düşürebilme, iki eli eşgüdümlü olarak kullanabilme, küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: Etütler: Günay&Uçan “Çevreden evrene keman eğitimi” Crickboom 1, Ö. Can 1, O. Sevcik 1-2, A. Seybold 1, H. Sitt 1. <i>Eserler:</i> Vivaldi Keman piyano sonatları ve konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Çilden&Şendurur “Keman İçin Piyano Eşlikli Albüm” ; Akpınar “Keman Eğitimi İçin Makamsal Ezgiler Albümü” ; Uçan “Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar” Viyola: Etütler: Ayfer Tanrıverdi-Viyola Metodu I (Derleme Metot) <i>Eserler:</i> Heandel C Sonat Viyolonsel: Etüdler: J. Werner Viyolonsel Schule (Başlangıç Metodu); M. Miedlar (Başlangıç Metodu); M. Frank (Gam Metodu); J.F. Dotzauer (113 Etüd); Feuillard; G. Wille (Gam Metodu) O. Sevcik (Op.2 No1); Cossmann; Marderovsky (Başlangıç Metodu) <i>Eserler:</i> Fesch Re min Sonat; Cervetto Do Maj. Sonat; Sebastian Lee Op.113 12 Melodik Etüd; L.V.Beethoven Sonatin re min.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar:						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 106 Bireysel Çalgı Eğitimi (Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
2	14				61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	I. Konumda dört telin kullanımına ilişkin sağ ve sol eldeki gerekli teknik, bilgi ve becerilerin kazanılması.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Aynı ve farklı teller üzerinde parmak-yay geçişlerini yapabilme, detaşe ve legato yay tekniklerini doğru olarak uygulayabilme, basit çift ses çalışmalarını uygulayabilme, dört teli kapsayan dizi çalışmalarını yapabilme, düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki küçük ölçekli eserleri icra edebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> Crickboom 2, Ö. Can 2, O. Sevcik 1-2, A. Seybold 1-2, H. Sitt 2-3. <i>Eserler:</i> Vivaldi Keman piyano sonatları ve konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Accolay konçerto; Cangal “Anılar” ; Erkin “Küçük Parçlar”. Viyola: <i>Etüt:</i> Ayfer TANRIVERDİ-Viyola Metodu I (Derleme Metot) <i>Eser:</i> H.Clessens Rem Concertino Viyolonsel: <i>Etüdler:</i> J. Werner Viyolonsel Schule (Başlangıç Metodu); M. Miedlar (Başlangıç Metodu); M. Frank (Gam Metodu); J.F. Dotzauer (113 Etüd); Feuillard; G. Wille (Gam Metodu) O. Sevcik (Op.2 No1); Cossmann; Marderovsky (Başlangıç Metodu) <i>Eserler:</i> Fesch Re min Sonat; Cervetto Do Maj. Sonat; Sebastian Lee Op.113 12 Melodik Etüd; L.V.Beethoven Sonatin re min.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 205 Bireysel Çalgı Eğitimi(Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
3	14				61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	I. Konumda öğrenilen becerilerin pekiştirilmesi, sağ elde karmaşık yay tekniklerinin uygulanması, dört telde değişik sol el becerilerini içeren çalışmaların yapılması ve yeni bir konuma geçilmesi.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Bulunulan konumda değişik parmak düşürme ve çabuklaştırma çalışmalarını yapabilmek, dört teli kapsayan karma yay kullanımlarını uygulayabilmek,detaşe ve legato tekniklerini geliştirebilmek, vibratoya ilişkin temel bilgileri kavrayabilmek, düzeye uygun ulusal ve evrensel nitelikli çoksesli eserleri çalabilmek.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> Crickboom 2-3; Ö. Can 3, O. Sevcik 1-2; A. Seybold 3, H. Sitt 2-3; <i>Eserler:</i> Vivaldi Keman piyano sonatları ve konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Çilden “Türkü Düzenlemeleri”. Viyola: <i>Etüt:</i> F.Ayfer TANRIVERDİ-Viyola Metodu II (Derleme Metot) <i>Eser:</i> Telemann G Koncerto Viyloncel: <i>Etüt:</i> M.Frank Gam Metodu; J.F.Dotzauer 113 Etüd; Sebastian Lee Op.113 12 Melodik Etüd; Sebastian Lee Op.31 Etüdler; O. Sevcik Op.8 ; Feuillard Alıştırıcılar ve pozisyon çalışmaları; Wilkomirski 12 Etüd; R. Matz 25 Etüd; Kummer Etüdler, <i>Eser:</i> Marcello Sonatlar; A. Vandini Sonatlar; Klengel Konçertolardan biri; A.Vivaldi Sonatlar.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 206 Bireysel Çalgı Eğitimi(Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
4	14	-	-	-	36	50	1	2
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	I. Konumda öğrenilen becerilerin pekiştirilmesi, yeni konumda kalıcı ve geçişli çalışmalar yapılması, martele ve staccato yay tekniklerinin öğrenilmesi.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Farklı konumlarda kalıcı ve geçişli olarak çalmayı becerebilme, öğrenilen teknikleri yeni konumda uygulayabilme,martele ve staccato tekniklerini uygulayabilme,ulusal ve evrensel boyutta nitelikli düzeyine uygun eserleri icra edebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> Crickboom 2-3; Ö. Can 3, O. Sevcik 1-2; A. Seybold 3, H. Sitt 2-3; <i>Eserler:</i> Vivaldi Keman piyano sonatları ve konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Çilden “Türkü Düzenlemeleri”. Viyola: <i>Etüt:</i> F.Ayfer TANRIVERDİ-Viyola Metodu II (Derleme Metot) <i>Eser:</i> Telemann G Koncerto Viyolonsel: <i>Etüt:</i> M.Frank Gam Metodu; J.F.Dotzauer 113 Etüd; Sebastian Lee Op.113 12 Melodik Etüd; Sebastian Lee Op.31 Etüdler; O. Sevcik Op.8 ; Feuillard Alıştırıcılar ve pozisyon çalışmaları; Wilkomirski 12 Etüd; R. Matz 25 Etüd; Kummer Etüdler, <i>Eser:</i> Marcello Sonatlar; A. Vandini Sonatlar; Klengel Konçertolardan biri; A.Vivaldi Sonatlar.							
Değerlendirme Ölçütleri						Adet	Yüzde	
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)					1	% 40	
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)					1	% 60	
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler					% 50		
	Etüdler					% 40		
	Diğer Teknik Çalışmalar					% 10		

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 305 Bireysel Çalgı (Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
5	14				36	50	1	2
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	Öğrenilen teknik, bilgi ve becerilerin bir yeni konumda kalıcı ve geçişli çalışmalarla pekiştirilmesi.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak çalabilme, detaşe, legato, martele ve staccato yay tekniklerini yeni konumda karma olarak uygulayabilme, öğrenilen konumları kapsayan gam çalışmalarını yapabilme, teknik ve müzikal becerileri kapsayan ulusal ve evrensel boyuttaki düzeye uygun eserleri yorumlayabilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> Crickboom 4, Ö. Can 3, O. Sevcik 1-2-8-9, A. Seybold 4, H. Sitt 3-4-5. <i>Eserler:</i> Vivaldi Keman piyano sonatları ve konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Bartok “Romen Dansları”; Schubert sonatinler. Viyola: Etüt: Ayfer TANRIVERDİ-Viyola Metodu III (Derleme Metot) Eser: B. Marcello Em Sonat Viyolonsel: <i>Etüt:</i> Sebastian Lee (Op.31 Etüdler) ; Kummer (Etüdler); Grutzmacher Etüdler (Birinci Defter); DotzauerEtüdler (İkinci Defter); Merk (20 Etüd) <i>Eser:</i> Romberg Sonatlar; Klengel Konçertolar; Sammartini Sonat; E.Tuğcular “Şarkı”; G.Faure “Elegie”; Saint-Saens “Allegro Appassionato”; F.Schubert “Moment Musical”, “Ave Maria” Albeniz “Malaguena”; J.Bach Solo Suitler; Haendel Sonatlar.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 306 Bireysel Çalgı (Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
6	14	-	-	-	61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	Öğrenilen teknik, bilgi ve becerilerin yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak uygulanması.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Öğrenilen farklı konumlarda geçişli olarak çalmayı pekiştirebilme, vibratonun geliştirilmesine yönelik sol el çalışmalarını yapabilme, spiccato yay tekniğini uygulayabilme, düzeye uygun ulusal ve evrensel nitelikteki eserleri icra edebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> Crickboom 4, Ö. Can 3, O. Sevcik 1-2-8-9, A. Seybold 4, H. Sitt 3-4-5; Mazas; Kreutzer. <i>Eserler:</i> Rode Konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Bartok “Romen Dansları”; Schubert sonatinler; Bach konçertolar,solo sonatlar. Viyola: Etüt: Ayfer TANRIVERDİ-Viyola Metodu III (Derleme Metot) Eser:I. Pleyel D Concerto Viyolonsel: <i>Etüt:</i> Sebastian Lee (Op.31 Etüdler) ; Kummer (Etüdler); Grutzmacher Etüdler (Birinci Defter); DotzauerEtüdler (İkinci Defter); Merk (20 Etüd) <i>Eser:</i> Romberg Sonatlar; Klengel Konçertolar; Sammartini Sonat; E.Tuğcular “Şarkı”; G.Faure “Elegie”; Saint-Saens “Allegro Appassionato”; F.Schubert “Moment Musical”, “Ave Maria” Albeniz “Malaguena”; J.Bach Solo Suitler; Haendel Sonatlar.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 403 Bireysel Çalgı Eğitimi(Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
7	14	-	-	-	61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	Öğrenilen teknik, bilgi ve becerilerin yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak pekiştirilmesi.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak çalabilme, öğrenilen yay tekniklerini yeni konumda uygulayabilme, öğrenilen konumlara ilişkin dizi çalışmalarını yapabilme, spiccato yay tekniğini öğrenilen konumlarda uygulayabilme, düzeye uygun, nitelikli ulusal ve evrensel çoksesli yapıdaki eserleri icra edebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: <i>Etütler:</i> O. Sevcik 1-2-8-9, A. Seybold 4, H. Sitt 3-4-5; Mazas; Kreutzer; Dont. <i>Eserler:</i> Mozart keman piyano sonatları; Saygun “Keman ve Piyano için Demet” Rode Konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Bartok “Romen Dansları”; Schubert sonatinler; Bach konçertolar,solo sonatlar. Viyola: Etüt: J.F.Mazas Etüden Speciales Eser: Heandel Hm Concerto Viyolonsel: <i>Etüt:</i> Grutzmacher Etüdler (Birinci ve İkinci Defter); Duport (Etüdler); Franchomme (12 Etüd) <i>Eser:</i> Goltermann Konçertolar; J.Ch..Bach Konçerto; A.Caporale Sonat; H.Eccles Sonat; L.V.Beethoven Sonatlar; J.Bach Solo Suitler D.Popper 40 Etüd; Saint-Saens Konçerto;Boccherini Konçerto; A.Saygun Sonat; Haydn Konçertolar; Brahms Sonat mi minör; E. Griek Sonat; E. Lalo Konçerto; L.V.Beethoven Varyasyonlar; Stamitz							
Değerlendirme Ölçütleri						Adet	Yüzde	
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)					1	% 40	
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)					1	% 60	
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler					% 50		
	Etüdler					% 40		
	Diğer Teknik Çalışmalar					% 10		

Ders Kodu ve Adı		Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı						
MZ 406 Bireysel Çalgı Ve Öğretimi (Yaylı Çalgılar)								
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri						Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi	ECTS Kredi
8	14	-	-	-	61	75	1	3
Ders Dili	Türkçe							
Zorunlu/Seçmeli	Zorunlu							
Önkoşul	Yok							
Katalog Tanımı	Öğrenilen teknik, bilgi ve becerilerin yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak pekiştirilmesi, sotiye tekniğinin öğrenilmesi.							
Dersin Amacı / Kazanımları	Yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak çalabilme, öğrenilen yay tekniklerini yeni konumda uygulayabilme,öğrenilen konumlara ilişkin üç oktavlık dizi çalabilme, sotiye yay tekniğini öğrenilen konumlarda uygulayabilme, düzeye uygun nitelikli ulusal ve evrensel çoksesli yapıdaki eserleri icra edebilme.							
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Keman: Etütler: O. Sevcik 1-2-8-9, A. Seybold 4, H. Sitt 3-4-5; Mazas; Kreutzer; Dont. <i>Eserler:</i> Mozart keman piyano sonatları; Saygun “Keman ve Piyano için Demet” Rode Konçertolar; Seitz konçertolar; Reiding konçertolar; Heandel sonatlar; Bartok “Romen Dansları”; Schubert sonatinler; Bach konçertolar,solo sonatlar. Viyola: Etüt: J.F.Mazas Etüden Speciales Eser: Heandel Hm Concerto Viyolonsel: Etüt: Grutzmacher Etüdler (Birinci ve İkinci Defter); Duport (Etüdler); Franchomme (12 Etüd) <i>Eser:</i> Goltermann Konçertolar; J.Ch..Bach Konçerto; A.Caporale Sonat; H.Eccles Sonat; L.V.Beethoven Sonatlar; J.Bach Solo Suitler D.Popper 40 Etüd; Saint-Saens Konçerto;Boccherini Konçerto; A.Saygun Sonat; Haydn Konçertolar; Brahms Sonat mi minör; E. Griek Sonat; E. Lalo Konçerto; L.V.Beethoven Varyasyonlar; Stamitz Konçerto; Geminiani Sonatlar.							
Değerlendirme Ölçütleri							Adet	Yüzde
	Ara Sınavlar : (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 40
	Dönem Sonu Sınavı: (Etüd: %40+Eser: %50+ Teknik Çalışmalar: %10=%100)						1	% 60
İçerik Ağırlıkları Yüzdesi	Eserler						% 50	
	Etüdler						% 40	
	Diğer Teknik Çalışmalar						% 10	

**Ek – 3: Müzik ğretmenliği Lisans Programı (Bireysel algı Viyolonsel) Ders
İçerikleri**

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI (BİREYSEL ÇALGI VİYOLONSEL) DERS İÇERİKLERİ

I. YARIYIL

Viyolonsel: Viyolonsel ve öğeleri, viyolonsel çalmaya ilişkin temel bilgi ve beceriler. Viyolonsel çalmaya uygun duruş alma, viyolonseli doğru tutma, temel yay tekniklerinden detaşe ve legato çalma teknikleri ve bu tekniklere ilişkin uygulamalı çalışmalar, sol el parmaklarını ilgili seslere doğru olarak düşürüp kaldırma, iki eli eşgüdümlü olarak kullanma, küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

II. YARIYIL

Viyolonsel: Birinci konumda dört telin kullanımına, sağ ve sol el tekniklerine ilişkin bilgi ve becerileri, aynı ve farklı teller üzerinde parmak-yay geçişleri, detaşe ve legato yay tekniklerini doğru olarak uygulama, basit çift ses çalışmalarını uygulayma, dört teli kapsayan değişik tonlarda dizi çalışmaları, teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

III. YARIYIL

Viyolonsel: Konumda öğrenilen becerileri pekiştirme, sağ elde karmaşık yay tekniklerini uygulama, dört telde değişik sol el becerilerini içeren çalışmalar ve yeni bir konuma geçiş. Bulunulan konumda değişik parmak düşürme ve çabuklaştırma çalışmaları, dört teli kapsayan karma yay kullanımlarını uygulama, detaşe ve legato tekniklerini geliştirme, vibratoya ilişkin temel bilgiler, teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

IV. YARIYIL

Viyolonsel: Konumda öğrenilen becerileri pekiştirme, öğrenilecek yeni konumda kalıcı ve geçişli çalışmalar, martele ve staccato yay teknikleri. Farklı konumlarda kalıcı ve geçişli olarak çalma, öğrenilen teknikleri yeni konumda uygulama, martele ve staccato yay teknikleri uygulamaları, dört teli kapsayan değişik tonlarda dizi çalışmaları, teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

V. YARIYIL

Viyolonsel: Öğrenilen teknik, bilgi ve becerileri bir yeni konumda kalıcı ve geçişli çalışmalarla pekiştirme. Yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak çalma, detaşe, legato, martele ve staccato yay tekniklerini yeni konumda karma olarak uygulama, öğrenilen konumları kapsayan değişik tonlardaki dizileri değişik yay teknikleriyle çalma teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

VI. YARIYIL

Viyolonsel: Teknik, bilgi ve becerileri yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak uygulama. Farklı konumlarda geçişli olarak çalma, vibratonun geliştirilmesine yönelik sol el çalışmaları, spiccato yay tekniği, farklı konumları kapsayan değişik tonlardaki dizileri değişik yay teknikleriyle çalma, teknik ve müzikal becerileri kapsayan uygun ulusal ve evrensel eserler.

VII. YARIYIL

Viyolonsel: Teknik, bilgi ve becerileri yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak pekiştirici çalışmalar. Yeni bir konumda kalıcı ve geçişli olarak çalma, farklı yay tekniklerini yeni konumda uygulama, öğrenilen konumlara ilişkin dizileri değişik yay teknikleriyle çalma, spiccato yay tekniğini farklı konumlarda uygulama, teknik ve müzikal becerileri kapsayan uygun ulusal ve evrensel eserler.

VIII. YARIYIL

Viyolonsel: Push ve 7. pozisyon çalışmaları. Viyolonselde dağarcık geliştirme. Viyolonselin eğitim müziğinde kullanımı. Viyolonsel öğretimine yönelik çalışmalar.

Kaynak: (www.yok.gov.tr)

**Ek – 4: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programı Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi
Adsal Program Çözümlemesi**

Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programı “Bireysel Çalgı ” Dersi
Adsal Çözümlemesi:

1. Dersin Adını/Yansıttığı Kapsamı Çözümleme:

Bireysel çalgı, ders adının sonrasında gelen rakamlarla, (I,II,III,IV,V,VI) lisans programında zorunlu olarak birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar kapsadığı yarıyılları ifade eder. Dördüncü sınıfta ise, seçmeli ders olarak “Bireysel Çalgı VII” ve “Bireysel Çalgı ve Öğretimi” isimleriyle ifade edilir. Bireysel çalgı dersi, adının da yansıttığı üzere bireysel bir derstir. Yani sadece öğretmen ve öğrenci arasında bireysel olarak yapılmaktadır. Bu ders; kurumun bünyesinde bulundurduğu ilgili öğretim elemanlarına göre birçok çalgı ile yapılmaktadır. Bu çalgılar: yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel, kontrabas), üflemeli çalgılar (flüt, klarnet, trompet, vb.) ve telli/tezeneli/mızraplı çalgılar (gitar, bağlama, kanun, ud, vb.) olarak ayrılmaktadır.

2. Dersin Yılı / Sınıfını Çözümleme:

Bireysel çalgı dersi, lisans eğitiminin birinci, ikinci, üçüncü yılı ve bu yılların her yarıyılında okutulan zorunlu ve temel bir derstir. Bu ders aynı zamanda lisans eğitiminin dördüncü yılı ve bu yılın iki yarıyılında da devamı olacak olan seçmeli “Bireysel Çalgı VII” ve “Bireysel Çalgı ve Öğretimi” derslerine hazırlayıcı özelliğindedir.

3.Ders Öğretmenini Çözümleme:

Bireysel çalgı dersleri, bu ders alanında uzman öğretim elemanları tarafından verilmektedir.

4.Dersin Öğrencilerini Çözümleme:

Bu dersi alan öğrencilerin tümü, daha önceden müzik öğretmenliği giriş yetenek sınavından geçerek bu anabilim dalına gelmişlerdir. Ders öğrencilerinin bir bölümü, Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, diğer bir bölümü ise genel lise mezunlardır. Yine ders öğrencilerinin bir bölümünün hazır bulunuşlukları vardır ancak; diğer bir bölümünün ise

bu derse hazır bulunuşluğu yoktur. Yani bir grup öğrenci bu dersi tanırken diğer bir grup öğrenci bu dersle ilk kez karşılaşmaktadırlar.

5. Dersin Yapıldığı/Verildiği Ortamı Çözümleme:

Bireysel çalgı dersi, gerekli araç ve gereçlere (kolçaksız standart sandalye, nota sehpa, ayna vb.) sahip bir derslikte yapılmaktadır. Dersin yapıldığı derslik, öğrencilerin dikkatini artırıcı nitelikler taşıyan fiziksel özellikler (aydınlatma, ses yalıtımı, rahatlık, büyüklük, vb.) bakımından yeterlidir.

6.Dersin Verildiği Okulu Çözümleme:

Bu ders Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında verilmektedir. Bütün tarihsel geçmişe sahip olan bu kurum, Müzik Eğitimi Bölümleri içerisinde özel bir yere sahip olan köklü bir müzik eğitimi kurumudur. Musiki Muallim Mektebi ile başlayan bu köklü kurumun tarihi, müzik öğretmenliği anabilim dallarına öncülük ederek önemli bir kaynak oluşturmuştur.

7.Dersin Verildiği Okulun Çevresini Çözümleme:

Bu okulun bulunduğu ilin Ankara olması ve başkent olması önemli bir ayrıcalıktır. Okulun bulunduğu ilde öğrencilerin faydalanacağı kültürel ve sanatsal etkinlikler oldukça fazladır. Okulun bulunduğu yer merkezi olup, ulaşımı kolaylıkla sağlanmaktadır. Okul, diğer müzik kurumlarıyla da yakın bir konuma sahiptir. Öğrencilerin barınabilecekleri yakın yurtların bulunması bir rahatlık, kolaylık sağlamaktadır.

8.Dersle İlgili Beklentiler:

Temel amacı müzik öğretmeni yetiştirmek olan bu kurumun “Bireysel Çalgı” dersini alan öğrencilerden beklentisi şu şekilde açıklanmaktadır;

Genel olarak bütün bireysel çalgılarda; birinci sınıf ilk yarıyılta ilgili çalgı ve öğeleri, ilgili çalgıyı çalmaya ilişkin temel bilgi ve beceriler verilmekte olup, çalgıya

ilişkin uygun duruş ve tutuş pozisyonlarının oluşturulması sağlanmaktadır. Basitten zora doğru bir yaklaşımla birinci sınıf ilk yarıyıldan itibaren temel tekniklerin oluşumu üzerinde durulmakta ve bunları pekiştirici küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme hedeflenmektedir. Birbirinin hazırlayıcısı ve devamı olan bu derste hedeflenen kazanımlar bir sonraki yarıyıl dersinde pekiştirilerek ve yeni kazanımlar sağlanarak genel çerçevede devam eder. Bu anlayış doğrultusunda normal koşullarda dönem gerekliliklerini yerine getiren her öğrenci, dördüncü sınıf sonunda çaldığı çalgı konusunda gerekli donanıma sahip bir birey olarak mezun olur. Bundan sonraki meslek yaşantısında da aldığı eğitim doğrultusunda gerektiğinde çalgısını aktif olarak kullanabilecek ve birikimini başkalarına aktarabilecektir.

9. Dersin Verildiği Zaman/ Dönemi Çözümleme:

Bu ders 2013 yılında I.,II., ve III. sınıf, I. dönemde (Güz Dönemi) ve II dönemde (Bahar Dönemi) zorunlu olarak; IV. sınıf I. dönemde “Bireysel Çalgı Eğitimi VII” ve II. dönemde “Bireysel Çalgının Öğretimi” ders adlarıyla, seçmeli olarak verilmektedir. İçinde bulunulan zaman, ders açısından geniş bir teknoloji olanağına sahiptir. İlerleyen teknoloji sayesinde dersi destekleyici teknolojik cihazların bulunması, uygulama dışında da öğrencinin çaldığı çalgıyı ya da seslendirdiği etüdü, eseri daha iyi anlamasına ve algılamasına yardımcı olmaktadır. Yaşadığımız bu zaman diliminde artık her müzik türü meşrudur ve hiçbir müzik türü arasında hiyerarşi kalmamıştır.

10.Dersin Yukarıdaki Özelliklerini Birlikte Bir Bütün Olarak Çözümleme:

Bu ders; bir temel algılama ve temel dinleme eğitiminin yanı sıra aynı zamanda algıladığını, işittiğini ve okuduğunu uygulamanın önemli bir parçasıdır. Bu derste, öğrencilere bilinçli algılama, işitme, okuma ve bütün bunları birlikte seslendirmenin temelleri verilmektedir.

Ayrıca “Bireysel Çalgı” dersini alan öğrencilerden, “MİOY” derslerini destekleyici olarak, solfej ve deşifre çalışmalarını çalgılarında yapabiliyor olmaları, armoni derslerinde edindikleri bilgileri çalgılarında da düşünebiliyor olmaları beklenir. Bununla birlikte bireysel çalgı eğitimi dersi, program çerçevesinde V.,VI. ve VII.

yarıyıllarda yer alan "Orkestra/Oda Müziği" ve VIII. yarıyılda yer alan Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi" derslerine hazırlayıcı temel bir derstir.

Öğrencinin bu dersi tam olarak öğrenmesi, onun devam etmesi beklenen müzik yaşamı için önemlidir. Bireysel çalgı eğitimiyle uygulamalı olarak kazanılan her davranış devam edilecek sınıflarda öğrencileri geliştirmeyi, öğretmenliğe hazırlayıp, yetkinleştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, müziğin bir dil olarak duyguyu ifade etmede araç olduğunu kabul edersek; öğrenci, mezun olduktan sonra meslek yaşamı boyunca kelimeler dışında da çalgısıyla konuşabilen ve kendini ifade edebilen bir birey olacaktır.

Ek – 5: Viyolonsel Öğretim Elemanlarına Yönelik Hazırlanan Görüş Anketi

YÖNERGE (Görüş Anketi)

Değerli öğretim elemanı, bu ankette, dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında, viyolonsel öğrencilerinin davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirme amacıyla kullanılan yöntem, teknik ve araçların tespitine yönelik sorular bulunmaktadır. Ankete verilen yanıtlar, viyolonsel eğitimi final sınavlarında daha standart, objektif ve yazılı bir ölçme aracı oluşturmaya yardımcı olacaktır. Ayrıca yanıtlar, final sınavı performans değerlendirme boyutundaki güncel durumu saptamak ve değerlendirmek üzere toplanmaktadır. Bu nedenle, verilen cevapların objektif olması, çalışmanın da güvenilirliğini artıracaktır. Bu anket sadece viyolonsel eğitimcilerine uygulanacaktır. Göstermiş olduğunuz hassasiyet ve katkılar için teşekkür ederim.

A. Semih BİREL
Araştırma Görevlisi

-Kişisel Bilgiler-

1- Ünvanınız?

☐ Profesör	☐ Araştırma Görevlisi
☐ Doçent	☐ Öğretim Görevlisi
☐ Yardımcı Doçent	☐ Okutman

2- Öğrenim Düzeyiniz?

☐ Lisans	☐ Doktora
☐ Yüksek Lisans	☐ Sanatta Yeterlilik

3- Çalışma Süreniz?

☐ 0-3 yıl	☐ 3-7 yıl	☐ 7-11 yıl	☐ 11-16 yıl	☐ 16 ve daha fazla

4- Çalıştığınız Kurum?

(.....)

5- Ne kadar zamandır viyolonsel derslerine girmektesiniz?

☐ 1 yıldan az	☐ 1-3 yıl	☐ 3-5 yıl	☐ 5-8 yıl	☐ 8-12 yıl
☐ 12-15 yıl	☐ 15 yıldan fazla			

6- Hangi sınıf düzeyinde viyolonsel dersi vermektesiniz?

☐ Lisans-1	☐ Lisans-2	☐ Lisans-3	☐ Lisans-4
☐ Y.Lisans	☐ Doktora		

-Durum Saptamaya Yönelik Sorular-

Soru - 1. Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı Viyolonsel" derslerinin final sınavlarında, öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmede kullandığınız yöntem ve araçlar nelerdir?

Bu soruda 2. ve 3. seçeneği (KENDİ GELİŞTİRDİĞİM BİR ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARACI İLE - HERHANGİ BİR ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARACI İLE) seçtiyseniz lütfen 2. soruyu da cevaplayınız.

- ☐ Geleneksel yöntem ile (öğretmen deneyimi ile puanlama yöntemi)
- ☐ Kendi geliştirdiğim bir ölçme ve değerlendirme aracı ile
- ☐ Herhangi bir ölçme ve değerlendirme aracı ile (başka bir kaynaktan alınmış)

Soru - 2. Kullandığınız ölçeğin kapsamı ve içeriği hakkında bilgi veriniz.

Bu soruyu, 1. soruda 2. ve 3. seçeneği (KENDİ GELİŞTİRDİĞİM BİR ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARACI İLE - HERHANGİ BİR ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARACI İLE) işaretleyenler cevaplayacaklardır.

(.....
.....
.....)

Soru - 3. Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencileri, aynı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları ile mi değerlendiriyorsunuz?

Bu soruda "HAYIR" seçeneğini işaretlediyseniz lütfen Soru. 4'ü de yanıtlayınız.

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

Soru - 4. Dönem sonu final sınavlarında, Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencileri, aşağıdaki hangi kriterle birbirlerinden ayırıyorsunuz?

Soru.3'de "HAYIR" seçeneğini işaretlediyseniz lütfen bu soruyu da yanıtlayınız.

- ☐ Güzel Sanatlar liselerinden mezun her öğrenciden, bulundukları dönemin gereğinden daha fazla çalışma beklerim.
- ☐ Güzel Sanatlar liselerinden mezun her öğrencinin seviyesi doğrultusunda, bulundukları dönemin gereğinden daha fazla çalışma beklerim.
- ☐ Güzel Sanatlar liselerinden mezun her öğrenciden, genel liselerden mezun öğrencilere göre daha fazla çalışma beklerim.
- ☐ Güzel Sanatlar liselerinden mezun her öğrencinin seviyesi doğrultusunda, genel liselerden mezun öğrencilere göre daha fazla çalışma beklerim.
- ☐ Diğer

Soru - 5. Güncel olarak kullandığınız ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları sizce tutarlı mıdır?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

Soru - 6. Güncel olarak kullandığınız final sınavı ölçme-değerlendirme yöntem ve araçları, gerekli olan geçerlik ve güvenirlik kriterlerini kapsıyor mu?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

() Kullandığım/kullandığımız ölçme-değerlendirme yöntem ve araçlarında geçerlik ve güvenirliğe gerek olmadığını düşünüyorum.

Soru - 7. *Final sınavının ölçme-değerlendirme aşamasında, öğrenciler arasında karşılaştırma yapıyor musunuz? (Bir öğrencinin notu diğer bir öğrencinin notunu etkiliyor mu?)*

- () Evet () Hayır

Soru - 8. *Bölümünüzde dönem sonu viyolonsel sınavları nasıl yapılmaktadır?*

Bu soruda, 1.seçenek (DERS ÖĞRETMENİ İLE ÖĞRENCİ ARASINDA BİREYSEL OLARAK) dışındaki diğer yanıtları işaretlediyseniz lütfen 9. soruyu da yanıtlayınız.

- () Ders öğretmeni ile öğrenci arasında bireysel olarak.
() Bölüm viyolonsel öğretim elemanlarıyla birlikte komisyon oluşturarak.
() Bölüm yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel, kontrabas) öğretim elemanlarıyla komisyon oluşturarak.
() Bölümdeki yaylı ve telli çalgı öğretim elemanlarıyla (yaylı çalgılar ve telli çalgılar) komisyon oluşturarak.
() Bölümdeki tüm öğretim elemanları ile komisyon oluşturarak.

Soru - 9. *Bölümünüzde komisyon olarak yaptığınız sınavlarda, komisyon üyeleri hangi ölçme-değerlendirme kriter/kriterlerine göre puanlama yapmaktadır?*

Bu soruda birden fazla yanıt işaretleyebilirsiniz.

- () Öğrencinin o andaki sınav performansına göre,
() Öğrencinin dönem boyunca derse devam durumuna göre,
() Öğrencinin bulunduğu dönemin gerektirdiği düzeye göre,
() Aynı sınıfta bulunan diğer viyolonsel öğrencilerinin bulundukları düzeye göre,
() Her bir öğretim elemanının bireysel olarak dinlediği her bir öğrenciye toplam puan vermesine göre
() Diğer

Soru - 10. *Bölümünüzde komisyon olarak yapılan sınavlarda tüm viyolonsel öğrencileri için ayrılan zaman aynı mıdır?*

Bu soruda birden fazla yanıt işaretleyebilirsiniz.

- () Evet. Her bireysel çalgı öğrencisi için aynı süre kullanılmaktadır.
() Hayır. Bireysel çalgı öğrencilerinin her birinin puanlanmasına göre süre değişmektedir.
() Hayır. Bireysel çalgı öğrencilerinin her birinin bulundukları seviyeye göre süre değişmektedir.
() Hayır. Güzel Sanatlar Liselerinden mezun öğrenciler ile genel liselerden mezun öğrencilere göre sınav süresi değişmektedir.
() Diğer

Soru - 11. Ölçme ve değerlendirme alanında eğitim aldınız mı?

Bu soruya yanıtınız "EVET" ise lütfen 12. soruyu da yanıtlayınız.

- ☐ Evet ☐ Hayır

Soru - 12. Ölçme-değerlendirme alanında, hangi öğrenim düzeyinde eğitim aldınız?

Bu soruyu yalnızca 11. soruda "EVET" seçeneğini işaretleyenler yanıtlayacaklardır.

- ☐ Lisans ☐ Doktora
☐ Yüksek Lisans ☐ Sanatta Yeterlilik
☐ Diğer

Soru - 13. Dönem sonu final sınavlarında öğrencilerin sorumlu oldukları performans boyutu ne şekildedir?

- ☐ Öğrenciler, ilgili dönem gereğince dizi(gam), etüt ve eser hazırlamak zorundadırlar.
☐ Öğrenciler, ilgili dönem gereğince etüt ve eser hazırlamak zorundadırlar.
☐ Öğrenciler, ilgili dönem gereğince eser hazırlamak zorundadırlar.
☐ Diğer

Soru - 14. Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı Viyolonsel" derslerinin dönem sonu sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulsa, sizce bu ölçekte "Dizi Performansı (gam)" için değerlendirme yüzdelik dilimi aşağıdaki oranlardan hangisi olmalıdır?

- ☐ %100 ☐ %75 ☐ %50 ☐ %25 ☐ %10 ☐ Diğer

Soru - 15. Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı Viyolonsel" derslerinin dönem sonu sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulsa, sizce bu ölçekte "Etüt Performansı" için değerlendirme yüzdelik dilimi aşağıdaki oranlardan hangisi olmalıdır?

- ☐ %100 ☐ %75 ☐ %50 ☐ %25 ☐ %10 ☐ Diğer

Soru - 16. Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı Viyolonsel" derslerinin dönem sonu sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulsa, sizce bu ölçekte "Eser Performansı" için değerlendirme yüzdelik dilimi aşağıdaki oranlardan hangisi olmalıdır?

- ☐ %100 ☐ %75 ☐ %50 ☐ %25 ☐ %10 ☐ Diğer

Soru - 17. Birinci sınıfı kapsayan "Bireysel Çalgı Viyolonsel" derslerinin dönem sonu sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "genel" bir ölçek oluşturulsa, aşağıdaki ölçütlerden hangisinin/hangilerinin "**gerekli**" olduğunu düşünüyorsunuz?

- ☐ Arşede hız ☐ Arşede basınç ☐ Arşede bölümlendirme ☐ Artikülasyon
☐ Tempo ☐ Duete ☐ Müzikal bütünlük ☐ Parmak düşürme-kaldırma
☐ Parmak tutma ☐ Temel tutuş becerisi ☐ Temel oturma becerisi

- () Temel duruş (çalgiya göre pozisyon alma) becerisi () Intonation (entonasyon)
() Eşlikle çalma () Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu
() Yorumlama () Vibrato
() Kalıp olarak (parmaklarını çalacağı ses aralıklarını düşünerek önceden hazırlama) çalma
() Ritim kalıplarını (notada geçen ritim kalıplarını; örn: üçleme/yedileme/vb.) doğru çalma

Soru - 18. İkinci sınıfı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "**genel**" bir ölçek oluşturulsa, aşağıdaki ölçütlerden hangisinin/hangilerinin "**gereksiz**" olduğunu düşünürsünüz?

- () Arşede hız () Arşede basınç () Arşede bölümlleme () Artikülasyon
() Tempo () Duate () Müzikal bütünlük () Parmak düşürme-kaldırma
() Parmak tutma () Temel tutuş becerisi () Temel oturuş becerisi
() Temel duruş (çalgiya göre pozisyon alma) becerisi () Intonation (entonasyon)
() Eşlikle çalma () Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu
() Yorumlama () Vibrato
() Kalıp olarak (parmaklarını çalacağı ses aralıklarını düşünerek önceden hazırlama) çalma
() Ritim kalıplarını (notada geçen ritim kalıplarını; örn: üçleme/yedileme/vb.) doğru çalma

Soru - 19. Üçüncü sınıfı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "**genel**" bir ölçek oluşturulsa, aşağıdaki ölçütlerden hangisinin/hangilerinin "**gereksiz**" olduğunu düşünürsünüz?

- () Arşede hız () Arşede basınç () Arşede bölümlleme () Artikülasyon
() Tempo () Duate () Müzikal bütünlük () Parmak düşürme-kaldırma
() Parmak tutma () Temel tutuş becerisi () Temel oturuş becerisi
() Temel duruş (çalgiya göre pozisyon alma) becerisi () Intonation (entonasyon)
() Eşlikle çalma () Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu
() Yorumlama () Vibrato
() Kalıp olarak (parmaklarını çalacağı ses aralıklarını düşünerek önceden hazırlama) çalma
() Ritim kalıplarını (notada geçen ritim kalıplarını; örn: üçleme/yedileme/vb.) doğru çalma

Soru - 20. Dördüncü sınıfı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "**genel**" bir ölçek oluşturulsa, aşağıdaki ölçütlerden hangisinin/hangilerinin "**gereksiz**" olduğunu düşünürsünüz?

- () Arşede hız () Arşede basınç () Arşede bölümlleme () Artikülasyon
() Tempo () Duate () Müzikal bütünlük () Parmak düşürme-kaldırma
() Parmak tutma () Temel tutuş becerisi () Temel oturuş becerisi
() Temel duruş (çalgiya göre pozisyon alma) becerisi () Intonation (entonasyon)
() Eşlikle çalma () Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu
() Yorumlama () Vibrato
() Kalıp olarak (parmaklarını çalacağı ses aralıklarını düşünerek önceden hazırlama) çalma

☐ Ritim kalıplarını (notada geçen ritim kalıplarını; örn: üçleme/yedileme/vb.) doğru çalma

Soru - 21. Dört yılı kapsayan "Bireysel Çalgı" derslerinin final sınavlarında öğrenciden beklenen davranış değişikliklerini ölçme-değerlendirmeye yönelik "**genel**" bir ölçek oluşturulsa, sizce bu ölçekte aşağıdaki ölçütlerden hangileri **yer almalıdır?**

- ☐ Arşede hız ☐ Arşede basınç ☐ Arşede bölümlleme ☐ Artikülasyon
☐ Tempo ☐ Duate ☐ Müzikal bütünlük ☐ Parmak düşürme-kaldırma
☐ Parmak tutma ☐ Temel tutuş becerisi ☐ Temel oturuş becerisi
☐ Temel duruş (çalgıya göre pozisyon alma) becerisi ☐ Intonation (entonasyon)
☐ Eşlikle çalma ☐ Dönem içerisindeki hazır bulunuşluk durumu
☐ Yorumlama ☐ Vibrato
☐ Kalıp olarak (parmaklarını çalacağı ses aralıklarını düşünerek önceden hazırlama) çalma
☐ Ritim kalıplarını (notada geçen ritim kalıplarını; örn: üçleme/yedileme/vb.) doğru çalma

Ek – 6: Viyolonsel Eğitimi Final Sınavı Değerlendirme Ölçütlerinin Genel Tanımları

Viyolonsel Eğitimi Dönem Sonu Sınavı İçin Geliştirilen Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Değerlendirme Ölçütlerinin Genel Tanımları

Intonation (Entonasyon): Seslendirilen gam/etüt/eserde, öğrencinin istenen perdeyi (tonu) tam ya da tama çok yakın olarak verebilmesi

Arşede hız: Öğrencinin, istenen tempoya göre arşeyi çekme/itme hareketine başladığı hızda sürdürmesi

Arşede basınç: Öğrencinin, istenen tempoya göre arşeyi çekme/itme hareketine başladığı basınçla sürdürmesi

Arşede bölümleme: Öğrencinin, istenen tempoya, nota değerine göre arşeyi topuktan uca kadar eşit parçalara bölerek kullanması

Nüans/Dinamikler: Gam, etüt ve eserde belirtilen gürlük ifadelerine (*p,mf,f,crescendo, vb.*) dikkat ederek çalma

Bütünlük: Seslendirilen gam, etüt ya da eseri takılmadan, duraksamadan bir bütün olarak çalma

Müzikal bütünlük ve yorumlama: Seslendirilen eserin gerektirdiği dönem özelliklerini bilerek ve dönemsel müzikal öğelere (tempo, nüans, vibrato ve duate) dikkat ederek bütün olarak yorumlama

Tempo: Gam, etüt ve eserin gerektirdiği tempoda ya da bu tempoya yakın bir tempoda çalma

Parmak tutma: Gam, etüt ve eseri seslendirme esnasında bir sestten diğer bir sese geçene kadar boşta/geride kalan parmakların tuşe üzerine basılı olması.

Duate: Gam, etüt ve eserde belirtilen parmak numaralarına, arşe çekme/itme hareketlerine ve arşe bağlarına uyarak çalma

Parmak düşürme-kaldırma: Gam, etüt ve eseri seslendirirken bireysel ya da grup olarak parmakların yeterince kaldırılıp tuşe üzerine düşürülmesi

Kalıpları bilme: Seslendirilen gam, etüt ve eserde açık, küçük ve büyük aralık kalıplarını bilme

Oturuş pozisyonu: Öğrencinin viyolonsel çalmaya uygun olarak bacaklarda yaklaşık 90 derecelik bir açı oluşacak şekilde ayaklar yere tam basarak oturması

Duruş pozisyonu: Viyolonsel in do teli ayar kulağının, öğrencinin sol kulağının arkasına gelecek şekilde pik boyunun açılarak bacaklar ile tutulması ve öğrencinin hafif göğsünü ileri alarak arkaya yaslanmadan dik pozisyonda bulunması

Tutuş pozisyonu: Öğretmen tarafından gösterilen genel ve temel tutuş pozisyonlarıdır. Sağ kolda arşeyi itme/çekme hareketi ve tel değiştirme esnasında elin ve kolun durumunu/konumunu, sol kolda parmakların tuşeye basış durumunu ve pozisyon değişimlerinde elin ve kolun durumunu/konumunu kapsar.

Artikülasyon: Öğrencinin gam, etüt ya da eseri çalarken notaları tane tane, anlaşılır olarak ifade edebilmesi

Vibrato: Vibrato, müzikal bir tonun tınısı, genliği ve frekansındaki periyodik (belli aralıklarla tekrarlanan) değişim ile müzikal performansın anlamlı bir parçasıdır

Dönem İçerisindeki Hazır Bulunuşluk Durumu: Öğrencinin dönem boyunca ödevlerini derse hazır getirebilmesi ve devamsızlık durumu

**Ek – 7: Viyolonsel Eğitimi Dönem Sonu Sınavı Dereceli Puanlama Anahtarı
(Rubrik)**

VİYOLONSEL ÖĞRETİMİ FİNAL SINAVI DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (Rubrik)

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Beceriler		Düzeyler					Etüt	Eser
		5 Puan	4 Puan	3 Puan	2 Puan	1 Puan		
Fiziksel beceriler	Oturuş ve duruş	Sandalyeye <u>tamamen</u> doğru konumda oturmaktadır, duruş pozisyonu <u>tamamen</u> doğrudur.	Sandalyeye <u>büyük ölçüde</u> doğru konumda oturmaktadır, duruş pozisyonu <u>büyük ölçüde</u> doğrudur.	Oturuş veya duruş pozisyonlarından <u>herhangi biri</u> doğru değildir.	Oturuş ve duruş konumlarının her ikisi de <u>çok az</u> doğrudur.	Sandalyeye <u>hiçbir şekilde</u> doğru konumda oturmamaktadır, duruş pozisyonu <u>hiç</u> doğru değildir.		
	Tutuş	Sağ elini <u>tamamen</u> doğru konumlandırmıştır. Sol elini <u>tamamen</u> doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini <u>büyük ölçüde</u> doğru konumlandırmıştır. Sol elini <u>büyük ölçüde</u> doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini kısmen doğru konumlandırmıştır. Sol elini kısmen doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini çok az doğru konumlandırmıştır. Sol elini çok az doğru konumlandırmıştır.	Sağ elini <u>hiç</u> doğru konumlandırmamıştır. Sol elini <u>hiç</u> doğru konumlandırmamıştır.		
Teknik Beceriler	Parmak düşürme-kaldırma	Parmak düşürme-kaldırma hareketini doğru olarak (tamamen) gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini büyük ölçüde gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini kısmen gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini çok az ölçüde gerçekleştirmektedir.	Parmak düşürme-kaldırma hareketini doğru olarak gerçekleştirememektedir.		
	Parmak tutma	<u>Tamamen</u> Parmak tutmaktadır.	<u>Büyük ölçüde</u> parmak tutmaktadır.	<u>Kısmen</u> parmak tutmaktadır.	<u>Çok az ölçüde</u> parmak tutmaktadır.	<u>Hiç</u> parmak tutmamaktadır.		
	Arşede hız ve basınç	Arşede hız ve basınç <u>tamamen</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç <u>büyük ölçüde</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç kısmen doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç çok az doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede hız ve basınç <u>hiç</u> doğru yapılmamaktadır.		
	Arşede bölümlleme	Arşede bölümlleme <u>tamamen</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlleme <u>büyük ölçüde</u> doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlleme kısmen doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlleme çok az doğru olarak yapılmaktadır.	Arşede bölümlleme <u>hiç</u> doğru yapılmamaktadır.		
	Artikülasyon	Sol elde çalınan notalar <u>tamamen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>büyük ölçüde</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>kısmen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>çok az ölçüde</u> anlaşılırdır ve <u>çok az ölçüde</u> tane tane duyurulmuştur.	Sol elde çalınan notalar <u>hiç</u> anlaşılır değildir ve tane tane duyurulmamıştır.		
		Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>tamamen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>büyük ölçüde</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>kısmen</u> anlaşılırdır ve tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>çok az ölçüde</u> anlaşılırdır ve çok az ölçüde tane tane duyurulmuştur.	Sağ elde yay hareketleri (spiccato,staccato,detaşe vb.) ve pizikato hareketleri <u>hiç</u> anlaşılır değildir ve tane tane duyurulmamıştır.		
	Duate	Notada yazılı olan duatelere <u>tamamen</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>büyük ölçüde</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>kısmen</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>çok az ölçüde</u> uyarak çalmıştır.	Notada yazılı olan duatelere <u>hiç</u> uymamıştır.		

VİYOLONSEL ÖĞRETİMİ FİNAL SINAVI DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (Rubrik)

	Kalıp olarak çalma	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını tamamen hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını büyük ölçüde hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını kısmen hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını çok az ölçüde hazır tutarak çalmıştır.	Değişik pozisyonlardaki ses aralık kalıplarını parmaklarını hazır tutarak <u>çalmamıştır</u> .		
	Entonaston	Entonasyonu tamdır.	Entonasyonu tama yakındır.	Entonasyonu kısmen tamdır.	Belirgin entonasyon problemi vardır.	Entonasyonu hiç yoktur.		
Müzikal Beceriler	Ritim kalıpları	Notada geçen ritim kalıplarını <u>tamamen</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>büyük ölçüde</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>kısmen</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>çok az ölçüde</u> doğru çalmıştır.	Notada geçen ritim kalıplarını <u>hiç</u> doğru çalmamıştır.		
	Tempo	Gam, etüt yada eser tamamen doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser büyük ölçüde doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser kısmen doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser çok az ölçüde doğru tempoda çalınmıştır	Gam, etüt yada eser hiç doğru tempoda çalınmamıştır		
	Müzikal bütünlük	Gam, etüt yada eser tamamen bütün olarak çalınmıştır	Gam, etüt yada eser büyük ölçüde bütün olarak çalınmıştır	Gam, etüt yada eserde kısmen duraksamalar olmuştur	Gam, etüt yada eseri çok az ölçüde bütün olarak çalmıştır	Gam, etüt yada eserde hiç bütünlük yoktur.		
	Yorumlama	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine <u>tamamen</u> dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine büyük ölçüde dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine kısmen dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine çok az ölçüde dikkat edilerek çalınmıştır.	Gam, etüt yada eser, müzikal cümleler ve gürlük ifadelerine hiç dikkat edilmeden çalınmıştır.		
	Vibrato	Vibratoyu tamamen gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu büyük ölçüde gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu kısmen gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu çok az gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmıştır.	Vibratoyu hiç gerektirdiği şekilde ve etkili bir biçimde kullanmamıştır.		
	Eşlikle çalma	Gam, etüt ya da eser, tamamen eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, büyük ölçüde eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, kısmen eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, çok az ölçüde eşliğe uyularak bütün olarak çalınmıştır.	Gam, etüt ya da eser, eşliğe hiç uyulmadan çalınmıştır.		
Rubrik Ara Toplam Puanı:								
Rubrik Genel Toplam Puanı:								

NOT: Viyolonsel dereceli puanlama anahtarı (scoring rubric) ara toplam puanı hesaplaması için “Etüt” ölçüm puanının %40’ı, “Eser” ölçüm puanının %60’ı hesaplanır. İki puan aritmetik ortalaması ile genel toplam puan tespit edilir.

Ek – 8: Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Yüzlük Sistem Puanlama Cetveli

DÖNEM SONU VİYOLONSEL DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI
(Rubrik) YÜZLÜK SİSTEM PUANLAMA CETVELİ

Rubric Puanı	100'lük Sistem Puanı	Rubric Puanı	100'lük Sistem Puanı	Rubric Puanı	100'lük Sistem Puanı
90	100	64	71	38	42
89	99	63	70	37	41
88	98	62	69	36	40
87	97	61	68	35	39
86	96	60	67	34	38
85	94	59	66	33	37
84	93	58	64	32	36
83	92	57	63	31	34
82	91	56	62	30	33
81	90	55	61	29	32
80	89	54	60	28	31
79	88	53	59	27	30
78	87	52	58	26	29
77	86	51	57	25	28
76	84	50	56	24	27
75	83	49	54	23	26
74	82	48	53	22	24
73	81	47	52	21	23
72	80	46	51	20	22
71	79	45	50	19	21
70	78	44	49	18	20
69	77	43	48		
68	76	42	47		
67	74	41	46		
66	73	40	44		
65	72	39	43		

NOT: Yüzlük sistem puan hesaplaması için; dereceli puanlama anahtarı (rubrik) toplam ölçüt puanı 100 ile çarpılıp, dereceli puanlama anahtarının 18 ölçüte göre en yüksek taban puanları toplamı olan “90” a bölünür. Eğer bir ölçüt ölçme aracından çıkarılmak istenirse, aynı hesaplama formülü uygulanır ancak; dereceli puanlama anahtarının en yüksek taban puanı toplamı belirlenmelidir.